

Bulletin advokacie

5. odborné sympozium pořádané Nejvyšším soudem ČR • Rozhodčí doložka ve spotřebitelských smlouvách ve světle aktuální judikatury českých soudů a ESD • Čtyři roky výpovědi „bez přivolení soudu“ • Zamyšlení nad problematikou umístění podpisu • 2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2009 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**Nové instituty a postupy
při doručování** (čtěte na str. 15 – 22)

XVIII.
KARLOVARSKÉ
PŘÁVNICKÉ
DNY (str. 8 – 9)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.
Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 4. 2010 v nákladu
13 500 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
Impax, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
sidlo ČAK, Kaňkův palác v Praze
© Pavel Janouškovec

Tisk: PBtisk s. r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Radim Miketa: **Učme je, učte je, učme se!** 3

Aktuality

**Prezidentka Polské advokátní komory a šéfredaktor
časopisu Palestra zemřeli při tragédii u Smolenska** 4
**Ministryně spravedlnosti představila návrhy na sjednocení výše
výživného Ivana Cihlářová**..... 5
Pozvánka na 5. sympozium Nejvyššího soudu 6
Pozvánka na XVIII. Karlovarské právnické dny 8

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 14
Nové instituty a postupy při doručování listinných zásilek
František Korběl, Dana Prudíková 15
**Rozhodčí doložka ve spotřebitelských smlouvách ve světle
aktuální judikatury českých soudů a ESD**
Jana Horská, Jakub Burian 22
Čtyři roky výpovědi „bez přivolení soudu“ Michaela Balousová 24
Zamyšlení nad problematikou umístění podpisu (k diskusi)
Michal Marini 27

Z judikatury

Ochrana osobnosti – řádná omluva 29
Smlouva o postoupení pohledávky – důsledky neplatnosti 30
**Odchylný postup při ochraně ptáků – právo Evropských
společenství** 33
Z judikatury ESLP 38

Z odborné literatury

Karel Malý, Michal Tomášek et al.: **Nové jevy v právu na počátku
21. století, I. svazek: Historické impulzy rozvoje práva**
(Michaela Židlická) 42
L. David, F. Ištváněk, N. Javůrková, M. Kasíková, P. Lavický a kol.:
Občanský soudní řád. Komentář I. a II. díl (Jan Hurdík) 43
Robert Pelikán: **Komentář k zákonu o přeměnách obchodních
společností a družstev, I. díl** (Lucie Josková) 45
Zdeněk Vaníček: **Právní předpisy související se zákonem
o elektronických komunikacích** (Martin Maixner) 46
Falk Fritzsch: **Der Schulz sozialer Bindungen von Ausländern.
Eine Untersuchung zu Artikel 8 ERMK** (Nicole Grmelová) 46
Jiří Maliř a kol.: **Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století**
(Stanislav Balík) 47
Bulletin slovenskej advokácie přináší... 50

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Z oblačnosti vypadávají srážky 52

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 53

Z jednání představenstva ČAK icha 54

Nabídka pojištění při přerušení provozu z důvodu pracovní neschopnosti a požáru 55

Z Evropy

Lisabonská smlouva Lenka Vojířová 56

Zpráva z konference „Občan a konvergence právních řádů“ v Heidelbergu Michaela Navrátilová 59

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže

Právník roku 2009 Dana Ondřejová 64

Pozvánka na konopištskou akci „O parohy arcivévodý Ferdinanda“ 69

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 70

Pozvánka na první mezinárodní finále Moot Court v ČR 72

Konference IPR podpořila patenty Vladimír Iliev 73

Zločin a trest v české kultuře 19. století – zpráva ze symposia Ivana Cihlářová 74

Pozvánka na náchodský turnaj dvojic v odbíjené – Kubečkův memoriál 76

Pozvánka na 2. ročník turnaje ČAK v beach volejbale – BUDWEISER CUP 77

Z právnické společnosti

Zemřel téměř stoletý advokát a spisovatel Václav Král 78

Nakonec

Okamžité diagnózy odborného důvtipu Petr Hajn 79

Zůstanu věrným! Stanislav Balík 80

Kresba Lubomíra Lichého 81

Inhaltsverzeichnis 82

Zusammenfassung/Summary 83

Table of Contents 84

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu.

K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.

Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Učme je, učte je, učme se!

Vnadpisu jsem si dovolil parafrázovat dříve často opakovaná a připomínaná slova tvůrce našťastí nerealizovaných světlých komunistických zítřků, když mám za to, že jejich shora pozměněný obsah a smysl je pro současnou advokacii nanejvýš aktuální.

Normotvorná smršť našich zákonodárců neustává a s přídatkem aplikace práva evropského by se jen stěží hledal advokát, který by s čistým svědomím mohl tvrdit, že zná veškeré předpisy publikované ve Sbírce zákonů, tím méně pak konstantní rozhodovací praxi soudů tak, jak ještě nedávno definovala (či stále definuje!?) požadované znalosti advokáta judikatura.

Pokud prvním imperativem nabádám ke vzdělávání, pak mám na mysli povinnost a odpovědnost těch z nás, kteří zaměstnávají koncipienty a převzali tak na sebe spoluodpovědnost za jejich vzdělávání. Není tajemstvím, že se všeobecné znalosti koncipientů prověřované u advokátních zkoušek spíše snižují a nepochybně nelze hledat chybu jen u nich. Pokud má právní praxe koncipienta sloužit především k jeho přípravě na budoucí samostatný výkon advokacie, pak se advokát-školicitel svého úkolu (a odpovědnosti) dozajista řádně nezhostí tím, že koncipienta po tři léta využívá pouze k účasti u výslechů v trestním řízení, k sepisu návrhů do obchodního rejstříku, k sepisu smluv o převodu nemovitosti ... (*doplň dle právní praxe advokáta*) a před zkouškami mu poskytne měsíc volna, aby se „to ostatní“ doučil. Lze mít také oprávněné pochyby o naplnění smyslu koncipientenské praxe a splnění povinnosti advokáta ve vztahu k výchově koncipienta, stane-li se jeho zaměstnavatelem advokát-kamarád ze studií, který měl to štěstí, že advokátní zkoušky již složil, a jeho advokátní praxe se počítá spíše na hodiny než na roky.

Druhý apel směřuji k představenstvu a ostatním orgánům ČAK, které určují způsob a metody vzdělávání koncipientů. V tomto směru mám na mysli především trvalou aktualizaci a modernizaci vzdělávacího systému tak, aby odpovídal potřebám advokacie i samotných koncipientů. ČAK ve spolupráci s autorem programu CODEXIS ADVOKACIE například v nejbližší době nabídne koncipientům pořízení uvedeného programového vybavení za mimořádnou výhodnou cenu a i nadále se bude snažit nabízet koncipientům variantní možnosti vzdělávání tak, aby byly naplňovány představy koncipientů na

straně jedné, a vzdělávací a školicí povinnost ČAK na straně druhé. V současnosti však také budou nepochybně diskutovány otázky možné kárné odpovědnosti advokáta, nejsou-li plněny jeho závazky ve vztahu k naplňování účelu a smyslu právní praxe koncipienta. Lze se totiž jen stěží smířit např. s tím, že samostatný advokát zaměstnává 15 koncipientů, nebo s tím, že advokát má „svého“ koncipienta na druhém konci republiky a o jeho činnosti se fakticky dozvídá jen z kárných řízení s koncipientem vedených.

Konečně poslední výzvou si dovolím zmínit i potřebu a nutnost vlastního vzdělávání advokátů, neboť především naše znalosti a erudice nám pomohou zlepšit celkové postavení a obraz našeho stavu v justici a společnosti vůbec. Jsem dokonce přesvědčen o tom, že ani nejkrásnější talár nezakryje fakt, že jsem si nevšiml novelizace trestního zákona, nebo že mě soud stále překvapuje koncentrací řízení.

Věřím, že význam sebevzdělávání, jakož i vzdělávání koncipientů vnímá převážná část kolegů obdobně a naznačené (bohužel reálné) příklady jsou pouze excesy nenaznačující obecně nedobry stav.

JUDr. RADIM MIKETA,
člen představenstva a předseda výboru
ČAK pro výchovu a vzdělání

Čest jejich památce!

Při tragickém pádu polského vládního speciálu dne 10. dubna 2010 u ruského Smolenska zahynul polský prezident Lech Kaczyński s chotí Marií a další desítky vrcholných představitelů polského státu, armády a veřejného života. Nikdo z 96 lidí na palubě nehodu nepřežil.

Mezi těmi, kteří tragicky zahynuli, byla rovněž prezidentka Polské advokátní komory (Naczelna Rada Adwokacka) Joanna Agacka-Indecká a dlouholetý šéfredaktor časopisu *Palestra*, vydávaného Polskou advokátní komorou, Stanisław Mikke.

Delegace mířila na vzpomínkovou slavnost do nedaleké Katyně, kde při pietním aktu měli polští politici společně s ruskými uctít památku 22 tisíc polských důstojníků, zmasakrovaných v roce 1940 na Stalinův příkaz v katyňském lese.

Joanna Agacka-Indecká (*1964) vystudovala v roce 1988 Právnickou fakultu na Univerzitě v Łódži a až do roku 2001 zde byla odbornou asistentkou na katedře trestního práva procesního. V letech 1992-1993 pracovala v advokátních kancelářích v USA a Velké Británii, v kanceláři státního zástupce a v Institutu mezinárodního trestního práva na University of Chicago, Illinois. V roce 1996 složila advokátní zkoušky, od roku 2001 byla členkou Oblastní advokátní komory v Łódži. V roce 2004 se stala její místopředsedkyní a zároveň i členkou představenstva a místopředsedkyní Polské advokátní komory. V roce 2007 byla zvolena do jejího čela. Joanna Agacka-Indecká byla vdaná a zůstala po ní patnáctiletá dcera. Prahu naposledy navštívila vloni v listopadu jako účastnice mezinárodní konference *Femina Iuris*, kterou v pražském Školícím a vzdělávacím centru ČAK v paláci Dunaj uspořádala Česká advokátní komora společně s EPRAVO.CZ, Českou asociací právníků a Unii podnikových právníků.

Stanisław Mikke (*1947) vystudoval práva na varšavské univerzitě a od roku 1985 pracoval jako advokát ve Varšavě. V roce 1989 se stal zástupcem šéfredaktora renomovaného odborného měsíčníku *Palestra*, vydávaného Polskou advokátní komorou, od roku 1993 byl jeho šéfredaktorem. Katyňské tragédii se výrazně věnoval jako právník i jako publicista. Byl členem Federace katyňských rodin, mezi zavražděnými v Katyni byl i jeho strýc. S českou advokácií udržoval dlouhodobé přátelské vztahy.

Představenstvo České advokátní komory uctilo na svém zasedání dne 12. dubna 2010 památku Joanny Agacké-Indecké, Stanisława Mikkeho i všech ostatních obětí tragédie minutou ticha.

Česká advokátní komora vyjadřuje svoji hlubokou soustrast rodinám všech, kdo zahynuli při tragické havárii polského vládního speciálu. Pro advokacii je zpráva o to smutnější, že mezi oběťmi byli i naši kolegové.

Paní Joanna Agacka-Indecká patřila k významným postavám nejen polské, ale i evropské advokacie. Všem nám bude chybět její přívětivost, milý úsměv, moudrost a ochota.

Polský odborný tisk ztrácí odchodem Stanisława Mikkeho významnou osobnost s velkou odbornou erudicí a zkušeností.

Ministryně spravedlnosti představila návrhy na sjednocení výše výživného

NÁVRHY, JEŽ BY MĚLY SJEDNOTIT DOSUD ZNAČNĚ ROZTŘÍŠTĚNOU SOUDNÍ PRAXI V OBLASTI VÝŽIVNÉHO NA DĚTI V ČESKU, PŘEDSTAVILA NOVINÁŘŮM NA TISKOVÉ KONFERENCI 16. BŘEZNA 2010 MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI DANIELA KOVÁŘOVÁ.

Nejvýraznější (a mediálně nejpropíranější) novinkou je nepochybně doporučující tabulka, která v závislosti na věku dítěte říká, jaký díl platu povinného rodiče by měl soud stanovit jako výživné:

Věk dítěte	Díl z platu připadající na výživné
0 – 5 let	9 – 13 %
6 – 9 let	11 – 15 %
10 – 14 let	14 – 18 %
15 – 17 let	17 – 21 %
18 a více let	20 – 24 %

Na uvedené podobě tabulky se shodla pracovní skupina, jejímiž členy jsou například děkanka Právníkové fakulty Univerzity Palackého v Olomouci profesorka Milana Hrušáková, soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 8 a známá autorka odborných publikací v oboru rodinného práva Hana Nová, ředitelka nadace Naše dí-

tě Zuzana Baudyšová či prezident Soudcovské unie ČR Tomáš Lichovník.

Od 22. března 2010 navíc zřídilo ministerstvo spravedlnosti e-mailovou adresu alimenty@mzp.justice.cz, na kterou mohla široká veřejnost až 20. dubna 2010 zasílat své návrhy a připomínky k představenému návrhu.

Jak uvedla ministryně Kovářová, po zhodnocení připomínek by již od května 2010 měly být doporučující tabulky používány v rámci pilotního projektu v soudní praxi. Po roční praxi a po zhodnocení efektů a zkušeností by pak tabulky měly být používány rutinně.

Jak zdůraznila ministryně Kovářová i prezident Soudcovské unie Lichovník, tabulky jsou nepovinným, doporučujícím materiálem a bude na každém soudci, jestli tabulky využije. „Proč to nezkusit, koneckonců je to osvědčená praxe v Rakousku i Německu,“ konstatoval doktor Lichovník, který se jako soudce věnuje civilní agendě, včetně věci opatrovnických.

Rozdíly při stanovování výše výživného mezi jednotlivými soudy i mezi jednotlivými soudci v ČR jsou dnes pro-pastné. Když členka pracovní skupiny, soudkyně Hana Nová, zadala na semináři soudcům z celé republiky stejná vstupní data – věk dítěte, příjmy rodičů – a požádala je, aby podle své obvyklé úvahy stanovili výživné, výsledné sumy se lišily až o sto procent.

pokračování na další straně >>

Pracovní skupina při debatě nad tabulkami také využila materiál Českého statistického úřadu „Náklady na výchovu a výživu dětí v roce 2003“, který je dostupný na webových stránkách www.czso.cz, v rubrice **Práce, sociální statistiky**.

Kromě doporučujících tabulek má dosavadní nejednotnou praxi změnit též vznik **specializovaných odvolacích senátů na krajských soudech a přípustnost dovolání v opatrovnických věcech**.

Soudce Nejvyššího soudu Roman Fiala informoval novináře, že všechny tři uvedené návrhy mají podporu Nejvyššího soudu. Sdělil též, že na **Nejvyšším soudě vznikne specializovaný senát**, který se bude zabývat otázkami

výživného a bude se věnovat sjednocování soudní praxe v této oblasti.

Z průzkumu zadaného ministerstvem spravedlnosti, jehož cílem bylo zjistit názor veřejnosti na danou problematiku, vyplynulo, že s existencí pravidel pro určování výše výživného souhlasí téměř sedmdesát procent respondentů. Necelých čtyřicet procent z nich je přitom přesvědčeno, že rodič, jenž nemá dítě ve své péči, by měl platit 11 - 20 % ze svého platu, necelých třicet procent dotazovaných se přiklání k návrhu platit na dítě 21 až 30 % z platu.

✦ IVANA CIHLÁŘOVÁ

Nejvyšší soud České republiky

pořádá pod záštitou předsedkyně JUDr. Ivy Brožové

V. odborné sympozium na téma „Věcná práva a restituce v judikatuře Nejvyššího soudu“

Účelem sympozia je získat zpětnou vazbu právní praxe a teorie ohledně judikatury Nejvyššího soudu České republiky, která se týká následujících typových obchodních smluv:

- Okruh I. – Vlastnické právo a držba (včetně převodu a přechodu s výjimkou dědictví)
- Okruh II. – Věcná břemena
- Okruh III. – Majetkové restituce

NS tímto vyzývá praktikující právníky a členy akademické obce (včetně studentů práv), kteří mají zájem vyjádřit stanoviska k judikátům NS, vydaným ve výše uvedených právních oblastech v období posledních 48 měsíců, aby do **15. května 2010** (včetně) zaslali na e-mailovou adresu symposium@nsoud.cz své písemné příspěvky v následující formě a struktuře:

Formát dokumentu: .doc nebo .pdf

Délka dokumentu: nejvýše 3 strany A4

Struktura dokumentu: dle předepsaného formátu - viz www.nsoud.cz.

Autoři vybraných příspěvků budou **do 30. května 2010 (včetně)** pozváni, aby své příspěvky prezentovali na veřejném slyšení, které se bude konat **dne 15. června 2010 od 10.00 do 16.00 hod.** v budově **Nejvyššího soudu ČR, Burešova 20, Brno**.

Za Nejvyšší soud účast na sympoziu přislíbili:

JUDr. Jiří Spáčil, CSc., člen senátu č. 22

JUDr. František Balák, člen senátu č. 22

Mgr. Michal Králík, Ph.D., člen senátu č. 22

JUDr. Iva Brožová, členka senátu č. 28

JUDr. Ludvík David, CSc., člen senátu č. 28

Srdečně zveme k pasivní účasti i vás, kteří nezašlete písemný příspěvek – pokud se **do 30. května 2010 včetně zaregistrujete na registrace@nsoud.cz** uvedením údajů: jméno, příjmení, instituce, telefonický a e-mailový kontakt. Další informace jsou k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu: <http://www.nsoud.cz>.

Nejvyšší soud ČR si vyhrazuje právo změnit místo anebo termín sympozia, jakož i upustit od konání sympozia. Předkladatelé příspěvků ani účastníci sympozia nebudou mít žádný nárok na úhradu nákladů s tím spojených.

PRO VÁŠ ÚSPĚCH...

TOP[®]
OFFICE

ZNAČKOVÝ NÁBYTEK

S naší společností ušetříte svůj čas,
o všechno se postaráme...

20%
sleva pro Vás

Brno / IBC Příkop 8, 602 00, CZ, tel. 545 176 221

Praha / Smíchov Gate Plzeňská 16, 150 00, CZ, tel. 283 893 346

Ostrava / The Orchard Hornopolní 40, 702 00, CZ, tel. 596 639 070

www.top-office.cz

PROCESINVEST
FINANCOVÁNÍ SOUDNÍCH ŘÍZENÍ

Jubileum 10 let
2000 – 2010

ADVOKÁTŮM NABÍZÍME FINANCOVÁNÍ KLIENTŮ, A TO ÚHRADOU

- soudních poplatků při uplatnění oprávněného nároku
- odměn advokáta za úkony v soudním či rozhodčím řízení
- nákladů v několika procesních stupních
- výdajů na nařízené znalecké posudky
- přísudku protistrany pro případ neúspěchu ve sporu
- exekučních poplatků či jiných s řízením spojených nákladů
- nákladů řízení v zahraničí i pro SKP

Financování poskytovaného typu není ani úvěrem, ani půjčkou, vztahuje se na spory s nárokem nad 500 000 Kč, či 25 000 €. Odměnu vyplácí klient až ze získaného výnosu.

VÝHODY PRO ADVOKÁTA

- Možnost uplatnit oprávněný nárok klienta i pro případ jeho obav z vysokých nákladů na vedení procesu
- Dlouhodobé finanční zabezpečení úkonů v zahájeném řízení
- Možnost partnerské nabídky financování potenciálním klientům
- Financování neomezuje další spolupráci klienta s vlastním advokátem

VÝHODY PRO KLIENTA

- Financování je zároveň ekonomickým nástrojem ke zlepšení bilance podnikatelského subjektu, výsledku jeho auditu, či jeho úvěrové bonity, významné pro hospodářské postavení v konkurenčním prostředí.
- Financování znamená převzetí rizika nákladů protistrany při neúspěchu ve sporu.
- Financování zrovnoprávní postavení klienta proti finančně silné protistraně.

NOVĚ NABÍZÍME

Financování řízení též v zahraničí – převážně v Německu, Rakousku, Slovensku
Odkup bonitní pohledávky, zejména za subjekty v německy hovořících zemích.

Obraťte se proto na nás, poskytneme Vám bližší informace a Vaším klientům pomoc!

WWW.PROCESINVEST.CZ

PROCESINVEST, a. s., Jana Masaryka 252/6, 120 00 Praha 2
tel. +420/266 091 400, fax: +420/266 091 205, e-mail: pravni@procesinvest.cz

Karlovarské právnícké dny – Karlsbader Juristentage

Společnost českých, německých, slovenských a rakouských právníků

ve spolupráci s Bundes Rechtsanwaltskammer, Českou advokátní komorou, Deutscher Anwaltverein e. V.,
Forschungsinstitut für mittel- und osteuropäisches Wirtschaftsrecht e. V., Industrie- und Handelskammer
Oberfranken a Internationales Fachinstitut für Steuer- und Wirtschaftsrecht e. V.

zve na

XVIII. Karlovarské právnícké dny

17. 6. 2010 – 18. 6. 2010 (hotel Thermal Karlovy Vary)

Program konference:

Středa 16. 6. 2010

Neformální setkání účastníků konference.

Čtvrtek 17. 6. 2010

Přeshraniční insolvence – *Dr. Guido Stephan*, soudce, Darmstadt

Trestněprávní odpovědnost manažerů – *Dr. Eberhard Kempf*, advokát, Frankfurt nad Mohanem

Právo a povinnosti státního zástupce k využití opravných prostředků, meze zásahů nadřízeného státního zástupce – *JUDr. František Púry*, předseda senátu NS ČR, PF UK Praha

Ručení auditorů – *Dr. Hans Petr Huber*, advokát Berlín, General Council – KPMG

Ručení bank vůči investorům – *prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen* – advokát, Kolín nad Rýnem, prezident společnosti KJT

Odpovědnost insolvenčního správce a odpovědnost státu za dohledací činnost insolvenčního soudu – *JUDr. Zdeněk Krčmář*, předseda senátu NS ČR

Právní reakce na finanční krizi (Kopírování ekonomického dilematu mezi Skyllou regulace

a Charybdou laissez faire a nebo vlastní prostor úvahy) – *prof. JUDr. Pavel Holländer*, soudce ÚS ČR
K odpovědnosti státu a k možnosti uplatňování jeho regresních nároků – *JUDr. Petr Vojtek*, předseda senátu NS ČR

Přechod veřejnoprávní odpovědnosti při přeměnách obchodních společností – *Mgr. Robert Pelikán*, advokát, Praha

Slavnostní recepce

Předání cen společnosti Karlovarské právnícké dny.

PÁTEK 18. 6. 2010

Záměry EK a ÚOHS v oblasti soutěže – *JUDr. Robert Neruda, Ph.D.*, místopředseda ÚOHS

Trestněprávní aspekty jednání v oblasti hospodářské soutěže – *prof. Dr. Pavel Šámal*, předseda senátu NS ČR, PF UK

Postavení správce konkurzní podstaty a jeho zodpovědnosti – *doc. JUDr. Milan Ďurica, Ph.D.*, Bratislava

Morální aspekty práva a jejich právní interpretace – *prof. JUDr. Irena Pelikánová*, předsedkyně senátu ESD, Lucemburk

Inspirace ze starých textů a hodnotový přístup k zákonu – *prof. JUDr. Karel Eliáš*, PF ZČU Plzeň

Péče řádného hospodáře a odpovědnost za její porušení – *prof. JUDr. Jan Dědič*, VŠE Praha

Vztah občanského soudního řádu a exekučního řádu při jednání exekutora – posílení pravomoci i odpovědnosti exekutora – *JUDr. Miroslava Jirmanová*, NS ČR

Novela zákona o konkurzu – *prof. JUDr. Ol'ga Ovečková, DrSc.*, Ústav státu a práva Bratislava

Workshop 1: Formulace a prosazování nároků z průtahů při insolvenčním řízení

Workshop 2: Aktuální vývoj v oblasti volného pohybu zboží v EU – *JUDr. P. Škvařilová-Pelzl*, ESD

Moderace:

JUDr. V. Zoufalý, advokát Praha, viceprezident společnosti KJT

JUDr. K. Čermák, advokát, Praha

JUDr. J. Merkel, min. rada, Bonn

JUDr. J. Vozár, advokát, Bratislava

JUDr. P. Bobek, European University Institute

prof. Dr. F. Graf von Westphalen, advokát, Kolín nad Rýnem

Účastnické poplatky 8900 Kč/320 euro.

Přihlášky a více informací na www.kjt.cz.

Změna programu vyhrazena. Časové uspořádání bude dále upřesňováno.

Na slavnostní recepci budou předány ceny společnosti Karlovarské právnícké dny – Prestižní cena, Autorská cena, Pocta judikátu.

Podílejte se na výběru nejlepšího právníckého časopisu a judikátu vyplněním interaktivního anketního lístku na www.kjt.cz, nebo vyplňte anketní lístek v BA a zašlete jej do 1. 6. 2010 na adresu: KJT, Národní 10, 110 00 Praha 1!

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků
KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA pro nejlepší právníký časopis v České republice a ve Slovenské republice
za období 2009/2010

ČASOPIS	VYDAVATEL		HODNOCENÍ (1 - 10)
1 Ad notam	Notářská komora ČR a C. H. Beck Praha	ČR	
2 Ars notaria	Notářská komora SR	SR	
3 Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR	
4 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátská komora	SR	
5 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
6 Jurisprudence	ASPI, a. s.	ČR	
7 Justičná revue	Min. spravodlivosti SR	SR	
8 Kriministika	MV ČR, odb. prevence kriminality	ČR	
9 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	Poradca podnikateľa, Bratislavská vysoká škola práva	SR	
10 Obchodné právo	EPOS	SR	
11 Obchodní právo	Prospektrum	ČR	
12 Právní fórum	ASPI Publishing, s. r. o.	ČR	
13 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR	
14 Právní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
15 Právní zpravodaj	C. H. Beck Praha	ČR	
16 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
17 Právny obzor	Ústav štátu a práva AV SR	SR	
18 Právo a rodina	LINDE nakladatelství	ČR	
19 Právo pro podnikání a zaměstnání	Sagit	ČR	
20 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
21 Soudní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR	
22 Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR	
23 Státní zastupitelství	Novatrix, s. r. o.	ČR	
24 Trestněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR	
25 Trestní právo	Sagit	ČR	
26 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	

Hodnotí se celková úroveň, a to zejména z hlediska publikovaných příspěvků, jejich výběr, aktuálnost atd.

Hodnotí se v rozmezí 1 - 10 (1 - nejméně, 10 - nejvíce), **hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné.**

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT za období 2008/2009

V oblasti judikatury aplikované v ČR za období 2008 - 2009 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp.zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp.zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp.zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

Jméno, příjmení, titul: _____

profese: _____

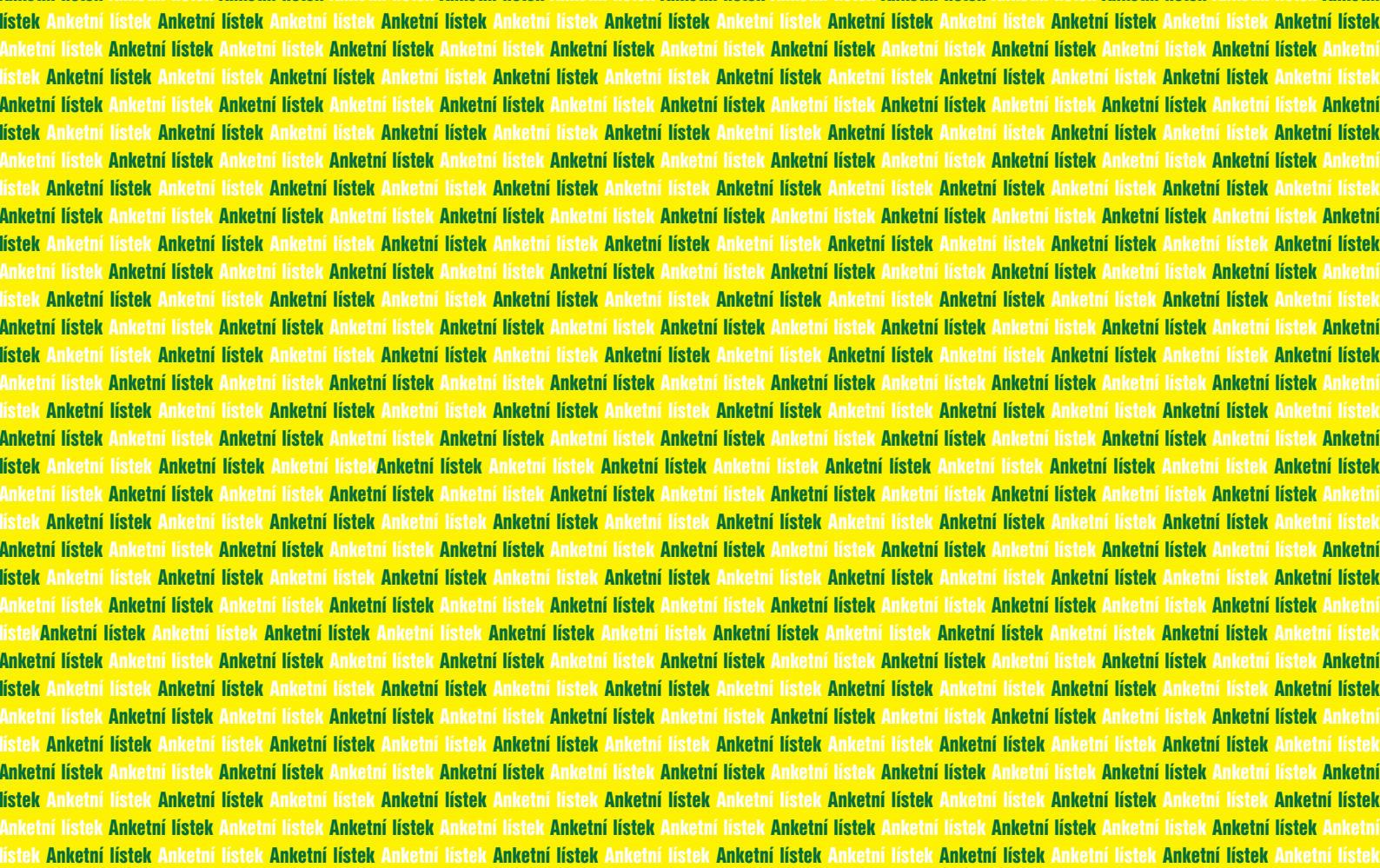
*Adresa: _____

tel./e-mail: _____

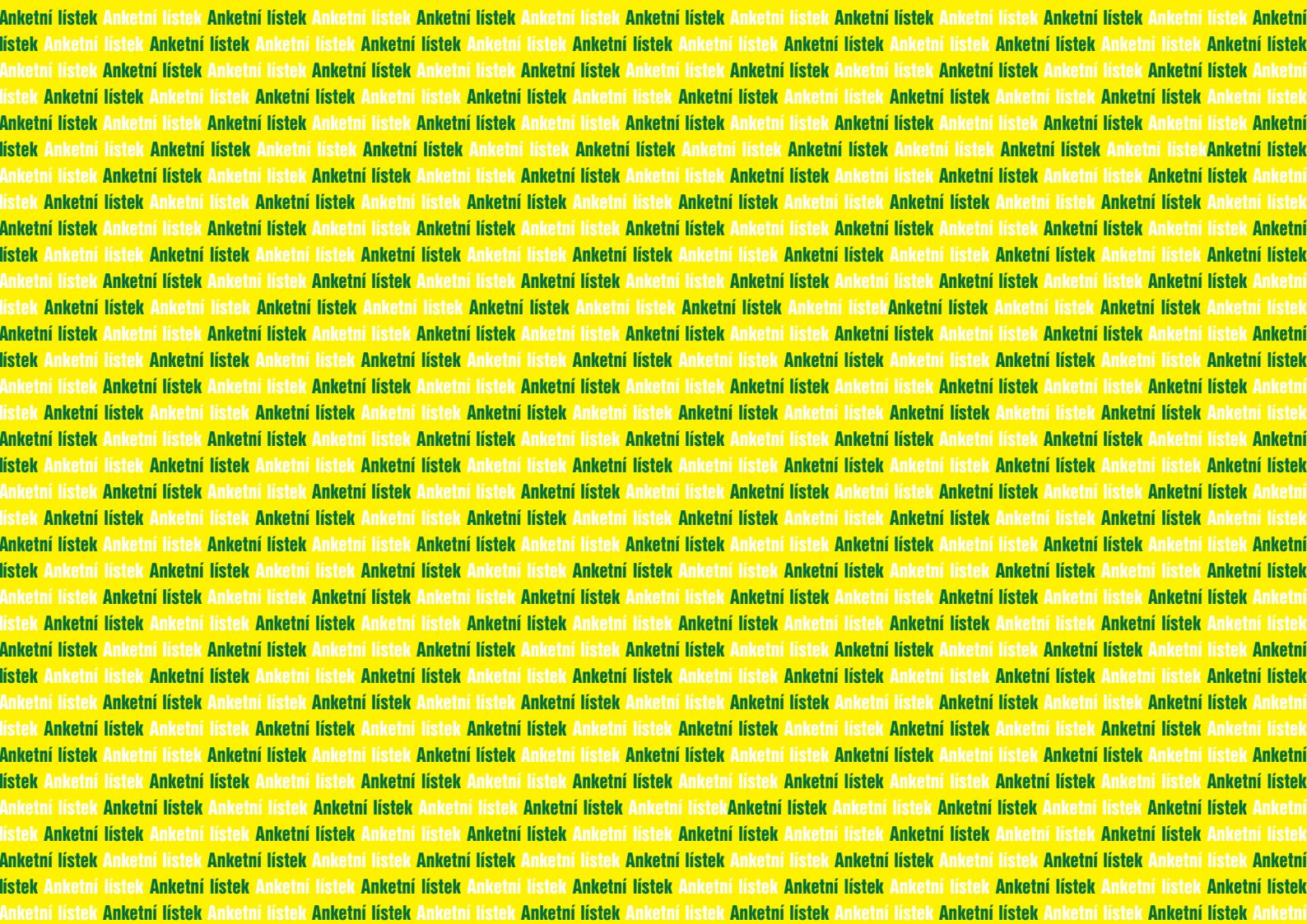
* Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak Vás nebude možno vyrozumět o případné výhře.

Statut Prestižní ceny, Pocty judikátu i anketní lístek jsou k dispozici na www.kjt.cz. Prestižní ceny budou uděleny spolu s Autorskou cenou na slavnostní recepci dne 17. 6. 2010 v Karlových Varech v rámci konference.

Anketní lístky došlé do 1. 6. 2010 budou slosovány o věcné ceny (jejich doplňovaný seznam je uveden na www.kjt.cz).

XVIII. Karlovarské právnické dny

AKONT

specialista na mezinárodní daňové plánování

NAŠE SLUŽBY:

- daňové plánování a optimalizace
- anonymita vlastnictví
- ochrana majetku
- tvorba imageové struktury

www.akont.cz

University of New York in Prague

Leadership is a skill.
One you need to develop.

UNYP's professional lifelong education graduate programs

MBA in:

- Management
- Marketing
- Sustainability **NEW**
- Project Management **NEW**
- MIS
- HR Management
- Banking

Masters in:

- European Law and European Integration
- LLM in International and Commercial Law
- Professional Communications and Public Relations

PhD by Publication

Visit www.unyp.cz

scan force

profesionální digitalizace vašich papírových dokumentů

Co je „scan force“?

Moderní a rychlé řešení digitalizace papírových dokumentů včetně kurýrní služby zajištěné společností **TNT** | express

Dokumenty jsou vyzvednuty přímo u vás, převedeny do digitální podoby a společně s nosičem dat DVD vráceny do sedmi pracovních dnů zpět na váš stůl.

Výhody digitalizace dokumentů

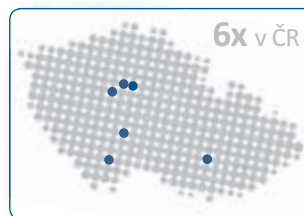
- úspora finančních a lidských zdrojů spojených s uskladněním a archivací dokumentů.
- výrazné zlepšení efektivity práce a úspora času, potřebná pro práci s dokumenty
- perfektní přehled a snadné vyhledávání dokumentů
- současné sdílení dokumentů více uživateli
- ochrana před ztrátou či neoprávněným prohlížením
- Balíček služeb „scan force“ zahrnuje vedle samotné digitalizace také bezpečný transport dokumentů profesionály z TNT express tam i zpět (používáme speciální přepravní boxy s **unikátním pečetícím systémem**), dále NDA smlouvu o mlčenlivosti a základní pojištění.

to vše za cenu 9 500 Kč bez DPH /box

max. kapacita přepravního boxu je cca 6 000 archů formátu A4 (v závislosti na gramáži, způsobu předání – šanon, archivační krabice apod.)

scan force *group*

infolinka: 606 404 953, 241 483 141

Papírové dokumenty i celé archivy do elektronické podoby

Potřebovali jste rychle informaci, která byla napsána na papírovém dokumentu a uložena někde u Vás ve společnosti, nebo snad v archivu mimo vaši budovu? Vypuklo u vás něco jako zlatokopecská horečka? Dostali jste požadovanou informaci včas? Kolik Vašich kolegů bylo do procesu zapojeno? Řešením je elektronické strukturované úložiště digitalizovaných dokumentů Vaší společnosti.

Žijeme ve světě, kde na jedné straně to, co se nedá zpracovávat na počítači, jako by ani neexistovalo, a na druhé straně nás stále zaplavují nové a nové papírové dokumenty. Všechny tyto dokumenty jsou zdrojem důležitých informací, které je třeba implementovat do elektronických informačních systémů, a právě o tom je služba digitalizace dokumentů SCAN FORCE.

Služba digitalizace dokumentů SCAN FORCE se týká dvou typů dokumentů – aktuálních dokumentů, které vznikají přímo v instituci, nebo přicházejí z okolních institucí, a archivních dokumentů uložených v archivech. Digitalizace je technicky i časově náročný proces, který vyžaduje vyčlenění potřebných finančních a lidských zdrojů. Proto je výhodné najít si dodavatele, který pro vás náročný proces digitalizace vykoná. Služba SCAN FORCE vznikla jako reakce na poptávku a potřeby digitalizace dokumentů komerčních i státních institucí. Tuto službu poskytují odborné společnosti s bohatými zkušenostmi v oblasti digitalizace dokumentů sdružující se pod hlavičkou SCAN FORCE group.

www.scanforce.net, info@scanforce.net

SCAN FORCE group • www.scanforce.net • tel.: +420 241 483 141

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Nové instituty a postupy při doručování listinných zásilek ...	15
Rozhodčí doložka ve spotřebitelských smlouvách ve světle aktuální judikatury českých soudů a ESD	22
Čtyři roky výpovědi „bez přivolení soudu“	24
Zamyšlení nad problematikou umístění podpisu (k diskusi)	27
Z JUDIKATURY	29 - 41
Z ODBORNÉ LITERATURY	42 - 50

SHRNUTÍ

František Korbel, Dana Prudíková: **Nové instituty a postupy při doručování listinných zásilek**

Článek podrobně vysvětluje reformu doručování provedenou v souhrnné novele OSŘ (zákon č. 7/2009 Sb.). Novela zcela přepsala dosavadní systém doručování a přinesla výrazně stručnější a efektivnější právní úpravu, s mnoha změnami pro účastníky i jejich zástupce. Po letech diskusí byl zaveden princip povinné doručovací adresy, čímž odpadla povinnost soudu prokazovat adresu skutečného pobytu účastníka a možnost zpětného zpochybnování doručení s odkazem na tvrzení, že se adresát v místě doručování nezdržoval. Odpovědnost za doručení byla přenesena na účastníka. Novela zavedla zákonné pořadí způsobů doručování s výraznou preferencí elektronické formy prostřednictvím datových schránek. U všech osob, které mají zřízenou datovou schránku, je její využití povinné. Důvody pro vyslovení ne-

účinnosti doručení byly zásadně zredukovány. Novela namnoze sjednotila doručovací postupy podle OSŘ s úpravou ve správním a daňovém řádu a se zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Jana Horská, Jakub Burian: **Rozhodčí doložka ve spotřebitelských smlouvách ve světle aktuální judikatury českých soudů a ESD**

Článek se věnuje problematice rozhodčích doložek spotřebitelských smluv, a to jak z pohledu zákona, tak především z pohledu aktuální judikatury českých soudů a Evropského soudního dvora. Důvodem pro jeho sepsání byl posun v rozhodovací praxi českých soudů, které v posledních letech začaly tyto rozhodčí doložky z důvodů zmíněných v tomto článku zpochybňovat.

Michaela Balousová: **Čtyři roky výpovědi „bez přivolení soudu“**

Dne 31. března 2010 uplynuly čtyři roky účinnosti zákona č. 107/2006 Sb., který mj. změnil

podmínky ukončování nájmu bytů ze strany pronajímatele tím, že v některých případech umožnil udělení výpovědi z nájmu bytu bez přivolení soudu. Tato změna měla do značné míry usnadnit pozici pronajímatelů v případech, kdy na straně nájemců bylo možné spatřit nevhodné jednání naplňující některý z výpovědních důvodů. Autorka se v článku zamýšlí nad tím, zda skutečně došlo ke zjednodušení celého procesu i snížení zatížení soudů, a upozorňuje na některé problémy, které v praxi novela občanského zákoníku přinesla.

Michal Marini: **Zamyšlení nad problematikou umístění podpisu (k diskusi)**

Příspěvek se zabývá problematikou umístění podpisu na listinách a připomíná rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. května 2006, sp. zn. 26 Cdo 1789/2005, v němž Nejvyšší soud konstatuje, že žádný právní předpis nestanoví, kde má být podpis na listině zachycující písemný projev vůle umístěn. Právní závěry obsažené v tomto rozhodnutí byly opětovně potvrzeny i v pozdějších rozhodnutích (konkrétně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. března 2008, sp. zn. 26 Cdo 2317/2006, a rozhodnutí ze dne 15. února 2007, sp. zn. 26 Cdo 492/2006).

Nové instituty a postupy při doručování listinných zásilek

Mgr. FRANTIŠEK KORBEL, Ph.D., Mgr. et Mgr. DANA PRUDÍKOVÁ

S účinností tzv. „souhrnné novely“ občanského soudního řádu (zákon č. 7/2009 Sb.) byla do českého právního řádu zavedena řada novinek, které mají za cíl zefektivnit a zrychlit doručování a přizpůsobit je moderním trendům komunikace. Předmětnou novelou se proto mimo jiné měnily způsoby doručování, **zavedla se odpovědnost adresáta za přebírání zásilek, odbremenily se soudy od povinnosti zkoumat aktuální adresu pobytu účastníka**, v neposlední řadě se zavedla **zákonná priorita doručení prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky**¹ před dosud převažujícím doručením prostřednictvím doručujícího orgánu. Nejednalo se o změny kosmetické, dosavadní ustanovení o doručování byla kompletně přepsána novou právní úpravou, která je výrazně (o plných 10 paragrafů) stručnější.

Mezi hlavní obsahové změny v právní úpravě doručování v OSŘ od 1. července 2009 patří:

- nové způsoby doručování (prostřednictvím datové schránky a účastníka řízení nebo jeho zástupce),
- zákonné pořadí způsobů doručování (prioritně do datové schránky),
- princip povinné doručovací adresy,
- rozšíření možností volby adres pro doručování ze strany účastníka,
- sjednocení lhůt pro uložení a vznik fikce doručení (10 dnů),
- nový institut vhození do schránky,
- omezení možnosti vyslovení neúčinnosti doručení kvalifikovaným důvodem,
- sjednocení doručovacích postupů v OSŘ s dalšími procesními předpisy.

Základní princip nové právní úpravy je prostý: **nejjednodušším způsobem doručování je doručování při jednání nebo jiném soudním úkonu. Nelze-li takto doručit, doručí soud písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě do dato-**

vé schránky. Není-li ani toto doručování možné, doručí se prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení, nebo jeho zástupce.

Z důvodu, že řádné doručení zásilky je alfou a omegou všech typů řízení, bylo záměrem předkládajícího Ministerstva spravedlnosti harmonizovat postupy při doručování v OSŘ i s ostatními procesními předpisy. Změny provedené v občanském soudním řádu se přiměřeně, příp. obdobně promítnou v trestním, exekučním a insolvenčním řízení, v postupech notáře jako soudního komisaře v rámci řízení o dědictví, v soudním řízení správním, v řízení před Ústavním soudem, ale i v rozhodčím řízení² aj. Zároveň byly v částech o doručování novelizovány správní řád a zákon o správě daní a poplatků.

Na provedené změny zákonné úpravy navázalo i **zavedení nových vzorů obálek**. I v tomto případě platí, že záměrem ministerstva bylo celý postup zjednodušit redukcí počtu vzorů obálek z dřívějších 9 na pouhé 3 a pomoci jejich jasné identifikaci tím, že bude změněna jejich vizuální podoba.

Všechny tyto novinky budou analyzovány na následujících řádcích.

1. Nové způsoby doručování, jejich pořadí a adresy pro doručování

Souhrnná novela **doplnila dosavadní způsoby doručování o doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky a doručování účastníkem řízení nebo jeho zástupcem**. Současně změnila i pořadí způsobů doručování, které musí soud respektovat (§ 45 OSŘ). Jednotlivým způsobům doručování odpovídají zákonem stanovené adresy pro doručování.

Prvním způsobem doručení písemnosti je **doručení při jednání nebo jiném soudním úkonu**. Tento způsob je prioritní z důvodu rychlosti a procesní ekonomie. Doručování je neformální a soud pro něj může využít jakoukoliv příležitost. **Adresou pro doručování je jakékoliv místo, na němž bude účastník (či jeho právní zástupce) zastížen**.³

Pokud nelze doručit při jednání, soud doručuje **prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky**. Adresou pro

1 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon o datových schránkách), ve znění pozdějších předpisů, dále též jen „ZDS“.

2 Srov. jednoznačně judikovanou povinnost postupovat při doručování rozhodčích nálezů podle ustanovení o doručování OSŘ (konstantní judikatura Nejvyššího soudu v rozhodnutích např. sp. zn. 20 Cdo 1612/2006, 20 Cdo 1592/2006, 20 Cdo 1928/2007).

3 § 46a odst. 1 in fine OSŘ. Tuto možnost lze samozřejmě využít i při dalších způsobech listinného doručování. Zákonodárce se tím snaží nezamezit nejjednoduššímu způsobu doručování, kdy lze doručovat v případě, že daná osoba bude jednoduše zastížena, a zabránit tak jejím případným námitkám, že nebylo doručeno na příslušném místě, a tudíž je doručení neúčinné.

doručování je zde adresa datové schránky evidovaná podle zvláštního právního předpisu.⁴ Tento způsob doručování nelze nahradit dalšími uvedenými způsoby ani na výslovnou žádost účastníka.⁵ Při doručování do datové schránky není relevantní, zda ji adresát vybírá. **Pokud si adresát zásilku nevyzvedne, dojde uplynutím 10. dne k náhradnímu doručení fikcí.** To samozřejmě neplatí v případech, kdy je náhradní doručení vyloučeno.⁶

Pokud nelze doručit do datové schránky, doručuje soud na žádost adresáta na jím sdělenou ad hoc domovní nebo elektronickou adresu. Jedná se o případy, kdy o doručování na tuto adresu účastník sám požádá přímo při soudním řízení a sdělí takovou adresu soudu. Pokud se doručuje elektronicky (e-mailem), může soud přistoupit k tomuto způsobu i z vlastní iniciativy, adresát je v tomto případě žádán o souhlas. **Není relevantní, zda se adresát na sdělené adrese skutečně zdržuje a zda na ní bude přebírat zásilky.** Důležité je, že si ji sám zvolil, proto se fakt, že se v daném místě zdržuje, případně že si na dané adrese zásilky vybírá, předpokládá. **Pokud si adresát zásilku nevyzvedne, dojde k náhradnímu doručení fikcí.** K tomuto způsobu doručování soud přistupuje zejména, může-li to přispět k urychlení řízení, z čehož mj. vyplývá, že nejde o nárok účastníka, ale procesní úvahu soudu. Ustanovení § 46a odst. 2 OSŘ upřesňuje další podmínky, za nichž může adresát požádat o doručování na jinou adresu, tedy, pokud to nevyklučuje zákon nebo povaha věci. **Jako sdělená domovní adresa může být uvedeno jakékoliv místo v České republice, kde doručování adresátovi vyhovuje (byt, zaměstnání aj.). Jako sdělená elektronická adresa může být uveden e-mail. Adresát je povinen nahlásit soudu i akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb, který mu vydal kvalifikovaný certifikát k předmětné e-mailové adrese.**

Není-li možné doručit žádným ze způsobů popsaných výše, doručuje se teprve **prostřednictvím doručujícího orgánu, nebo nově též prostřednictvím účastníka řízení nebo jeho zástupce.** Doručující orgány jsou uvedeny v § 48 OSŘ, jedná se nejenom o provozovatele poštovních služeb, ale též o doručovatele (zaměstnance) soudu, orgány Justiční stráže a soudní exekutory. **Účastník řízení nebo jeho zástupce může být pro doručení pověřen soudem (§ 50e**

OSŘ), pokud o to sám požádá. Filozofií této novinky byl fakt, že účastník řízení může mít hlavní zájem na doručení (typicky např. v případě obesílání jím navržených svědků). V případě doručování účastníkem se však pochopitelně neuplatní fikce náhradního doručení, neboť jde o postup nevychýlený, jehož základem je oboustranná dobrovolnost (pro účinnost doručení musí adresát zásilku dobrovolně převzít a převzetí potvrdit).

Základem doručování prostřednictvím doručujícího orgánu je tzv. „**povinná doručovací adresa**“ upravená v § 46b OSŘ. Jde o institut, po němž soudní praxe již roky volala. V podstatě znamená **přesun odpovědnosti za správnost adresy pro doručování ze soudu na účastníky.** Soud již není povinen prokazovat ani zkoumat, zda se adresát na té které adrese skutečně zdržuje, ale vychází z toho, že se na ní zdržovat má, příp. si má alespoň zajistit přijímání zásilek. Pokud tak adresát nečiní, jdou důsledky plně k jeho tíži, neboť po právní stránce bude mít doručeno fikcí, i když si zásilku nevyzvedne.

Jednotlivé způsoby doručování včetně jejich pořadí a jim odpovídající adresy pro doručování shrnuje následující tabulka.

způsob doručování	adresa pro doručování
1. při jednání nebo jiném soudním úkonu	kdekoliv bude adresát zastížen
<i>není-li to možné, pak</i>	
2. do datové schránky	datová schránka
<i>není-li to možné, pak</i>	
3. na jinou adresu, nebo elektronickou adresu	sdělená domovní adresa v ČR nebo e-mailová adresa
<i>není-li to možné, pak</i>	
4. prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení či jeho zástupce	povinná doručovací adresa dle § 46b OSŘ

2. Povinná doručovací adresa (§ 46b OSŘ)

Povinnou doručovací adresou je míněn taxativní výčet adres pro doručování prostřednictvím doručujícího orgánu uvedený v § 46b OSŘ. O „povinné“ adrese se hovoří proto, že je sice až poslední možností, kam bude soud doručovat, ale stane-li se tak, adresát se nemůže doručení vyhnout.

Povinnou doručovací adresou fyzické osoby může být **předně trvale zvolená adresa pro doručování**, tj. adresa evidovaná v informačním systému evidence obyvatel, kterou si daná osoba zvolila k doručování písemností.⁷ V evidenci obyvatel se na žádost občana vede údaj o adrese, na kterou mu mají být doručovány písemnosti. Adresát si tuto adresu zvolí v případě, že nechce, příp. nemůže přebírat zásilky v místě trvalého bydliště a zároveň nechce jen kvůli přebírání poštovních zásilek adresu trvalého bydliště měnit. Tím, že si tuto adresu může sám zvolit, se předpokládá, že je na této adrese zastížitelný. Není relevantní, zda se adresát na této adrese skutečně zdržuje, či nikoliv. Pokud si na ní zásilku

4 § 46 odst. 1 OSŘ a ZDS.

5 U osob, které mají zřízenou datovou schránku povinně, by možnost vyloučení tohoto způsobu doručení volbou jiné doručovací adresy zcela narušila koncepci obligatornosti komunikace prostřednictvím datových schránek. Osoby, které mají zřízenou datovou schránku dobrovolně, mohou doručování do ní vyloučit jejím znepřístupněním, čímž se jim otevře třetí možnost doručování v pořadí, a to na jinou jimi zvolenou adresu.

6 Zejm. trestní příkaz, platební rozkaz, evropský platební rozkaz, propadná výzva k vyjádření dle § 114b OSŘ, předvolání k přípravnému jednání dle § 114c OSŘ a výzva k vyjádření v řízení o navrácení nezletilého dítěte ve věcech mezinárodních únosů dětí podle § 193d OSŘ.

7 Tato možnost v předchozí právní úpravě neexistovala. Na rozdíl od jiné adresy pro doručování dle § 45 odst. 2 a § 46 odst. 2 OSŘ, kterou si může vybrat a sdělit soudu kterýkoli účastník *ad hoc* až v průběhu soudního řízení, je zvolená adresa pro doručování dle § 46b písm. a) věta před středníkem relativně stabilní adresou, kterou si může zvolit pouze fyzická osoba a nechat si ji zapsat do evidence obyvatel bez jakékoli vazby na konkrétní soudní řízení. Souhrnná novela doplnila tuto možnost v rámci doprovodné novely zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, do jeho nového ustanovení § 10b. Pokud soud doručuje prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení nebo jeho zástupce, je povinen zjišťovat, zda má adresát v evidenci obyvatel zapsanou adresu pro doručování, a pokud ano, využít ji přednostně před adresou trvalého pobytu.

nepřevezme, nastává zde uplynutím 10. dne fikce doručení.

Nemá-li fyzická osoba evidovanou zvolenou adresu pro doručování, doručuje se jí na **adresu místa trvalého pobytu**, a to opět i v případě, že se na ní adresát nezdržuje. Adresát po novele již nemůže zpochybnit fikci doručení na povinné doručovací adrese pouhým tvrzením, že se na ní v době doručování a v době uložení nezdržoval, i kdyby to byla pravda.

Zvláštní povinnou adresu pro doručování mají fyzické osoby podnikající a fyzické osoby omezené na svobodě – u nich jde přirozeně o adresu místa podnikání a místa výkonu ochranného léčení, vazby nebo trestu.

U právnických osob, orgánů veřejné moci a fyzických osob vykonávajících profesionální právní povolání, pokud se jim doručuje z titulu jejich profese, je povinnou adresou pro doručování **adresa jejich sídla**.

Zároveň je nutno upozornit na skutečnost, že povinná doručovací adresa pro stát, obce, města, kraje, správní orgány, notáře a soudní exekutory je v OSŘ uvedena pouze jako záložní varianta, neboť všechny tyto subjekty jsou od účinnosti zákona č. 300/2008 Sb. povinnými uživateli datových schránek.

3. Sjednocení lhůt pro uložení s okamžikem náhradního doručení

Před účinností souhrnné novely byly v OSŘ uzákoněny různé doby pro uložení písemnosti na poště (15 dnů) a pro vznik fikce doručení (10 dnů v případě zásilek určených do vlastních rukou a 3 dny v případě jiných zásilek).⁸ K fiktivnímu doručení zásilky tak mohlo dojít *de iure* dříve, než si účastník uloženou zásilku fakticky vyzvedl, což vedlo nezdědká k vadnému určení počátku běhu procesních lhůt a zmeškání úkonů.

Souhrnná novela tento stav odstranila tím, že **u písemností doručovaných doporučeně do vlastních rukou adresáta sjednotila dobu uložení zásilky na poště s dobou, po jejíž uplynutí nastává fikce doručení, a to na 10 dnů**. U jiných písemností tento problém zaniká zcela, neboť ty se po novele neukládají vůbec, ale doručují se přímo vhozením do schránky. Nově by tak nemělo docházet k situacím, kdy si adresát přijde na poštu vyzvednout zásilku, která již bude považována několik dnů za platně a účinně doručenou.

Desetidenní lhůta pro uložení a vznik účinků náhradního doručení byla uzákoněna i pro postup podle správního řádu,⁹ posléze i v daňovém řádu.¹⁰ Stejná lhůta platí i při doručování do datové schránky.¹¹

4. Institut vhození do schránky

Institut **vhození do schránky** patří mezi další stavební pilíře reformy doručování v souhrnné novele OSŘ. Ministerstvo spravedlnosti se při jeho tvorbě inspirovalo německou právní úpravou, která jej využívá pro všechny typy doručování. Smyslem jeho zavedení bylo omezení formálnosti doručovacích postupů a zvýšení faktických šancí adresáta se s doručovanou písemností seznámit. Dříve se nevyzvednuté zásilky vracely soudu a adresát neměl prakticky možnost zjistit, od koho ani co mu bylo fiktivně doručeno (mnohdy to zjistil až v exekuci). Institut vhození do schránky působí ve prospěch účastníků jako určitá

kompenzace tvrdých důsledků povinné doručovací adresy a omezení možnosti vyslovení neúčinnosti doručení.

Písemnosti doručované do vlastních rukou se po uplynutí úložní doby nevrací soudu, ale vhadují se přímo adresátovi do poštovní schránky, aby se mohl s písemností alespoň ex post (miněno po fiktivním doručení) seznámit. Soudu se vrací pouze vyplněná doručenka, kterou doručující orgán před vhozením do schránky vyplní a oddělí od zásilky. **Vhození do schránky v tomto případě nemá právní účinky, je pouhým faktickým úkonem**, jehož případná vada nemůže mít vliv na řádné doručení, k němuž došlo již předtím náhradním způsobem (fikcí).¹² **Písemnosti, u nichž je náhradní doručení vyloučeno (typicky např. platební rozkaz doručovaný žalovanému), se do schránky nevhazují a po uplynutí lhůty pro uložení se vrací soudu**.

Jiné písemnosti (tj. ty, které nejsou doručovány do vlastních rukou) se vhadují do schránky okamžitě, pokud adresát není zastížen při pokusu o doručení. Tyto písemnosti se neukládají a považují se za doručené vhozením do schránky. V tomto případě tedy má vhození do schránky nejen faktické, ale i právní účinky.

Institut vhození do schránky namísto vracení zásilky zpět odesilajícímu orgánu se podařilo v rámci doprovodných novel k souhrnné novele OSŘ doplnit i do správního a daňového řádu.¹³

5. Vyslovení neúčinnosti doručení

Nová, poměrně přísná úprava doručování v sobě obsahuje i významné omezení institutu vyslovení neúčinnosti doručení. Předchozí právní úprava byla pro adresáty příliš benevolentní, neboť umožňovala zpochybnit účinky náhradního doručení pouhým prokázáním tvrzením, že se adresát v místě doručování nezdržoval. **Nová právní úprava je obsažena v § 50d OSŘ a je omezena množstvím podmínek**.

O vyslovení neúčinnosti doručení rozhoduje soud na návrh účastníka, pokud se on sám nebo jeho zástupce nemohl s doručovanou písemností z omluvitelného důvodu seznámit. Právě onen „**omluvitelný důvod**“ je novou hmotněprávní podmínkou, kterou musí nejen tvrdit, ale i dokazovat účastník řízení.

8 § 50b odst. 3 a § 50c odst. 4 OSŘ, ve znění do 30. června 2009.

9 Čl. XX souhrnné novely upravující § 23 odst. 4 správního řádu. Správní řád do té doby předpokládal dobu uložení 15 dnů. O sjednocení na 10 dnů se usilovalo již při pracích na souhrnné novele na ministerstvu spravedlnosti, které však nemělo postavení gestora pro věcné změny cizích procesních předpisů. K připravené změně správního řádu proto došlo až pozměňovací návrhy v ústavně právním výboru Poslanecké sněmovny. Poděkování za vůli sjednotit tyto otázky napříč právním řádem patří jednak zpravodajce tisku JUDr. Evě Dundáčkové, předsedovi ústavně právního výboru Mgr. Marku Bendovi a též Mgr. Zdeňku Zajíčkoví, toho času náměstkovi ministra vnitra, který za gestora správního řádu tyto změny podpořil.

10 Část desátá zákona č. 218/2009 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, která s účinností od 1. ledna 2010 novelizuje § 17 odst. 5 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. I ZSDP před touto změnou počítal s dobou uložení v trvání 15 dnů. Ke sjednocení na 10 dnů došlo opět pozměňovacím návrhem v ústavně právním výboru.

11 § 17 odst. 4 ZDS.

12 Dle § 49 odst. 4 OSŘ je dnem náhradního doručení desátý den od uložení. Do domovní schránky adresáta doručující orgán vhodí zásilku obvykle den následující.

13 Čl. XX souhrnné novely upravující § 23 odst. 4 správního řádu a čl. V souhrnné novely novelizující § 17 odst. 5 zákona o správě daní a poplatků. Institut je promítnut také v novém daňovém řádu (§ 46 zákona č. 280/2009 Sb.).

Nová právní úprava je koncipována na principu odpovědnosti každého adresáta za přebírání zásilek. Zákon proto výslovně stanoví, že **omluvitelným důvodem pro vyslovení neúčinnosti doručení není prostá skutečnost, že se adresát na adrese pro doručování nezdržuje.** Předpokládáme, že výklad „omluvitelnosti“ důvodu bude v brzké době předmětem zájmu judikatury. Omluvitelná by měla být např. dočasná nepřítomnost z důvodu nemoci, cesty, dovolené apod., nicméně soud bude muset vždy zkoumat konkrétní okolnosti případu.

Návrh na vyslovení neúčinnosti doručení je třeba podat do 15 dnů ode dne, kdy se účastník s doručovanou písemností seznámil nebo mohl seznámit. Prokázat pravdivost svých tvrzení, tedy unést důkazní břemeno, musí účastník. Výjimka je stanovena ve věcech dle § 120 odst. 2 OSŘ, v nichž soud rozhodne o neúčinnosti doručení i bez návrhu.

Pokud soud rozhodl, že doručení je neúčinné, má se za to, že písemnost je doručena dnem právní moci rozhodnutí o neúčinnosti doručení.

Nová úprava institutu neúčinnosti doručení platí jednotně pro všechny způsoby doručování, na jakékoli adrese pro doručování a pro jakéhokoli adresáta, ba dokonce i při doručování do datové schránky.¹⁴

Kromě toho v OSŘ zůstává nezměněné ustanovení § 58, podle kterého soud promíjí zmeškání lhůty, jestliže ji účastník nebo jeho zástupce zmeškal z omluvitelného důvodu, a byl proto vyloučen z úkonu, který mu přísluší.

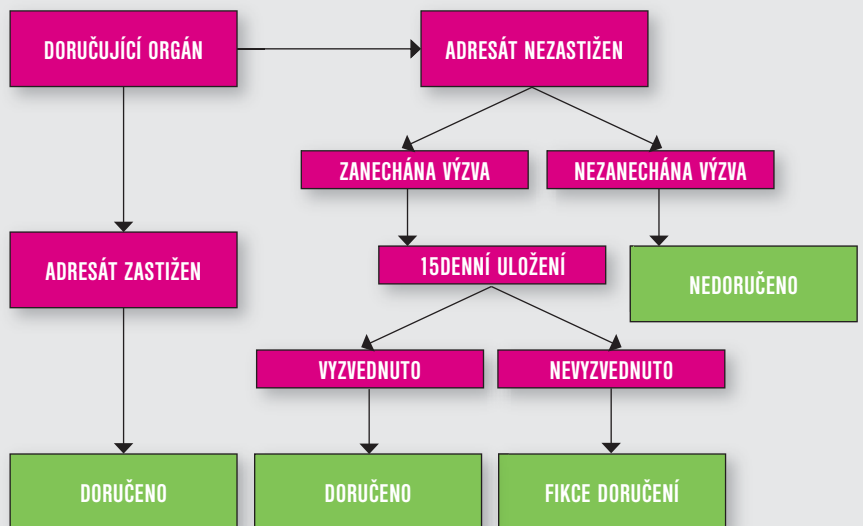
6. Nové obálky a konkrétní postupy při doručování

Jak již bylo uvedeno výše, z důvodu komplexní změny úpravy doručování se změnily i vzory obálek, které jsou používány pro doručování. Vzory používaných obálek a doručenek jsou upraveny interními předpisy. Pro soudy je takovým předpisem nová instrukce ministerstva spravedlnosti ze dne 27. 5. 2009, č. j. 58/2009-OD-Org, kterou se vydávají vzory obálek pro doručování písemností, vzory a výzvy a sdělení pro vyvěšení na úřední desce soudu a potvrzení o přijetí. **Všechny nové obálky jsou osazeny zeleným pruhem** a dělí se pouze na tři základní typy (nahrazují tak dosavadních 9 typů obálek tří barev.) **Obálka se zeleným pruhem typ I se použije pro doručování do vlastních rukou, typ II pro doručování do vlastních rukou s vyloučením vložení do schránky a typ III pro doručování jiných písemností.**

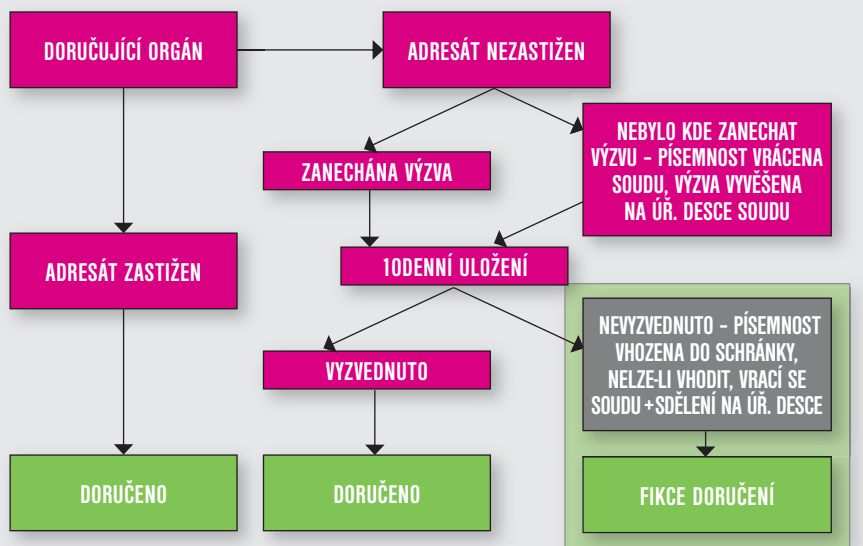
6.1 Doručování do vlastních rukou

Obálka typu I je určena pro doručování do vlastních rukou s možností náhradního doručení, což odpovídá postupu dle § 49 odst. 1 až 4 OSŘ. Do vlastních rukou se doručují písemnosti, u nichž tak stanoví zákon (typicky rozsudek a žaloba) nebo nařídí-li tak předseda senátu. Podle § 49 odst. 4 OSŘ platí, že „*po marném uplynutí desetidenní lhůty určené k vyzvednutí uložené písemnosti vhodí doručující orgán písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu takový postup vyloučí. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu.*“ Přestože je v těchto případech doručeno náhradním způsobem (fikcí) již uplynutím desátého dne od uložení zásilky k vyzvednutí (což platilo shodně i za předchozí právní úpravy), má vhození do schránky zvýšit faktickou dispozici adresáta se s písemností seznámit a poskytnout mu možnost alespoň dodatečné reakce. **Názorné vyznačení změn v doručovacích postupech se pokusíme u doručování do vlastních rukou a u doručování jiných písemností představit na následujících grafech.**¹⁵

Doručování do vlastních rukou s možností náhradního doručení dle předchozí právní úpravy (do 30. 6. 2009)

Doručování do vlastních rukou s možností náhradního doručení dle současné právní úpravy (od 1. 7. 2009)

14 § 17 odst. 5 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

15 © Ministerstvo spravedlnosti, legislativní odbor, oddělení procesní legislativy, 2009.

<p>Místo pro podací nálepku</p> <p>DOPORUČENÉ DO VLASTNÍCH RUKOU</p> <p>Prohlášení doručujícího orgánu:</p> <p>☐ Zásilka (pisemnost) byla dodána z odpovědnosti dne v hodin minut.</p> <p>☐ Protože adresát nebyl zastihán, byla zásilka (pisemnost) uložena a připsána k vyvedení dne a adresáta byla zanechána vyzvat, aby si zásilku (pisemnost) vyzvedl. Jméno a příjmení doručovatele:</p> <p>razičko podpis doručovatele</p> <p>☐ Uložení zásilky (pisemnosti) byla vynechána dne v hodin minut.</p> <p>☐ Protože si adresát (zásilku (pisemnost) nezvyklou v rámci osob), byla vložena do schránky nebo jiné adresátům chráněné schránky dne Jméno a příjmení vyřizující osoby/doručovatele</p> <p>razičko podpis vyřizující osoby/doručovatele</p>	<p>Odesílatel:</p> <p>Adresát:</p> <p>Odesílatel:</p> <p>DORUČENKA DO VLASTNÍCH RUKOU</p> <p>Písemnost:</p> <p>Adresát:</p> <p>Jméno a příjmení osoby, která zásilku převzala</p> <p>Vztah osoby, která zásilku převzala, k adresátovi</p> <p>Potvrzují převzetí této zásilky dne</p> <p>Podpis osoby, která zásilku převzala</p>	<p>Místo pro cenu služby</p> <p>Typ I.</p>
---	--	--

Obálka typu I určená pro doručování do vlastních rukou s možností náhradního doručení.

<p>Místo pro podací nálepku</p> <p>DOPORUČENÉ DO VLASTNÍCH RUKOU S VYLOUČENÍM VLOŽENÍ DO SCHRÁNKY</p> <p>Prohlášení doručujícího orgánu:</p> <p>☐ Zásilka (pisemnost) byla dodána (převzata) dne v hodin minut.</p> <p>☐ Protože adresát nebyl zastihán, byla zásilka (pisemnost) uložena a připsána k vyvedení dne a adresáta byla zanechána vyzvat, aby si zásilku (pisemnost) vyzvedl. Jméno a příjmení doručovatele:</p> <p>razičko podpis doručovatele</p> <p>☐ Uložení zásilky (pisemnosti) byla vynechána dne v hodin minut.</p> <p>Jméno a příjmení vyřizující osoby:</p> <p>razičko podpis vyřizující osoby</p>	<p>Odesílatel:</p> <p>Adresát:</p> <p>Odesílatel:</p> <p>DORUČENKA DO VLASTNÍCH RUKOU S VYLOUČENÍM VLOŽENÍ DO SCHRÁNKY</p> <p>Písemnost:</p> <p>Adresát:</p> <p>Jméno a příjmení osoby, která zásilku převzala</p> <p>Vztah osoby, která zásilku převzala, k adresátovi</p> <p>Potvrzují převzetí této zásilky dne</p> <p>Podpis osoby, která zásilku převzala</p>	<p>Místo pro cenu služby</p> <p>Typ II.</p>
--	---	---

Obálka typu II určená pro doručování do vlastních rukou s vyloučením vložení do schránky.

Obálka typu III pro doručování jiných písemností podle § 50 OSŘ.

6.2 Doručování do vlastních rukou s vyloučením vložení do schránky

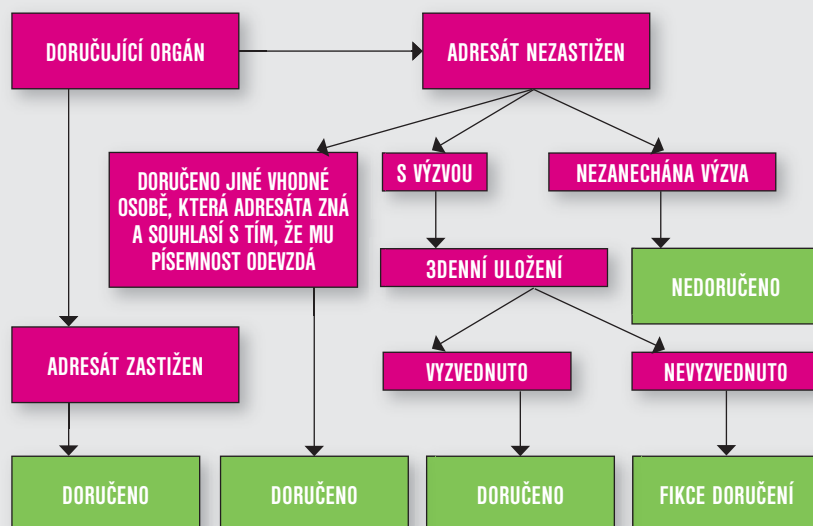
Obálka typu II je pouze variací obálky typu I, která neumožňuje náhradní doručení; je určena pro doručování do vlastních rukou s vyloučením vložení do schránky. V občanském soudním řízení tomu odpovídá postup dle § 49 odst. 5 OSŘ (typicky platební rozkaz). Podle tohoto ustanovení se po uplynutí úložní doby 10 dnů písemnost vrací soudu a fikce doručení nenastává. V trestním řízení se tato obálka se zatrženým příznakem „neukládat“ použije u písemností uvedených v § 64 odst. 4 tr. ř., které nelze vůbec uložit. U těchto písemností neběží uvedená desetidenní lhůta stanovená pro vyzvednutí uložené písemnosti a doručovatel je nemůže vhodit do schránky. Po neúspěšném pokusu o doručení je tak vrací orgánu činnému v trestním řízení (typicky trestní příkaz).

6.3 Doručování jiných písemností

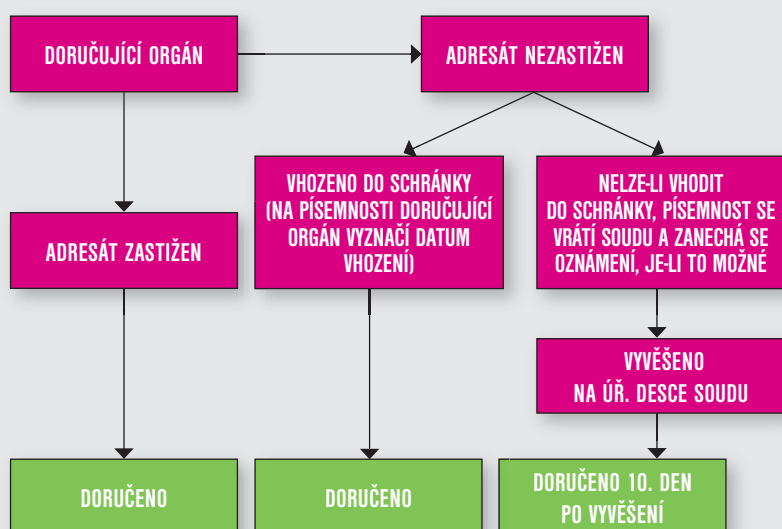
Obálka typu III se užíje pro doručování jiných písemností dle § 50 OSŘ, kdy se písemnost neukládá u doručujícího orgánu, a pokud adresát nebyl zastížen, písemnost se přímo vhadzuje do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky. Přestože jde o „nejprostší“ způsob doručování upravený občanským soudním řádem,

jde samozřejmě i nadále o doručování doporučené s doručenkou, které buďto adresát při převzetí, nebo poštovní doručovatel před vhozením do schránky potvrdí, a doručenka se pak po oddělení od obálky vrací soudu. Stejně tak tomu bylo i v minulosti u „obyčejné“, byť přesto doporučené bílé obálky bez pruhu. Na rozdíl od minulosti však úprava v § 50 OSŘ od 1. 7. 2009 nepočítá s možností, že by takovou zásilku mohla přebírat i jiná osoba, což však díky institutu vhození do schránky není nutné.

Doručování jiných písemností dle předchozí právní úpravy (do 30. 6. 2009)

Doručování jiných písemností dle současné právní úpravy (od 1. 7. 2009)

7. Sjednocování doručovacích postupů

Doručování podle OSŘ, včetně priority doručování prostřednictvím datových schránek a odkazu na právní úpravu v ZDS není zdaleka použitelné pouze pro občanské soudní řízení, ale používá se rovněž například pro trestní řízení, exekuční řízení, správní soudnictví aj. V návaznosti na souhrnnou novelu OSŘ bylo tedy logicky třeba pozměnit zavedené postupy při doručování i dle jiných právních předpisů.

Konkrétně například vyvstala nutnost zareagovat v případě doručování dle **trestního řádu**, a to zejména s ohledem na nová ustanovení OSŘ – zejména § 49 odst. 4 věta druhá a třetí (nový institut vhození do schránky), při doručování písemností do vlastních rukou v trestním řízení. Podle § 63 odst. 1 trestního řádu, ve kterém se uvádí, že nestanovi-li trestní řád jinak, užijí se pro způsob doručování fyzickým osobám, právnickým osobám, státním orgánům, státu, advokátům, notářům, obcím a vyšším územně samosprávným celkům přiměřeně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení, je vždy nutno zkoumat, jakým způsobem je provedena konkrétní úprava v trestním řádu. Vzhledem k tomu, že trestní řád u písemností, u kterých je připuštěno uložení, neobsahuje odchylnou úpravu postupu poté, co uplyne lhůta stanovená pro vyzvednutí písemnosti v místě uložení, je tedy třeba přiměřeně použít postup upravený občanským soudním řádem, tj. **po marném uplynutí lhůty stanovené pro vyzvednutí písemnosti ji vhodit do schránky adresáta, není-li orgánem činným v trestním řízení stanoveno jinak. Uvedené ustanovení občanského soudního řádu se však nepoužije pro písemnosti, které podle trestního řádu nelze uložit (§ 64 odst. 4 tr. ř.), a tudíž z povahy věci nepřichází subsidiární užití OSŘ v úvahu.** V tomto případě zůstávají dosavadní zažité postupy pro doručování nezměněny.

Exekuční řád obsahuje v § 52 klauzuli, že pokud sám nestanoví jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Tzn. pro oblasti exekučního řízení, které nejsou upraveny v záko-

ně č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se podpůrně použije OSŘ. Vzhledem k tomu, že exekuční řád neupravuje otázky doručování (s výjimkou zvláštního ustanovení § 124 ex. řádu o vyvěšení na úřední desce) vůbec, použije se na ně v plném rozsahu nová úprava v OSŘ.

Soudní řád správní obsahuje kusou úpravu doručování v § 42, když zároveň odkazuje na obdobné použití OSŘ. Vazba „obdobnosti“ představuje dle zažitých výkladových i legislativních pravidel užší vztah než vazba „přiměřenosti“, tudíž občanský soudní řád by se měl použít doslovně na aspekty v SRS neupravené. V soudním řízení správním jistě odlišnosti stanoví zvláštní ustanovení v § 42 odst. 1 – 4 SRS.¹⁶

Zvláštní úpravu doručování vyvolanou potřebou zvýšené transparentnosti a publicity procesu a velkým počtem účastníků je úprava provedená v **insolvenčním zákoně**. Ta počítá jako se základním způsobem doručování pouze s vyvěšením písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu a jejím současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku.¹⁷ Je-li však výjimečně doručováno individuálnímu adresátovi, použijí se vedle zvláštních ustanovení insolvenčního zákona o doručování přiměřeně též ustanovení OSŘ.¹⁸

Pokud jde o **řízení před Ústavním soudem**, zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, obsahuje pouze marginální ustanovení o doručování v § 60, jinak se ve všech aspektech použijí přiměřeně ustanovení OSŘ.¹⁹

Z důvodu, aby způsoby doručování podle různých procesních předpisů, a to předpisů nejenom v gesci Ministerstva spravedlnosti, nevykazovaly příliš velké množství odchylek, bylo v rámci novelizace občanského soudního řádu, po konzultaci s příslušnými resorty, přistoupeno i k úpravám procesních předpisů na poli správním a daňovém.

Správní řád vzhledem k dikci zákona č. 300/2008 Sb. a nové úpravě v OSŘ pozměnil prioritu způsobů doručování a do § 19 odst. 1 vetkl princip, že písemnost doručuje správní orgán prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Pouze pokud takto písemnost doručit nelze, doručuje ji správní orgán sám, příp. prostřednictvím provozovatele poštovních služeb (§ 19 odst. 2 SpŘ).

Současně s touto změnou správní řád sjednocuje i podmínky listinného doručování, takže kupříkladu doba pro uložení poštovní zásilky u poštovního doručovatele je zkrácena po vzoru OSŘ z patnácti na deset dnů. Po této době je možno zásilku, stejně jako v případě doručování podle OSŘ, vhodit do poštovní schránky. Z obdobných

16 Ostatně i ty by bylo možno v budoucnu zrušit a využít obecnou právní úpravu v OSŘ.

17 § 71 a násl. zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

18 § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

19 § 63 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

důvodů a v obdobném rozsahu byl novelizován rovněž **zákon o správě daní a poplatků**, a to konkrétně v § 17 odst. 5. Obdobná úprava byla posléze převzata i do nového daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb.)

8. Závěr

Komplexní reforma doručování z července minulého roku reagovala z velké části na výhrady a doporučení, jež odborná veřejnost vznášela vůči předchozí právní úpravě v OSŘ. Přinejmenším od velké novely OSŘ provedené zákonem č. 30/2000 Sb. docházelo k postupnému bujení právní úpravy doručování, která dosáhla vrcholu složitosti, kasuistiky a chabé efektivity po novele č. 555/2004 Sb. **Cílem reformy bylo zjednodušit a zefektivnit právní postupy při doručování napříč právním řádem. Souhrnná novela OSŘ významně omezila rozsah celkové normativní materie, zavedla zákonné pořadí způsobů doručování s preferencí elektronické formy komunikace a vyváženou změnu práv a povinností adresátů písemností.** Ti sice získali nové komfortní způsoby doručování včetně širokých možností vol-

by adresy pro doručování a pomocného institutu vhození do schránky, nicméně současně s tím musí přijmout vyšší odpovědnost za přijímání svých písemností od orgánů veřejné moci na povinnou doručovací adresu a strpět omezení důvodů pro možnost zpětného napadení účinnosti doručení.

Pevně doufáme, že doktrína a ještě více praktická judikatura soudů, zvláště Nejvyššího soudu, naváže na provedené změny a bude je rozvíjet v rámci těch principů, na kterých byly založeny. Ústřední přirozenoprávní myšlenkou doručování musí zůstat především fakt, že jde jen o způsob, jakým účastníky řízení seznámit s písemnostmi, nikoli o cíl právní úpravy jako takový.

✦ Prvý autor, místopředseda Legislativní rady vlády ČR a náměstek ministra životního prostředí, je bývalým náměstkem ministra spravedlnosti; druhá autorka, advokátní koncipientka, je bývalou vrchní ředitelkou sekce legislativy Ministerstva spravedlnosti ČR. Oba autoři se podíleli na pracích spojených s citovanými předpisy.

Rozhodčí doložka ve spotřebitelských smlouvách ve světle aktuální judikatury českých soudů a ESD

Mgr. Ing. JANA HORSKÁ, Mgr. JAKUB BURIAN

České právní předpisy přiznávají spotřebitelům, jako zvláštním a především jako „slabším“ subjektům v právních vztazích speciální ochranu, která vyplývá zejména z ustanovení § 51a a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“), přičemž středem zájmu tohoto článku je zejména ochrana poskytnutá § 56 OZ.

Existují totiž dvě sporné okolnosti týkající se rozhod-

čích doložek, které bývají součástí spotřebitelských smluv a které mohou mít, a dle poslední judikatury i mají, za následek jejich neplatnost. První spornou okolností jsou tzv. **kombinované doložky** a tou druhou je potom samotná **arbitrabilita spotřebitelských smluv**, tedy přípustnost rozhodování sporů z nich vzešlých v rozhodčím řízení.

Rozhodčí doložku je třeba, v souladu s ustanovením § 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., v platném znění (dále jen „ZRR“), chápat jako dohodu uzavřenou mezi stranami smlouvy, kterou se obě strany zavazují v případě sporu, vzešlého z předmětné smlouvy, tento spor řešit u rozhodčího soudu. Jako výhoda rozhodčího řízení se uvádí především jeho nevěřejnost a rychlost. V závislosti na formulaci rozhodčí doložky bude spor rozhodovat buď jeden, nebo více rozhodců (tzv. ad hoc řízení), a nebo stálý rozhodčí soud, zřízený na základě zákona. Tímto soudem, v současnosti jediným, je Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, který byl zřízen na základě ustanovení § 19 zákona č. 301/1992 Sb., v platném znění.

Kombinované doložky

Během posledních let se však soudní praxe začala potýkat s jakousi třetí variantou rozhodčí doložky, která je označována¹ jako tzv. **kombinovaná doložka**. Jedná se o dolož-

1 Petr Pospíšil: „Co s neúplnými rozhodčími doložkami?“ ze dne 27. 8. 2009, www.pravniradce.ihned.cz.

ku, která co do podstatných náležitostí rozhodčí doložky odkazuje na určitý jednací řád, který však, ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 ZRR, není vydán stálým rozhodčím soudem, jak předpokládá odst. 1 citovaného ustanovení, nýbrž obchodní společností, mající v předmětu podnikání povětšinou² neurčitě „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona“.

Znění takovéto kombinované doložky je například následující:³

„Veškeré spory vzniklé z této smlouvy nebo v souvislosti s ní se strany zavazují řešit v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, v platném znění, v rozhodčím řízení před jediným rozhodcem určeným Rozhodčí společností, s. r. o., IČ: 27710891 dle Jednacího řádu vydaného touto společností a zveřejněného na internetové adrese www.rozhodcispolecnost.cz a smluvní strany s tímto výslovně souhlasí. Smluvní strany výslovně prohlašují, že měly a mají možnost seznámit se s Jednacím řádem Rozhodčí společnosti, s. r. o. před podpisem této smlouvy, jakož i s Poplatkovým řádem, a také tak učinily a uvedené dokumenty tak považují za nedílnou součást této smlouvy“.

Jak je patrné, tato rozhodčí strana odkazuje na „Jednací řád Rozhodčí společnosti“, která však není stálým rozhodčím soudem. V obdobném případě Nejvyšší soud konstatoval,⁴ že „se toto ujednání jeví přinejmenším jako neurčitě, když jde o pravidla vytvořená pro rozhodčí řízení ad hoc, která nebyla součástí rozhodčí smlouvy, a která na rozdíl od statusů stálých rozhodčích soudů nebyla zveřejněna v Obchodním věstníku“. Tímto rozhodnutím tedy nebyly zpochybněny podobné doložky jako takové, Nejvyšší soud nicméně považuje za nezbytné podrobněji zkoumat vůli stran v takových případech.

Tímto rozhodnutím se však vývoj právního názoru soudů ke kombinovaným doložkám nezastavil. 28. května 2009 vydal Vrchní soud rozhodnutí,⁵ ve kterém mimo jiné dospěl k závěru, že „pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, anebo konkrétního způsobu jeho určení, ale jen odkazuje ohledně výběru rozhodce a stanovení pravidel rozhodčího řízení na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a odkazuje na touto právnickou osobou stanovené statuty a řády ke jmenování a výběru rozhodů, jakož i způsobu vedení rozhodčího řízení a stanovení pravidel o nákladech řízení, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná dle § 39 občanského zákoníku pro obcházení zákona“. Na rozdíl od shora uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu Vrchní soud prohlásil předmětnou rozhodčí doložku už rovnou za neplatnou.

Arbitrabilita

Důvody pro zrušení rozhodčích doložek uvedené v předchozím odstavci nejsou výlučné pro spotřebitelské smlouvy a mohou se tedy uplatnit na všechny rozhodčí doložky, bez ohledu na povahu smluvních stran. V tomto odstavci se však budeme věnovat aspektu spotřebitelských doložek, který byl českými soudy zatím opomíjen, a to je **přípustnost rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách jako takových**.

Paragraf 56 odst. 1 OZ stanoví, že „spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnost v právech a povinnostech stran“. Toto ustanovení, včetně odstavce 3, má svůj zdroj ve směrnici č. 13/93 EHS. Příloha této směrnice však, na rozdíl od její české implementace, obsahuje v příkladném výčtu v bodě 1 pod písmenem q) ustanovení, podle kterého je za nepřiměřenou, a tedy nepřijatelnou, pokládán závazek spotřebitele, podle kterého by „předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů“. V souladu s judikaturou⁶ ESD, ve které soud dospěl k názoru, že „objeví-li (soud) ve spotřebitelské smlouvě rozhodčí doložku, (měl by) ji prohlásit z úřední moci za neplatnou a z toho vyvodit i další důsledky, např. prohlásit rozhodčí název za neplatný či nicotný“.

Evropský soudní dvůr také ve svém dalším rozhodnutí⁷ dovodil, že „vnitrostátní soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu, vydaného bez účasti spotřebitele, musí, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu, i bez návrhu posoudit nepřiměřenost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem ... jde-li o nepřiměřenou doložku, přísluší tomuto soudu vyvodit veškeré důsledky, které z toho vyplývají podle vnitrostátního práva, aby se ujistil, že tento spotřebitel nebude uvedenou doložkou vázán“.

Existuje rovněž odlišný právní názor, odpovídající českému překladu citovaného ustanovení směrnice, který připustnost rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách, za splnění určitých podmínek, připouští. **Základní podmínkou především je, aby se na příslušný rozhodčí soud vztahovala ustanovení právních předpisů**. Tímto soudem je na našem území výlučně stálý Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, který je zřízený zákonem. **Tuto podmínku však nesplňují rozhodčí soudy zřizované ad hoc**, tedy pouze na základě rozhodčí doložky nebo smlouvy o rozhodci. Přitom není podstatné, že činnost těchto ad hoc soudů je zastřešena obchodní společností, která vydává svůj „řád“ a „statut“. Tuto praxi soudy v citovaných rozhodnutích opakovaně označily za obcházení zákona, neboť **řády a statuty mohou, dle § 13 odst. 2 ZRR, vydávat pouze stálé rozhodčí soudy**.

Jak uzavírá⁸ prof. Raban: „Takové rozhodčí nálezy vydané soukromými rozhodčími institucemi na základě zneužívajících rozhodčích doložek ... jsou nicotné a lze je uznat za neplatné i za předpokladu, že nebyly napadnuty v řízení o zrušení rozhodčího nálezu.“

2 Viz např. společnost Rozhodčí společnost, s. r. o.

3 Citováno z <http://www.rozhodcispolecnost.cz/rozhodci-dolozka.htm> dne 8. 2. 2010.

4 Rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 2312/2007.

5 Rozhodnutí sp. zn. 12 Cmo 496/2008-28.

6 Rozhodnutí ESD C-168/05, Mostaza Claro.

7 Rozhodnutí ESD C-40/08.

8 Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.: „Drobní dlužníci a zakázaná smluvní ujednání“, www.pravniradce.ihned.cz.

Závěr

Pokud tedy máme shrnout aktuální judikaturu, dospějeme k závěru, že institut rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách je nutné považovat za porušení požadavků na ochranu spotřebitele, vyplývající zejména z ustanovení § 56 odst. 1 OZ, přičemž tuto skutečnost

jsou soudy povinny zjišťovat i bez návrhu, a v souladu s judikaturou ESD, ve všech fázích řízení, tedy i v řízení exekučním.

✿ Prvá autorka působí jako advokátka v Praze, druhý autor je advokátním koncipientem tamtéž.

Čtyři roky výpovědi „bez přivolení soudu“

JUDr. MICHAELA BALOUSOVÁ

Dne 31. března 2006 nabyl účinnosti dlouho očekávaný zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného, který současně s průlomem do dosud rigidní úpravy tzv. regulovaného nájemného přinesl i změnu občanského zákoníku právě v ustanoveních, která se týkají nájmu bytu. Na tuto novelu bylo hleděno s očekáváním, s vírou ve zlepšení postavení „slušných“ pronajímatelů vůči „neslušným“ nájemcům. Splnily se tyto naděje, nebo se novela minula účinkem? Shrňme si některé základní postřehy ze čtyřletého fungování výpovědi z nájmu bytu bez přivolení soudu z praktického hlediska.

Předně musím uvést na pravou míru název tohoto článku – samozřejmě výpovědi z nájmu bytu, k nimž musí přivolit soud, resp. výpovědní důvody, u nichž musí soud k výpovědi přivolit, stále existují, nicméně z praxe pronajímatelů představují jen nepatrnou část všech výpovědí z nájmu bytu, takže se jimi nebudeme zabývat. Je třeba připomenout, že **nájem bytu je chráněn a může skončit mj. výpovědí ze strany pronajímatele pouze ze zákonem vymezených důvodů, které nemohou být (s ohledem na svou kogentnost) měněny dohodou stran, ani rozšiřovány.** Lze je rozdělit do dvou skupin, a to na důvody, v nichž lze spatřovat určité nevhodné jednání ze strany nájemce (ty jsou uvedené v § 711 odst. 2 OZ), a na ty, které mají jinou příčinu než chování či jednání nájemce (to jsou již zmíněné výpovědní důvody, u nichž je třeba přivolení soudu, tedy uvedené v § 711a OZ). Jistě nebudeme daleko od pravdy, pokud uvedeme, že to je právě ta první skupina, která pálí pronajímatele nejvíce. V takových případech má pochopitelně pronajímatel velký zájem na tom, aby nájemce, u něhož je dán některý z výpovědních důvodů [nejčastěji zřejmě půjde o výpovědní důvod pod písm. b), tedy porušování povinností nájemce spočívající v nepla-

cení nájemného a záloh na služby spojené s užíváním bytu ve výši trojnásobku měsíčního nájemného a záloh na služby], opustil pronajímáný byt co nejdříve. K tomu měl pronajímateli pomoci institut výpovědi z nájmu bytu, kterou může udělit pronajímatel sám, bez přivolení soudu. Tato skutečnost však s sebou přináší i další otázky a problémy.

Prvním z nich je nepochybně způsob doručení výpovědi nájemci. Jedná se o jednostranný hmotněprávní úkon, u něhož nemůže nastat fikce doručení předvídaná například v procesních předpisech, na druhou stranu lze u nájemce, který dlouhodobě neplní své povinnosti, očekávat obstrukce související s nepřebíráním pošty. Zdánlivě neřešitelný problém vyjasnil již před časem Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 16. března 2005, sp. zn. 26 Cdo 864/2004, který lze dle mého názoru vztáhnout i na doručování výpovědi z nájmu bytu po novele. V něm se uvádí toto: „Výpověď z nájmu bytu je hmotněprávním úkonem, který činí pronajímatel, a který je adresován nájemci... Sférou dispozice je třeba rozumět konkrétní možnost nepřítomné osoby seznámit se s jí adresovaným právním úkonem. Právní teorie i soudní praxe takovou možnost chápe nejen samotné převzetí písemného hmotněprávního úkonu adresátem, ale i ty případy, jestliže doručením dopisu či telegramu, obsahujícího projev vůle, do bytu adresáta či do jeho poštovní schránky, popřípadě i vhozením oznámení do poštovní schránky o uložení takové zásilky, nabyt adresát hmotněprávního úkonu objektivní příležitost seznámit se s obsahem zásilky... Jestliže nájemce bytu měl objektivně možnost na základě oznámení pošty vyzvednout si uloženou žalobu obsahující výpověď z nájmu bytu a seznámit se s jejím obsahem dříve, než se nevyzvednutá zásilka vrátila zpět, pak hmotněprávní účinky výpovědi nastaly v okamžiku, kdy nájemce i přes oznámení o uložení zásilky této objektivní možnosti seznámit se s obsahem zásilky (a tudíž i s výpovědí z nájmu bytů) nevyužil.“ V takovém případě je na nájemci, aby případně v soudním řízení prokázal, že neměl objektivní možnost se se zásilkou obsahující výpověď seznámit. V praxi zatím soudy vesměs nemají s takto odůvodněnou fikcí

doručení problém, z hlediska právní jistoty však doporučuji celý postup alespoň jednou zopakovat, tedy výpověď se pokusit zaslat dvakrát.

Zajištění přístřeší

V případě, že je výpověď nájemci řádně doručena (a to buď vyzvednutím zásilky, nebo fikcí – viz výše), je nájemce povinen byt vyklidit, ovšem až po uplynutí výpovědní lhůty, zajištění přístřeší ze strany pronajímatele a uplynutí lhůty k vyklizení, která v tomto případě činí v souladu s § 711 odst. 4 OZ 15 dnů. V tomto okamžiku nastává další problém, neboť je to pronajímatel, kdo musí zajistit přístřeší, což může někdy v praxi způsobovat nesnáze. Přístřeším se rozumí provizorium do doby, než si nájemce opatří řádné ubytování a prostor k uskladnění jeho bytového zařízení a ostatních věcí domácí a osobní potřeby. Co se pod touto definicí skrývá, však nemusí být zcela zřejmé. **Přístřeší by mělo být určeno k celoročnímu bydlení, mělo by zajišťovat důstojné bydlení, „přímo osvětlené, větratelné, s možností přímého či nepřímého vytápění, se zajištěním přístupu k sociálnímu zařízení, byť společnému pro více uživatelů; z hlediska hygienického musí být zdravotně nezávadné“.**¹ Z výše uvedeného i z praxe lze vyvodit, že **může jít o ubytovnu či penzion, příp. menší byt.** V případě, kdy přístřeší bylo představováno bytem, byť menším či v horší kvalitě než byt předchozí (vyklizovaný), vyvstává otázka, jakým smluvním typem lze takový právní vztah ošetřit, zda musí jít nutně [s ohledem na stavebně technické určení dle § 3 písm. g) vyhl. č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby²] o nájemní smlouvu na byt, či o smlouvu nepojmenovanou (např. smlouvu o zajištění přístřeší). Osobně se přikláním spíše k druhé variantě, neboť jistě nebylo cílem zákonodárce umožnit pronajímateli vyklizení jednoho bytu pro určité nevhodné jednání nájemce, aby stejně pracně vyklidil téhož nájemce z jiného, byť např. menšího bytu; setkala jsem se ovšem s názory soudů nižších stupňů, které se přiklápěly střídavě k oběma variantám. Nicméně praktičtější jistě bude zajistit přístřeší v zařízení určeném ke krátkodobějšímu ubytování, např. ubytovně či penzionu.

Pokud jde o **výši platby za přístřeší**, zde se Nejvyšší soud České republiky přiklonil k názoru některých pronajímatelů a připustil relativně dražší ubytování (i než např. ve vyklizovaném bytě), a to s ohledem na dočasnost takového řešení i na praktické možnosti pronajímatelů. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky **sp. zn. 20 Cdo 1909/2006** ze dne 22. června 2007 tedy **„finanční náročnost ubytování – pokud není nepřiměřená místním poměrům – nediskvalifikuje místnost v ubytovně jako přístřeší ve smyslu § 712 odst. 5, věty třetí, obč. zák., neboť zajištění této náhrady jen překlenuje období bezprostředně následující po provedení vyklizení do doby, než si povinná sama opatří trvalé ubytování; přístřeší má pouze dočasný (provizorní) charakter a úhrada za ně (může-li jím být např. i pokoj v hotelu) bude nezřídka přesahovat obvyklé nájemné.“** **Kdo je však povinen platbu za ubytování uhradit?** Občanský zákoník k tomu nic neuvádí, měl by to být

pochopitelně nájemce, nicméně těžko lze předpokládat, že by došlo k zajištění ubytování v přístřeší, aniž by na ně pronajímatel vynaložil určitou částku. V takovém případě je důležité, kdy k úhradě za ubytování dochází – zda před návrhem na nařízení exekuce vyklizením bytu, nebo až po něm (viz níže).

Je dále otázkou, jakmile bude přístřeší pronajímatelem zajištěno, kdy bývalého nájemce vyzvat k opuštění bytu a přestěhování do přístřeší a také jakým způsobem se má tak stát? Občanský zákoník pouze uvádí, že **nájemce je povinen byt vyklidit do 15 dnů od zajištění přístřeší**; tato lhůta zřejmě běží nikoliv od okamžiku zajištění přístřeší, nýbrž **až od oznámení tohoto zajištění bývalému nájemci, resp. sdělení, kde se přístřeší nachází.** Takové oznámení by zřejmě mělo být provedeno **ještě před podáním žaloby na vyklizení**, byť v praxi se tak příliš často neděje; v takovém případě by petit žaloby na vyklizení zněl „žalovaný je povinen vyklidit byt...“. **Teprve dnem následujícím po uplynutí patnáctidenní lhůty k vyklizení se totiž bývalý nájemce dostává do prodlení s vyklizením bytu.** Pokud by tedy byla žaloba podána ještě před zajištěním přístřeší, mohla by být – k argumentu bývalého nájemce, že by se byl býval přestěhoval do přístřeší a vyklidil by byt, kdyby mu bylo bývalo přístřeší zajištěno – považována za předčasnou, což by se mohlo projevit v otázce náhrady nákladů řízení. **V praxi je ale možné se setkat spíše s tím, že přístřeší je zajišťováno až v souvislosti s případnou exekucí;** petit rozsudku na vyklizení by v takovém případě zněl „žalovaný je povinen vyklidit byt... do 15 dnů od zajištění přístřeší“. K návrhu na nařízení exekuce nebo výkonu rozhodnutí pak musejí být ve smyslu § 343 OSŘ³ připojeny dokumenty osvědčující zajištění přístřeší pro povinného. To pochopitelně může způsobovat pronajímateli určité komplikace, nicméně náklady na takové ubytování, o nichž bylo pojednáno výše, může pronajímatel uplatnit přímo v rámci exekučního nebo vykonávacího řízení jako náklady tohoto řízení, což již judikoval Ústavní soud ve svém rozhodnutí **sp. zn. I. ÚS 2219/07** ze dne 2. 4. 2008; podle něj **„předpokladem úspěšnosti výkonu rozhodnutí vyklizením bytu se zajištěním bytové náhrady pojmově předpokládá vytvoření takové situace, kdy oprávněný musí bytovou náhradu mít k dispozici; její zajištění může s sebou nést vynaložení finančních prostředků, které jsou se soudním výkonem rozhodnutí spojeny; proto Ústavní soud akceptuje názory té části soudní praxe..., jež vedou k přiznání náhrady nákladů v samotném exekučním řízení, aniž by bylo třeba se domáhat práva na náhradu vynaložených nákladů cestou samostatné žaloby o náhradu škody“.** Je nicméně otázkou, zda lze za náklady exekuce považovat i finanční prostředky vynaložené na zajištění přístřeší ještě před podáním žaloby na vyklizení, spíše se přikláním k názoru, že nikoliv.

1 Švestka, J., Spáčil, J., Škárková, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník II. § 460-880. Komentář. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 1973 a 1974.

2 Pro účely této vyhlášky se bytem rozumí soubor místností, popřípadě jedna obytná místnost, která svým stavebnětechnickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení a je k tomuto účelu užívání určena.

Žaloba na určení neplatnosti výpovědi a žaloba na vyklizení

V návaznosti na možnost pronajímatele udělit nájemci výpověď bez přivolení soudu je ochrana nájemců posílena žalobou na určení neplatnosti výpovědi dle § 711 odst. 5 OZ (dále jen „žaloba na neplatnost“). **Nejde však o žalobu na určení** ve smyslu § 80 písm. c) OSŘ, a tudíž nájemce není povinen tvrdit ani prokazovat naléhavý právní zájem. Lhůta k podání žaloby na neplatnost je 60 dní, přičemž jde o lhůtu prekluzivní.⁴ Do pravomocného skončení tohoto řízení pak není nájemce povinen předmětný byt vyklidit. V případě, že nájemce není v tomto sporu úspěšný, a tedy **soud zamítne žalobu na určení neplatnosti udělené výpovědi, nezakládá takový rozsudek možnost pronajímatele domáhat se po nájemci přímo vyklizení předmětného bytu (není tedy exekučním titulem na vyklizení bytu), nýbrž pronajímatel, v případě, že nájemce dobrovolně byt nevyklidí, musí podat novou žalobu, tentokrát na vyklizení bytu.**

Proti předchozí úpravě před účinností novely č. 107/2006 Sb. tedy namísto jednoho sporu (o přivolení k výpovědi) je pronajímatel nucen vést spory dva. Je samozřejmě možné využít některých procesních prostředků a v řízení o neplatnost se **vzájemným návrhem** domáhat právě vyklizení, nicméně s ohledem na skutečnost, že okruh účastníků v těchto řízeních nemusí být stejný a soud může vzájemný návrh vyloučit k samostatnému projednání, nemusí tento postup přinést urychlení celé záležitosti. Soudem příslušným k oběma řízením je pak soud, v jehož obvodu se byt, resp. budova, v níž je byt umístěn, nachází.⁵

Co je předmětem zkoumání v rámci řízení o neplatnost výpovědi? Zřejmě to budou všechny okolnosti a podmínky udělené výpovědi, a to jak absolutní, tak relativní. Mezi ty absolutní lze zařadit jak náležitosti výpovědi uvedené v § 711 OZ, tak i náležitosti právních úkonů obecně, mezi relativní pak výpovědní důvod, pro který byla právě výpověď udělena. **V případě marného uplynutí lhůty k podání žaloby na neplatnost je pronajímatel pochopitelně oprávněn podat proti bývalému nájemci žalobu na vyklizení, ve sporu o vyklizení však soud jako předběžnou otázku posuzuje platnost výpovědi z absolutních důvodů.** V podstatě to znamená, že ani nepodání žaloby na neplatnost bývalým nájemcem nepřináší pronajímateli jistotu, že jím udělená výpověď byla v pořádku, a tudíž vyklizení bývalého nájemce z bytu je jen otázkou času. V této souvislosti se jako aktuálnější jeví otázka zajištění přístřeší a platby za

něj – pokud bychom totiž uvažovali o zajištění přístřeší ihned po uplynutí výpovědní lhůty (a tedy logicky i o po uplynutí lhůty k podání žaloby o neplatnost) a oznámením o zajištění tohoto přístřeší ještě před podáním žaloby na vyklizení, spor o vyklizení trvajících mnohdy i dva až tři roky by mohl přinést pronajímateli další rostoucí náklady právě na toto přístřeší. Z hlediska dalších jistot pronajímatele, tedy zvolení určitého postupu v závislosti na podání žaloby na neplatnost, pak možnost zkoumání některých okolností až v rámci sporu o vyklizení (analogicky dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky **sp. zn. 26 Cdo 3842/2007** ze dne 17. 6. 2008 například otázka přechodu nájmu bytu, k němuž mělo dojít již před udělením výpovědi) také není příliš velkou výhodou oproti předchozí úpravě.

Dobré mravy a jiná bytová náhrada

Soudní praxe také musela vyřešit otázky, které podle předchozí úpravy řešil soud již v rámci sporu o přivolení k výpovědi z nájmu bytu. V případě, kdy ve sporu o přivolení k výpovědi – dle předchozí právní úpravy – soud dospěl k závěru, že výpověď je neplatná pro rozpor s dobrými mravy, návrh zamítl. Za současné úpravy může nastat několik situací – především **může být udělena výpověď v rozporu s dobrými mravy dle § 39 OZ**, soud pak v rámci řízení o neplatnost výpovědi nebo o vyklizení bytu žalobu rozhodne o neplatnosti výpovědi právě z tohoto důvodu. Výpověď ale může být udělena po právu, přesto **může být žaloba na vyklizení**, jak dovodil Nejvyšší soud České republiky, **zamítnuta (pro tentokrát), čímž bude pronajímateli odepřen výkon práva ve smyslu § 3 odst. 1 OZ.**⁶ Je nicméně otázkou, jaký charakter takové rozhodnutí má – z onoho „pro tentokrát“ by se dalo odvodit, že nejde o rozsudek, který by do budoucna zakládal překážku věci rozhodnuté, a tedy že v případě změny poměrů (např. v případě vyléčení z nemoci, která byla důvodem pro zamítnutí žaloby na vyklizení) může pronajímatel podat žalobu znovu a být v ní i – vzhledem k dalším okolnostem případu – úspěšný, nicméně o konkrétních podmínkách bude zřejmě muset rozhodnout judikatura.

Pokud jde o **jinou formu bytové náhrady** (tedy náhradní ubytování nebo náhradní byt), předvídá takovou situaci § 712 odst. 5 OZ, ovšem pouze pro výpovědní důvody uvedené pod písm. c) a d) (v neexistujícím odstavci 1, v čemž lze spatřovat chybu zákonodárce). V případě, kdy jde o rodinu s nezletilými dětmi a současně existují důvody zvláštního zřetele hodné, může soud rozhodnout, že je pronajímatel povinen poskytnout náhradní ubytování, příp. náhradní byt. V jakém řízení se tak má stát, však zákon neuvádí. Je také otázkou, zda může takto postupovat i u výpovědi udělených z jiných důvodů než pod písm. c) a d); z výkladu ustanovení § 712 odst. 5 OZ by vyplývalo, že nikoliv (pokud by měl zákonodárce v úmyslu takto změkčit dopady na situaci bývalých nájemců, kterým byla udělena výpověď z jiných důvodů, pak by to v tomto ustanovení jistě uvedl), na druhou stranu při analogické aplikaci již zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu Cjpn 6/2009, podle něhož lze za určité mezni situace

3 Nebude-li prokázáno, že bytová náhrada byla pro povinného zajištěna a že odpovídá vykonávanému rozhodnutí, popřípadě že pro povinného bylo zajištěno přístřeší, listinou vydanou státním orgánem nebo orgánem obce anebo notářským zápisem, nařídí soud před rozhodnutím o nařízení výkonu rozhodnutí jednání.

4 Srov. Švestka, J., Spáčil, J., Škárková, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník II. § 460-880. Komentář. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 1947, shodně rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 26 Cdo 813/2007 ze dne 10. 6. 2009.

5 Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 26 Cdo 1720/2008 ze dne 13. srpna 2008.

6 Srov. stanovisko Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Cjpn 6/2009, bytť se týká spíše bytů, které jsou užívány bez právního důvodu od počátku, dle mého názoru lze tento názor vztáhnout i na užívání bytu po uplynutí výpovědní lhůty.

7 Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 20 Cdo 255/2005 ze dne 27. 9. 2005.

přiznat těm, kteří užívají byt bez právního titulu, bytovou náhradu, resp. podmínit jejich vyklizení z takového bytu zajištěním bytové náhrady, bychom mohli dojít k názoru opačnému. Otázkou nicméně je, v jakém řízení by k definici takové podmínky mělo dojít; vzhledem k soudním rozhodnutím uvedeným ve zmíněném stanovisku i praxi by se tak mělo dít ve sporu o vyklizení, nicméně ten by měl probíhat až po zajištění přístřeší ze strany pronajímatele. Fakticky by tedy pronajímatel nejprve udělil výpověď, poté zajistil přístřeší, podal žalobu na vyklizení, a, pokud by byl úspěšný, vydal by soud rozsudek na vyklizení, ovšem podmíněný zajištěním náhradního ubytování nebo náhradního bytu; v důsledku by byl tedy pronajímatel povinen zajišťovat bytovou náhradu dvakrát. Potom je ale otázkou, kdo by nesl náklady takového dvojího zajištění. Na druhou stranu pochopitelně lze přisvědčit Nejvyššímu soudu České republiky v tom, že v určitých situacích by vyklizení žalovaného do přístřeší nebo dokonce bez náhrady znamenalo příliš velký zásah do jeho práv a že tedy je nutné takové případy předvídat a řešit. V této souvislosti si dovoluji jednu poznámku, a to pokud jde o faktickou možnost zajistit odpovídající náhradní

ubytování v situaci, která v současné době na trhu s byty panuje. Zatímco ze soudní praxe vyplývá možnost zajistit ubytování v přístřeší, s ohledem na jeho dočasnost, i na dobu určitou,⁷ u náhradního ubytování je situace odlišná. V rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 20 Cdo 2350/2007 ze dne 27. 5. 2009 je výslovně potvrzeno, že náhradní byt nebo náhradní ubytování musí být poskytnuto na dobu neurčitou, což se ovšem může v dnešní době jevit jako problematické.

Závěrem je tedy možné uvést, že novela občanského zákoníku přinesla určité zlepšení situace pronajímatelů, pokud jde o výpovědi z důvodů uvedených v § 711 OZ, a to zejména ohledně možnosti udělení výpovědi bez přivolení soudu, častý výskyt soudních sporů tuto výhodu do určité míry neguje. S ohledem na některé dosud nevyřešené nebo nejasné otázky by bylo zřejmě vhodné, kdyby zákonodárce novelou upravil určité reliktů dřívějších dob, které již zdaleka nekorespondují se současnou situací na trhu s byty, takže jsou některá ustanovení týkající se nájmu bytu v podstatě v praxi nepoužitelná.

✿ Autorka je advokátkou v Praze.

Zamyšlení nad problematikou umístění podpisu (k diskusi)

JUDr. MICHAL MARINI

V své praxi se opakovaně setkávám s případy, kdy advokáti podepisují svá procesní podání tak, že svůj podpis umístí nikoliv na konec textu, nýbrž na první stranu podání (zpravidla v záhlaví, kde je uvedeno označení procesních stran a jejich právních zástupců). Takový postup osobně nepovažuji za správný, byť je mi známo, že se jedná o praxi poměrně rozšířenou a ze strany soudů v zásadě tolerovanou.

Obecně platí, že podpis dovršuje listinu. Toto platí nikoliv pouze v oblasti práva, nýbrž i v běžném lidském životě. Doposud jsem se nesešel ve svém soukromém životě s dopisem, kde by podpis nebyl umístěn na konci textu, nýbrž na jeho počátku. Ani ze strany orgánů státní správy a samosprávy jsem nikdy neobdržel takový dopis. Stejně tak v advokátní praxi bych se jistě nespokojil s tím, že by mi klient (či protistrana) umístil svůj podpis někam jinam než na konec textu listiny. Z logiky zdravého rozumu dle mého názoru vyplývá, že podpisem listiny umístěným pod samotným textem pisatel svůj text de facto „autorizuje“.

Např. občanský soudní řád se touto problematikou zabývá v ustanovení § 42 odst. 4, který jasně stanoví, že každé podání musí být podepsáno. Jednou z esenciálních náležitostí procesního podání je tedy podpis. Z logi-

ky věci by snad mělo být zřejmé, že nadpis se umísťuje nad samotný text listiny, zatímco podpis se umísťuje pod text listiny. Tomu odpovídá také skutečnost, že směnky, smlouvy, závěti, ale i jiné listiny musí být dovršeny podpisem příslušných osob. Stejně tak např. protokol ze soudního jednání, rozsudek či jiný procesní dokument je ze strany soudu opatřen podpisem umístěným pod samotným textem, nikoliv nad ním. Z této logiky jistě vycházel i zákonodárce, když v ustanovení § 42 odst. 4 o. s. ř. jasně zakotvil, že každé podání musí být podepsáno.

Problematickou umístění podpisu se v minulosti zabýval také Nejvyšší soud, a to např. ve svém rozhodnutí sp. zn. 26 Cdo 1789/2005 ze dne 25. 5. 2006. V dané věci byla předmětem řízení žaloba o přivolení k výpovědi z nájmu bytu. Ze strany žalované bylo v řízení před soudem prvního stupně namítáno, že výpověď z nájmu bytu, která byla součástí žaloby na přivolení k výpovědi z nájmu bytu, nebyla coby hmotněprávní úkon řádně podepsána. Odvolací soud k tomu konstatoval: „Jestliže je podle odvolacího soudu výpověď součástí žaloby na přivolení k výpovědi z nájmu bytu, postačí, že je žaloba jako procesní úkon zmocněncem podepsána, byť na titulní stránce, a tím je podepsána i výpověď jako hmotněprávní úkon.“

Nejvyšší soud v odůvodnění svého rozhodnutí zrekapituloval právní argumentaci dovolatelky následovně: „Dovolatelka ve svém dovolání nesouhlasila s právním posouzením

platnosti výpovědi z nájmu bytu odvolacím soudem, neboť podle jejího názoru nestačí, že je žaloba jako procesní úkon podepsána zmocněncem na titulní straně, pokud má odvolací soud za to, že je tím řádně podepsán i hmotněprávní úkon výpovědi. Podle dovolatelky je pojmovou náležitostí písemné formy právního úkonu podpis jednatelky (§ 40 odst. 3 obč. zák.) umístěný na konci textu, kterým se účastník právního vztahu ztotožňuje s písemným projevem vůle. Nevyhovuje-li listina tomuto požadavku, je právní úkon v ní obsažený absolutně neplatný, jak vyplývá i z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (např. 21 Cdo 133/2000 nebo 21 Cdo 2708/2000). Proto je dovolatelka toho názoru, že jí jako nájemci dosud nebyla doručena řádná výpověď. Žalobce totiž udělil svému zástupci dne 26. 9. 2002 pouze tzv. procesní plnou moc, která jej neopravňuje k podání výpovědi z nájmu bytu za žalobce. Navíc odůvodnění napadeného rozhodnutí neobsahuje, jakými úvahami byl odvolací soud při hodnocení důkazů ohledně platnosti výpovědi z nájmu bytu veden, a to s ohledem na absenci podpisu na konci textu žaloby, což činí jeho rozhodnutí nepřezkoumatelným. Dovolatelka dále poukazuje i na odlišnou soudní praxi odvolacího soudu právě v otázce umístění podpisu na titulní straně žaloby, jejíž součástí je i výpověď z nájmu bytu.“

Nejvyšší soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl mj. následující:

„Dovolatelka ... zpochybňuje správnost závěru, že k platnosti výpovědi z nájmu obsažené v žalobě postačuje, aby podpis zmocněnce, který výpověď jménem pronajímatele dává, byl uveden v záhlaví žaloby. Tato otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena, a proto jí lze přiznat zásadní právní význam. Dovolání je tak pro řešení této právní otázky přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Podle § 40 odst. 3 občanského zákoníku písemný právní úkon je platný, je-li podepsán jednatelkou osobou.

Písemná forma právního úkonu tedy předpokládá existenci dvou náležitostí: písemnosti a podpisu (srov. Občanský zákoník, Komentář, 8. vydání, Praha: C. H. Beck, 2003, str. 206). **Žádný právní předpis však nestanoví, kde má být podpis na listině zachycující písemný projev vůle umístěn.** Jestliže soudní praxe připustila, aby výpověď z nájmu bytu byla zahrnuta do žaloby, a zároveň běžně akceptuje, že podpis zástupce účastníka je obsažen v záhlaví podání, není důvodu zpochybňovat platnost výpovědi jen proto, že podpis zástupce pronajímatele není umístěn za textem výpovědi obsažené v žalobě, nýbrž v záhlaví žaloby. Princip, že text psaný pod podpisem nereprezentuje relevantní projev vůle osoby, která se podepsala, se podle soudní praxe (srov. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1190/2004, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2006, sešit 3, pod č. 25) i odborné literatury (srov. Eliáš, K.: Právní úkony na soukromých listinách se zvláštním zřetelem k jejich podepisování, Ad Notam 1996, č. 3, s. 58) vztahuje bezvýjimečně pouze k některým úkonům - typicky k závěti. Ohledně jiných soukromých listin nevládnou požadavky tak rigorózní, neboť je třeba dát přednost vážně míněnému a obsahově nezavadnému projevu vůle před bezúčelnými formalitami; např. součástí písemně uzavřené smlouvy se stávají i ty listiny, označené v rámci smluvních ujednání za součást smluvního textu, ačkoli nebyly podepsány (srov. Eliáš, K.: op. cit. s. 59). Rov-

něž **dle judikatury Ústavního soudu základním principem výkladu smluv (právních úkonů) je priorita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady;** je tak vyjádřen a podporován princip autonomie smluvních stran a povaha soukromého práva (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 625/03). Neobstojí ani poukaz dovolatelky na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 133/2000 a 21 Cdo 2708/2000. Především se citovaná rozhodnutí týkají náležitostí pracovněprávních úkonů, které jsou upraveny zákoníkem práce speciálně (a jak se v těchto rozhodnutích výslovně uvádí, občanský zákoník není na tyto vztahy použitelný ani analogicky). Nadto, uvádí-li se v těchto judikátech, že náležitostí písemné formy právního úkonu je podpis umístěný na konci textu listiny, je tím pouze vyjádřeno, že takové umístění podpisu je obvyklé, nelze však dovozovat, že umístění podpisu na jiném místě listiny způsobuje neplatnost právního úkonu.“

Aniž bych měl v úmyslu podrobit výše uvedený judikát hlubší analýze (tu nechť si případně provede každý zainteresovaný čtenář sám), přesto bych si stručně dovolil uvést následující. Byť rozumím důvodům, které Nejvyšší soud v daném konkrétním případě vedly k zamítnutí dovolání, přesto se nemohu ubránit pocitu, že toto rozhodnutí Nejvyššího soudu do jisté míry zpochybňuje samotnou podstatu slova „podpis“. Jazykovým výkladem slova „podpis“ docházím k závěru, že má být umístěn pod samotný text listiny. Teleologickým výkladem slova „podpis“ také docházím k závěru, že má být umístěn pod samotný text listiny, neboť jeho účelem je autorizace textu uvedeného nad podpisem. Domnívám se, že mému názoru odpovídá také historický výklad slova „podpis“, neboť předpokládám, že od nepaměti se lidé podepisovali pod text listiny, nikoliv nad text listiny. Úkolem soudů není ignorovat, modifikovat či snad nahrazovat text platných zákonů, ani měnit ustálený význam běžně užívaných slov. Úkolem soudů je zákony, tak, jak byly mocí zákonodárnou přijaty, řádně aplikovat. Nijak nepochybňuji možný argument případných odpůrců mého názoru o tom, že ve většině případů je z praktického hlediska v zásadě irelevantní, zda osoba umístí svůj podpis na první či poslední straně svého procesního podání. Na druhou stranu lze uvést řadu konkrétních praktických případů, z nichž vyplývá, že tento přístup nelze paušálně akceptovat.

Že bych se ve světle výše uvedeného judikátu v budoucnu nechal „inspirovat“?! Až budu příště podepisovat čestné prohlášení likvidátora (coby jednu z nezbytných příloh návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku), rozdělím toto prohlášení na dvě strany, resp. na dva listy. Na první stranu umístím pouze slova „čestné prohlášení“, své osobní údaje a podpis a na druhou stranu umístím text čestného prohlášení - samozřejmě bez podpisu. Jsem zvědavý, zda rejstříkový soud bude takový postup akceptovat, a pokud snad nikoliv, tak jej poučím ve smyslu výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu o tom, že „žádný právní předpis nestanoví, kde má být podpis na listině zachycující písemný projev vůle umístěn“.

✿ Autor je advokátem v Praze.

Ochrana osobnosti – řádná omluva

Povinný nesplnil uloženou povinnost k omluvě, pokud připojil k omluvě nesouhlasný komentář, který omluvu kritizuje.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. 20 Cdo 3272/2006

Z odůvodnění:

V záhlaví uvedeným rozhodnutím městský soud potvrdil usnesení obvodního soudu ze dne 26. 5. 2005, č. j. 34 E 502/2004-31, ve znění opravného usnesení ze dne 20. 9. 2005, č. j. 34 E 502/2005-46, jímž obvodní soud zamítl návrh povinné na zastavení výkonu rozhodnutí. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že omluvou, která byla zveřejněna v týdeníku R., povinná svou povinnost z exekučního titulu nesplnila. Exekuční titul mu ukládá povinnost zveřejnit omluvu stanoveného znění bez komentáře a dodatků. Povinná však k formálně zveřejněné omluvě (jako součásti textu s titulem „E.“) přidala tučným písmem vytištěný vlastní komentář, jehož obsah stvrzuje pravdivost původně zveřejněné informace, a tím celou omluvu znehodnocuje. Povinná tedy uložené povinnosti nedostala a podmínky pro zastavení výkonu rozhodnutí pro zánik přiznaného práva podle § 268 odst. 1 písm. g) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), nejsou splněny. Odkaz povinné na důvod, pro který by soud zastavil výkon rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., shledal soud pouze formálně zmíněným a dostatečně nepodloženým, a dále se jím nezabýval. Nové skutečnosti uplatněné povinnou v návrhu na obnovu nalézacího řízení, pokud existuje pravomocný a vykonatelný exekuční titul, nejsou v rámci vykonávacího řízení právně významné.

V dovolání – jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 a § 238a odst. 1 písm. d) o. s. ř. – namítá povinná (jak vyplývá z obsahu dovolání), že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. a), písm. b) o. s. ř.]. Je přesvědčena, že povinnost uloženou jí ve vykonatelném rozhodnutí splnila, a pokud soudy obou stupňů dospěly k závěru, že tuto povinnost nesplnila, neboť text omluvy opatřila nadpisem a dále ho komentovala, šlo o posouzení nad rámec exekučního titulu. Soudy obou stupňů se rovněž dostatečně nevypořádaly s návrhem povinné na zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., když sám oprávněný po vydání exekučního titulu v podstatě přiznal, že udržoval nadstandardní vztahy s provozovatelkou nevěstince. Otázku zásadního právního významu tedy povinná spatřuje „jednak ve výkladové nejasnosti, co jest splnění soudem uložené povinnosti uveřejnit omluvu v periodickém tisku, dále i v nezákonnostech rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně, posuzujících exekuční titul širěji, než jak byl formulován, jakož i v tom, že se soudy obou stupňů nevypořádaly s návrhem povinné podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.“. Navrhla, aby napa-

dené rozhodnutí odvolacího soudu včetně rozhodnutí soudu prvního stupně bylo zrušeno a aby věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání a v tomto ohledu dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, jelikož napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 238a odst. 1 písm. d) a odst. 2 o. s. ř.]; ten se připíná k otázce, jejíž řešení dovolatelka prostřednictvím způsobilého dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. zpochybnila, a to k otázce, v jakém rozsahu je povinný při uveřejňování omluvy vázán exekučním titulem, aby takové uveřejnění omluvy bylo možné považovat za splnění povinnosti a vedlo k zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř.

Dovolání není důvodné.

Fyzická osoba má právo na ochranu před neoprávněnými zásahy do své osobnosti. V rámci občanskoprávní ochrany podle § 13 obč. zák. se fyzická osoba může domáhat, aby soud uložil povinnost omluvit se prostřednictvím periodického tisku, pokud došlo ke zveřejnění nepravdivých informací, které se jí dotýkají. Tak je tomu i v projednávané věci, kde podkladovým rozhodnutím byla povinné uložena povinnost uveřejnit v periodiku R. omluvu oprávněné osobě.

Splnění povinnosti otisknout omluvu lze dostat pouze při dodržení konkrétní formy, obsahu a rozsahu omluvy, vymezených ve výroku příslušného rozhodnutí, které tímto sleduje samotný smysl ochrany. Tím, že povinná k omluvě připojila svůj komentář, podle něž skutková tvrzení uveřejněná v původním článku z 5. 5. 2003 (kvalifikovaná ve vykonávaném rozsudku jako „difamující a neoprávněně zasahující do občanské cti a důstojnosti oprávněného“) nejsou nepravdivá, učinila omluvu k odstranění následků zásahu do práva na ochranu osobnosti nezpůsobilou. Pokud odvolací soud dospěl ke stejnému závěru a důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. stejně jako soud prvního stupně neshledal, je jeho rozhodnutí správné.

Za nedůvodnou je také třeba považovat námitku dovolatelky týkající se zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., neboť odvolací soud správně uzavřel, že tvrzení o šikanózním výkonu rozhodnutí je podřaditelné pod § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., uvádě-li, že omluva byla řádně uveřejněna.

Exekučnímu soudu také nepřísluší zkoumat, zda exekuční titul je věcně správný (tedy zda oprávněný udržoval nadstandardní vztahy s provozovatelkou nevěstince); je totiž výrazem ustálené soudní praxe, že v řízení o výkon rozhodnutí soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost podkladového rozhodnutí, jeho obsahem je vázán a je povinen z něho vycházet (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2002, sp. zn. 20 Cdo 554/2002, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 7, ročník 2004, pod č. 62).

Jelikož dovolatelce se prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost napadeného usnesení zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

✿ Právní věta redakce.

Smlouva o postoupení pohledávky – důsledky neplatnosti

I. Samotným postoupením pohledávky dochází pouze ke změně v osobě věřitele a v případě, že smlouva byla neplatná, dochází k tomu, že k věřiteli přistupuje další osoba oprávněná přijmout plnění s účinky i pro (původního) věřitele.

II. Notifikační úkon vyvolá zamýšlené právní důsledky týkající se osoby, oprávněné plnění přijmout, plnění i tehdy, jestliže k cessi vůbec nedošlo, či smlouva o postoupení pohledávky byla neplatná.

III. Pro postavení dlužníka je nerozhodné, zda k postoupení pohledávky došlo. Podstatné je, zda postoupený dluh existuje. Otázku, zda pohledávka byla skutečně postoupena a zda bylo postoupení platné, lze řešit pouze ve sporu mezi postupitelem a postupníkem.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9. 12. 2009, č. j. 31 Cdo 1328/2007

Odůvodnění:

Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 3. října 2006, č. j. 4 Cmo 211/2006-68, potvrdil rozsudek ze dne 22. července 2005, č. j. 23 Cm 105/2005-38, jímž Krajský soud v Ostravě ponechal v platnosti směnečný platební rozkaz ze dne 3. března 2005, č. j. 23 Sm 504/2000-10, kterým uložil žalovaným společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni částku 65 167 Kč s 6% úrokem od 11. září 2002 do zaplacení, částku 217 Kč a náklady řízení.

Odvolací soud vyšel z toho, že:

1. Dne 10. dubna 2000 vystavila první žalovaná na řad P. f. a l. a. s. (dále jen „společnost“) vlastní směnku, znějící na směnečnou sumu ve výši 65 167 Kč, splatnou 10. září 2002, avalovanou druhou žalovanou, která byla společností 27. dubna 2000 indosovaná na řad I. A P. B., a. s. (dále jen „banka“) a následně převedena nedatovaným indosamentem na žalobkyni;
2. Dne 10. dubna 2000 uzavřely společnost (jako pronajímatelka) a první žalovaná (jako nájemkyně) leasingovou smlouvu č. 1102, jejímž předmětem byl „dlouhodobý pronájem“ ve smlouvě specifikované tiskárny a v níž se první žalovaná zavázala (vedle zálohy na splátky) uhradit nájemné ve třiceti měsíčních splátkách v určené výši;
3. Dne 10. dubna 2000 udělila první žalovaná společností právo doplnit blankosměnku sloužící k zajištění pohledávek z leasingové smlouvy č. 1102 ze dne 10. dubna 2000, s tím, že směnečná suma a datum splatnosti mohou být doplněny, dostane-li se první žalovaná do prodlení s placením nejméně dvou leasingových splátek nebo dojde-li z důvodu nesplnění povinnosti dlužníkem k předčasnému ukončení leasingové smlouvy ze strany leasingové společnosti;
4. Společnost dopisem z 10. dubna 2000 oznámila

první žalované, že pohledávky z leasingové smlouvy (třicet běžných splátek po 5329 Kč) postoupila bance, což vzala první žalovaná na vědomí 29. dubna 2000;

5. Dne 18. října 2001 uzavřely B. C., s. r. o., a první žalovaná dohodu o zrušení leasingové smlouvy č. 1102 (dále jen „dohoda“), s tím, že první žalovaná předmět leasingu vrátí a B. C., s. r. o., uhradí první žalované zůstatek nezúčtované zálohy z leasingové smlouvy ve výši 34 727 Kč (B. C., s. r. o., přitom měla – dle tvrzení žalovaných – vstoupit do postavení pronajímatelky v důsledku koupě části podniku společnosti).

Citující ustanovení čl. I § 17 zákona č. 191/1950 Sb. (dále jen „směnečný zákon“), odvolací soud shledal závěry soudu prvního stupně o nedůvodnosti námitek žalovaných proti směnečnému platebnímu rozkazu správnými.

Jako neopodstatněné vyhodnotil výhrady žalovaných ohledně neplatnosti smlouvy o postoupení smenkou zajištěné pohledávky z leasingové smlouvy, a uzavřel, že podstatnou náležitostí smlouvy o postoupení pohledávky (§ 524 obč. zák.) „není určení, zda jde o převod úplatný či bezúplatný včetně další konkretizace v případě úplatného převodu“. „Neobsahuje-li tedy smlouva o postoupení pohledávky údaje ohledně úplatnosti či bezúplatnosti převodu, nelze z tohoto důvodu smlouvu o postoupení pohledávky považovat za neplatnou“.

Nepřisvědčil ani argumentaci žalovaných o zániku smenkou zajištěné pohledávky dohodou; uvedl, že v době uzavření dohody nebyla B. C., s. r. o., věřitelkou (nesvědčilo jí právo na úhradu leasingových splátek vůči první žalované). „Postoupením pohledávky došlo ke změně subjektu závazkového vztahu v osobě věřitele a po postoupení pohledávek se první žalovaná nemohla zprostit povinnosti zaplatit leasingové splátky jinak, než plněním postupníkovi“ – bance a následně její právní nástupkyni Č. o. b., a. s.

V situaci, kdy povinnost první žalované k úhradě leasingových splátek na základě výše zmíněné dohody nezánikla, neobstojí ani námitky žalovaných, podle nichž byla směnka doplněna údaji směnečné sumy a data splatnosti v rozporu s vyplňovacím prohlášením.

Proti rozsudku odvolacího soudu podaly obě žalované dovolání, ve kterém namítly nesprávné právní posouzení věci, tj. uplatnily dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“).

Dovolatelky odkazují na ustanovení § 524 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) a zdůrazňují, že „dohoda o úplatnosti a bezplatnosti je podstatnou náležitostí smlouvy o postoupení pohledávky“. Smlouva o postoupení pohledávky uzavřená mezi společností a bankou, jež postrádá ujednání o výši a způsobu úplaty za postoupenou pohledávku, kterýžto nedostatek nelze odstranit ani za použití rámcové smlouvy o postoupení pohledávek, tak je – podle názoru dovolatelek – neplatná. Potud poukazují na závěry formulované Nejvyšším soudem v rozhodnutí sp. zn. 1 Odon 110/97 [jde o rozsudek ze dne 7. října 1998, uveřejněný v časopise Soudní judikatura

č. 3, ročník 1999, pod číslem 30, v němž Nejvyšší soud při výkladu ustanovení § 115 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) dovodil, že smlouvu o převodu obchodního podílu lze využít jak pro úplatný, tak pro bezúplatný převod, přičemž z jejího obsahu musí být zjištělné, zda úmysl účastníků směřoval k uzavření smlouvy o úplatném nebo o bezúplatném převodu].

Právní posouzení věci odvolacím soudem dovolatelky shledávají nesprávným i co do řešení otázky zániku směnkou zajištěné pohledávky dohodou. Jelikož B. C., s. r. o., vstoupila „do práv a závazků z leasingové smlouvy“, byla oprávněna činit právní úkony směřující ke změně či zániku leasingové smlouvy, když „postoupením budoucích pohledávek na zaplacení leasingových splátek“ nemohlo dojít ke změně „účastníka smlouvy“.

Konečně odvolacímu soudu vytýkají, že se nevyprávěl řádně s námitkou „nesprávného vyplnění směnky“ (čl. I. § 10 směnečného zákona). V situaci, kdy leasingová smlouva „byla ukončena“ dohodou, nebyly totiž splněny předpoklady pro „vyplnění směnky“.

„Nad rámec“ dovolání považují dovolatelky za „vhodné“, aby se odvolací soud „zabýval obecnou otázkou, zda v případech vzniku budoucích pohledávek z leasingových smluv je možné tyto pohledávky před dobou jejich splatnosti postoupit třetí osobě“. Potud samy zdůrazňují, že postoupení takové pohledávky zapovídá ustanovení § 525 odst. 1 obč. zák.

Požadují, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Tříčlenný senát č. 29, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a rozhodnout o něm, dospěl k závěru, že výsledek dovolacího řízení je závislý na řešení (předběžné) otázky, zda dlužník, kterému věřitel (postupitel) oznámil postoupení pohledávky postupníkovi, má k dispozici námitku, že smlouva o postoupení pohledávky je neplatná, respektive, zda se soud musí otázkou (ne)platnosti takové smlouvy zabývat.

V rozhodnutí uveřejněném pod číslem 16/2004 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „R 16/2004“ – formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož „pouze platná smlouva o postoupení pohledávek může mít za následek změnu v osobě věřitele, kdy nový věřitel (postupník) nabývá nejen postupovanou pohledávku, ale spolu s ní též aktivní věcnou legitimaci k jejímu uplatnění a úplnému výkonu. Naproti tomu je otázka platnosti smlouvy o postoupení pohledávky nerozhodná z hlediska účinku splnění závazků dlužníkem postupníkovi, oznámí-li dlužník postoupení pohledávky postupitel. Za této situace, kdy dlužník není oprávněn dožadovat se prokázání smlouvy o postoupení pohledávky, zaniká jeho závazek splněním postupníkovi i v případě, kdy smlouva o postoupení pohledávky neexistuje (ať již z jakéhokoli důvodu)“. V rozsudku ze dne 30. března 2005, sp. zn. 32 Odo 201/2004, tříčlenný senát č. 32 dovodil, že „není-li dlužník oprávněn dožadovat se prokázání smlouvy o postoupení a je povinen plnit postupníkovi, je irrelevantní, aby soud v tomto případě zkoumal, zda je smlou-

va o postoupení platná“. Protože senát č. 29 se chtěl od posledně uvedeného právního názoru odchýlit, rozhodl o postoupení věci (§ 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů) k rozhodnutí velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia.

Velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 uvedeného zákona.

Podle bodu 12 části věty před středníkem, čl. II., části první, zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, vyhlášeným (vydaným) přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se projednájí a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. červencem 2009). O takový případ jde i v této věci, takže Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před uvedeným datem.

Dovolání žalovaných je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.; není však důvodné.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 524 obč. zák. věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému (odstavec 1). S postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená (odstavec 2).

Podle ustanovení § 526 obč. zák. postoupení pohledávky je povinen postupitel bez zbytečného odkladu oznámit dlužníkovi. Dokud postoupení pohledávky není oznámeno dlužníkovi nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníkovi neprokáže, zproští se dlužník závazku plněním postupiteli (odstavec 1). Oznámí-li dlužníkovi postoupení pohledávky postupitel, není dlužník oprávněn se dožadovat prokázání smlouvy o postoupení (odstavec 2).

Smlouvou o postoupení pohledávky dochází ke změně v osobě věřitele, tj. do právního vztahu mezi věřitelem a dlužníkem nastoupí na místo původního věřitele (postupitele) věřitel nový (postupník), aniž by došlo ke změně v obsahu závazku. Není-li ve smlouvě o postoupení pohledávky dohodnuto jinak, dochází ke změně osoby věřitele již uzavřením smlouvy, bez ohledu na to, zda postupitel postoupení pohledávky dlužníkovi oznámil, popř. postupník postoupení pohledávky dlužníkovi prokázal; možnost dlužníka přivodit zánik svého dluhu vůči dosavadnímu věřiteli (§ 526 odst. 1 věta druhá obč. zák.) tím není dotčena (srov. např. důvody rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2007, sp. zn. 29 Odo 360/2005, uveřejněného v časopise Soudní judikatura č. 6, ročník 2007, pod číslem 83).

Ke změně v osobě věřitele přitom může dojít jen na základě platné smlouvy o postoupení pohledávky, kdy nový věřitel (postupník) nabývá nejen postupovanou pohledávku, ale spolu s ní též aktivní věcnou legitimaci k jejímu uplatnění a úplnému výkonu. Naproti tomu je otázka platnosti smlouvy o postoupení pohledávky nerozhodná z hlediska účinku splnění dluhu postupníkově, oznámí-li dlužník postoupení pohledávky postupiteli. Za této situace, kdy dlužník není oprávněn dožadovat se prokázání smlouvy o postoupení pohledávky, zaniká jeho závazek splněním postupníkově i v případě, že smlouva o postoupení pohledávky neexistuje (z jakéhokoli důvodu) [viz důvody rozhodnutí uveřejněných pod čísly 16/2004 a 78/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, včetně výjimky v posledně označeném rozhodnutí specifikované].

Pro řešení otázky, zda dlužník má (v soudním řízení, v němž je proti němu postupníkem uplatněn požadavek na zaplacení postoupené pohledávky) k dispozici námitku, že postupní smlouva je neplatná, je tak rozhodující, zda závěr o aktivní věcné legitimaci postupníka lze učinit již tehdy, prokáže-li, že postupitel dlužníkovi postoupení pohledávky (dále též jen „cessi“) oznámil (§ 526 odst. 2 obč. zák.), nebo zda i v takovém případě musí prokázat, že se stal věřitelem uplatněné pohledávky, platnou smlouvou o postoupení pohledávky.

Účelem ustanovení § 526 odst. 1 věty druhé a odst. 2 obč. zák. je ochrana dlužníka, který plnil svůj závazek osobě (postupiteli nebo postupníku), jež podle hmotného práva nebyla v době plnění věřitelem pohledávky, např. proto, že smlouva o jejím postoupení byla neplatná. Oznámení postupitele dlužníkovi o tom, že došlo k postoupení (dále též jen „notifikace“) je skutečností, na kterou právo váže vznik povinnosti dlužníka plnit postupníkově; jde tedy o právní skutečnost, a protože jde současně o skutečnost volní, je to jednostranný právní úkon (stejně viz Občanský zákoník. Komentář. Panorama, Praha 1987, díl I., s. 241). Poté již dlužník musí plnit postupníkově, nikoliv původnímu věřiteli.

Oznámením o postoupení pohledávky, adresované dlužníkovi, postupitel vyvolá změnu osoby oprávněné přijmout plnění a také na sebe bere riziko vyplývající z toho, že i v případě neplatnosti (či dokonce neexistence, např. pokud by šlo o nicotný právní úkon) smlouvy o postoupení pohledávky splní dlužník dluh třetí osobě (postupníkově) s účinky i pro postupitele. Samotným postoupením pohledávky však nedochází k jiné změně závazku, než v osobě věřitele, a v případě, že smlouva byla neplatná, dochází k tomu, že k věřiteli přistupuje další osoba oprávněná přijmout plnění s účinky i pro (původního) věřitele.

Ve vztahu mezi postupníkem a dlužníkem nemůže být otázka platnosti postoupení významná, neboť dlužník nemá zpravidla možnost posoudit, zda ve skutečnosti k postoupení došlo a zda je smlouva o postoupení pohledávky platná. Právní skutečností, na kterou právo váže změnu osoby oprávněné přijmout plnění, je oznámení postupitele dlužníkovi; vůbec není podstatné, zda ve sku-

tečnosti k cessi platně či vůbec došlo. Jinak by dlužník byl v trvalé nejistotě, zda plnil tomu, komu měl. Tato úprava je stanovena právě na ochranu dlužníka. Lze tedy uzavřít, že notifikační úkon vyvolá zamýšlené právní důsledky – týkající se osoby oprávněné přijmout plnění – i tehdy, jestliže k cessi vůbec nedošlo či smlouva o postoupení byla neplatná.

Proto je pro právní postavení dlužníka nerozhodné, zda k postoupení pohledávky ve skutečnosti došlo. Pro dlužníka je podstatné, zda postupovaný dluh existuje (a proto jsou mu zachovány námitky proti pohledávce, které mohl uplatnit v době postoupení – § 529 odst. 1 obč. zák.), ale není jeho věcí, kdo jej vymáhá; má splnit dluh podle pokynů věřitele. Otázku, zda pohledávka byla skutečně postoupena a zda postoupení bylo platné, lze řešit jen ve sporu mezi postupitelem a postupníkem. Proto také nemusí postupitel dlužníkovi prokazovat, že k cessi došlo (§ 526 odst. 2 obč. zák.); pro vztah mezi dlužníkem a postupníkem je to totiž lhostejné (viz též Občanský zákoník. Velký akademický komentář. Linde Praha, a. s., 2008, díl II., s. 1502).

Není-li podle hmotného práva pro určení osoby, která je v důsledku postoupení pohledávky a následné notifikace věřitele dlužníkovi oprávněna přijmout plnění s účinky pro splnění dluhu rozhodné, zda smlouva o postoupení byla platná a zda k ní opravdu došlo, pak tato okolnost nemůže být významná ani v soudním řízení. Soud zkoumá, co je dáno dle hmotného práva, a to se nemění jen proto, že dojde ke sporu. Námitka neplatnosti postupní smlouvy tak s výjimkou případů uvedených v § 525 obč. zák. dlužníkovi vůči postupníkově nepřísluší (jestliže by smlouva o postoupení pohledávky byla v rozporu s § 525 obč. zák., mohlo by být v důsledku plnění postupníkově dotčeno právní postavení dlužníka).

V dané věci navíc o neplatné postoupení pohledávky nešlo.

Otázkou náležitostí smlouvy o postoupení pohledávky se Nejvyšší soud v rozhodovací praxi opakovaně zabýval. Přitom uzavřel, že smlouva musí obsahovat označení smluvních stran (postupitele a postupníka), vymezení postupované pohledávky (způsobem, z něhož bude jednoznačně zjistitelné, jaká pohledávka je předmětem postupu) a musí v ní být vyjádřena vůle smluvních stran směřující ke změně v osobě věřitele postupované pohledávky (k tomu srov. např. důvody R 16/2004 a důvody rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. března 2006, sp. zn. 32 Odo 523/2005 a ze dne 28. června 2006, sp. zn. 29 Odo 775/2004, uveřejněných v časopise Soudní judikatura č. 8, ročník 2006, pod číslem 110, a č. 12, ročník 2006, pod číslem 171, jakož i důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. července 2006, sp. zn. 29 Odo 928/2004).

Právní posouzení věci odvolacím soudem, podle něhož ujednání o tom, zda je pohledávka postupována úplatně či bezúplatně, popř. o výši úplaty, není náležitostí smlouvy o postoupení pohledávky (§ 524 obč. zák.), je tak v obecné rovině správné. Závěry formulované Nejvyšším soudem při výkladu ustanovení § 115 obch. zák. (ohled-

ně smlouvy o převodu obchodního podílu) přitom nejsou na smlouvu o postoupení pohledávky použitelné. Jelikož občanský zákoník (srov. jeho § 524) požadavek úplatného postoupení pohledávky neklade, přičemž možnost úplatného postoupení pohledávky výslovně upravuje (byť z hlediska odpovědnosti postupitele) v ustanovení § 527 obč. zák. jen jako výjimku z pravidla (srov. spojení „bylo-li sjednáno postoupení pohledávky za úplatu...“), lze (na rozdíl od smlouvy o převodu obchodního podílu) dovodit, že neobsahuje-li smlouva o postoupení pohledávky ujednání o tom, zda je pohledávka postupována bezúplatně či za úplatu, platí, že jde o převod bezúplatný (k tomu srov. mutatis mutandis důvody rozhodnutí uveřejněného pod číslem 19/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Přitom zjevně není dán ani dovolatelkami uváděný důvod neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky podle ustanovení § 525 odst. 1 obč. zák., když obsah pohledávky se změnou věřitele nezměnil.

Je-li smlouva o postoupení pohledávky platným právním úkonem, potom dohoda, jejímž důsledkem měl být (i) zánik postoupené pohledávky, uzavřená mezi tvrzenou nástupkyní společností a první žalovanou v době, kdy již byla (novou) věřitelkou předmětné pohledáv-

ky banka, je (přínejmenším v této části) neplatná (jde o právní úkon, jímž postupitel /jeho tvrzený nástupce/ disponoval s pohledávkou, ačkoli již nebyl jejím věřitelem – srov. obdobně důvody výše zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 360/2005).

Nejsou-li důvodné výhrady dovolatele ohledně neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky a zániku směn-kou zajištěné pohledávky z leasingové smlouvy dohodou, je právně nevýznamná i argumentace, týkající se „nesprávného vyplnění směnky“.

Jelikož se dovolatelkám prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud – při absenci jiných vad, k nimž u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti – jejich dovolání zamítl (§ 243b odst. 2 část věty před středníkem o. s. ř.).

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 243b odst. 5, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když dovolání žalovaných bylo zamítnuto a žalobkyni podle obsahu spisu v dovolacím řízení náklady nevznikly.

✿ Rozhodnutí zaslal JUDr. PETR TOMAN, advokát v Praze.

✿ Právní věta redakce.

Odchylný postup při ochraně ptáků – právo Evropských společenství

Před rozhodnutím o povolení odchylného postupu pro rušení a usmrcování špačka obecného, jako prevenci závažných škod, je třeba se zabývat jinými, běžnými a standardně používanými způsoby – ptakoplaš.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2009, č. j. 8 As 33/2009

Odůvodnění:

I. Správní řízení

Městský úřad, odbor životního prostředí, rozhodnutím ze dne 11. 6. 2008, č. j. 2604/2008/OŽP, povolil podle § 5b odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, odchylný postup pro rušení střelbou a usmrcování odstřelem špačka obecného (*sturnus vulgaris*) žadateli ZD, na pozemcích třešňového sadu vymezeného v rozhodnutí specifikovanými parcelními čísly v k. ú. Ch., z důvodu prevence závažných škod na úrodě třešní v třešňových sadech. Městský úřad souhlas podminil splněním následujících podmínek: 1) rušení spojené s usmrcováním (odstřelem) špačka obecného bude prováděno pouze v minimální nutné míře a bude doplněno i plaše-

ním „slepými“ výstřely, 2) odstřel bude prováděn pouze do okraje hejna čítajícího odhadem minimálně 1000 špačků obecných v dohledu osoby uplatňující odchylný postup, 3) bude použita pouze broková lovecká zbraň s použitím brokových nábojů do velikosti max. 2,5 mm včetně, 4) rušení střelbou a usmrcování odstřelem špačka obecného bude prováděno pouze v období od 1. 6. do 31. 7. příslušného kalendářního roku, 5) odchylný postup se vztahuje pouze na třešňové sady vymezených parcelních čísel a bude prováděn pouze v prostoru předmětného sadu, 6) odstřel bude prováděn pouze uživateli honitby (myšlivci), kteří se předem písemně ohlásí a doloží orgánu ochrany přírody, že jsou oprávněni lovit zvěř za podmínek stanovených § 46 – § 48 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, 7) žadatel vyhotoví protokoly o průběhu jednotlivých odstřelů, které budou obsahovat minimálně: datum a hodinu odstřelu, místo realizace, počet ulovených jedinců a osobu, která odstřel provedla, protokoly budou zasilány za každý příslušný kalendářní měsíc městskému úřadu, 8) uživatel honitby zabezpečí dohledání střelbou usmrcených špačků, sejmutí ornitologických kroužků (pokud jimi budou usmrcení jedinci vybaveni) a jejich odevzdání místně příslušnému orgánu ochrany přírody a krajiny s informací o datu a lokalitě zástřelu, 9) odchylný postup byl povolen do 31. 7. 2013.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 7. 2008, č. j. 2055/ZPZ/2008/ODP-218, zamítl odvolání Okresní výkonné rady Českého svazu ochránců přírody a Společnosti ochránců životního prostředí a potvrdil rozhodnutí městského úřadu.

II. Řízení před krajským soudem

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ú., který ji rozsudkem ze dne 31. 3. 2009, č. j. 15 Ca 248/2008-33, zamítl. Krajský soud s odkazem k judikatuře Nejvyššího správního soudu dovořil, že žalobce disponoval žalobní legitimací podle § 65 odst. 2 s. ř. s. a může se tak účinně domáhat ochrany jen proti tvrzenému porušení procesních práv. Žalobce namítl, že se žalovaný nevypořádal se všemi návrhy, uvedenými ve stanovisku žalobce ze dne 8. 3. 2008, a že neměl dostatek důkazů ke zjištění skutečného stavu věci. K tomu krajský soud konstatoval, že žalobce v přihlášení se ke správnímu řízení dne 8. 3. 2008 nenavrhoval provedení konkrétních důkazů a pouze obecně uvedl, aby byly předloženy všechny důkazy alternativního moderního řešení plašení špačků. Teprve v odvolacím řízení žalobce požadoval zakrytí stromů nebo celého sadu sítí a plašení ptáků reprodukovanou hudbou. Žalovaný se těmito námitkami podle krajského soudu zabýval a dostatečně odůvodnil, proč jim nelze vyhovět. Zároveň odůvodnil, proč neprovedl některé důkazy navržené žalobcem. Krajský soud uzavřel, že procesní práva žalobce nebyla porušena.

III. Kasační stížnost

Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., jakkoliv svou argumentaci citovaným ustanovením výslovně nepodřadil.

Stěžovatel především polemizoval se závěrem krajského soudu, že se žalovaný vypořádal se všemi námitkami stěžovatele. Podmínkou postupu odchylného od postupu podle § 5a odst. 1, 2 zákona o ochraně přírody a krajiny je podle stěžovatele splnění dvou podmínek, totiž neexistence jiného uspokojivého řešení a prevence závažných škod, mj. na úrodě. Stěžovatel tvrdil, že neexistence jiného řešení musí být řádně a náležitě prokázána, k čemuž v nyní posuzované věci nedošlo. Stěžovatel opakovaně navrhl alternativní řešení spočívající v plašení ptáků reprodukovanou nahrávkou různých dravých ptáků a nabídl důkazy o účinnosti této metody v České republice i jinde. Žalovaný se s návrhem vypořádal jedinou větou „Z důvodu neúčinnosti maket dravců jako ochrany proti špačkům lze předpokládat, že ani plašení zvukovými nahrávkami těchto dravců nebude mít dostatečný ochranný efekt.“. Tento názor přejal i krajský soud, podle něž „žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádal se všemi námitkami žalobce, tj. včetně zakrytí stromů sítí, používání reprodukované hudby atd.“. Stěžovatel tvrdil, že závěr o neexistenci jiného uspokojivého řešení není opřen o konkrétní důkazy, ale byl učiněn pouze na základě dojmu a přesvědčení žalovaného. V řízení tak nebylo prokázáno, že plašení ptáků reprodukovanou zvukovou nahrávkou dravých ptáků (nikoliv hudbou, jak uvedl krajský soud) nemůže účinně zabránit nále-

tům špačků, a tedy že neexistuje jiné uspokojivé řešení. Proto nebylo možné postupovat podle § 5b odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Žalovaný i krajský soud podle stěžovatele navíc zcela rezignovali na prokázání druhé podmínky, totiž existence závažných škod. Zemědělské družstvo nedoložilo výši škod způsobených špačkou, a výši škody se nezabývaly ani správní orgány. Při místním šetření dne 10. 6. 2008 bylo pouze zjištěno, že na některých stromech zůstaly po náletu špačků pouze stopky s peckami. Z toho není zřejmé, kolik stromů a do jaké míry bylo takto postiženo a nelze jednoznačně dovodit, že byla způsobena závažná škoda. Odchylný postup lze přitom použít pouze tehdy, kdyby zájem na odvrácení či zmírnění závažné škody převýšil zájem na ochraně volně žijících ptáků.

Stěžovatel navrhl rovněž vydání předběžného opatření, jímž by Zemědělskému družstvu bylo uloženo zdržet se odchylného postupu a usmrcování odstřelem druhu špaček obecný, povoleného shora specifikovaným rozhodnutím městského úřadu a na tam vymezených pozemcích. Návrh odůvodnil tím, že by mohlo dojít k usmrcení většího počtu jedinců špačka obecného dříve, než soud ve věci rozhodne, čímž by byl popřen smysl správního soudnictví a došlo by k vážné újmě na hodnotách chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny.

IV. Vyjádření ke kasační stížnosti

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Zdůraznil, že byla dostatečně prokázána neúčinnost veškerých dosud provedených opatření, včetně snahy o plašení ptáků hlukem. Neodradil-li špačky hluk způsobený ptakoplaši, úderů na plechové poklice a rozmístěné makety dravců, je podle něj nepochybné, že zvukové nahrávky hlasových projevů dravců nebudou mít uspokojivý účinek, mj. proto, že dravec při lovu žádné zvukové projevy nevydává. Navíc zákon při stanovení podmínek odchylného postupu nepředpokládá absolutní neexistenci jiných možných řešení, ale pouze neexistenci jiných uspokojivých, tedy účinných řešení.

Podle žalovaného nelze přijmout ani námitku o nedostatku zjišťování rozsahu způsobených škod, protože při místním šetření byl jejich rozsah dostatečně prokázán zjištěním většího počtu stromů s pozůstatky stopek s peckami, tedy nepochybně poškozených špačky.

Žalovaný se domnívá, že není důvodný ani návrh na vydání předběžného opatření, protože výkon napadeného rozhodnutí nemůže pro stěžovatele, který je právnickou osobou, představovat vážnou újmu, a naopak by mohla být nepřiměřeně dotčena práva Zemědělského družstva vznikem škody na úrodě třešňového sadu v roce 2009.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvo-

dů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost je důvodná.

Rozhodnutí žalovaného má oporu v § 5a a v § 5b zákona o ochraně přírody a krajiny. Ustanovení § 5a odst. 1 písm. a) citovaného zákona stanoví v zájmu ochrany druhů ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství, obecný zákaz jejich úmyslného usmrcování nebo odchytu jakýmkoliv způsobem. V souladu s § 5a odst. 4 tohoto zákona jsou připuštěny výjimky z obecného zákazu. Takovou výjimkou je i „odchylný postup při ochraně ptáků“ podle § 5b zákona o ochraně přírody a krajiny. Podle § 5b odst. 1 citovaného zákona může orgán ochrany přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, stanovit rozhodnutím postup odchylný od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 a 2, je-li to mimo jiné při prevenci závažných škod na úrodě. Náležitosti takového rozhodnutí jsou stanoveny v § 5b odst. 3 tohoto zákona.

Ustanovení § 5a a § 5b byla vložena do zákona o ochraně přírody a krajiny novelou provedenou zákonem č. 218/2004 Sb., která si kladla za cíl – jak vyplývá i z důvodové zprávy k citovanému zákonu, implementovat odpovídající úpravu práva ES.

V tomto směru má právní úprava základ ve směrnici Rady 79/409/EHS, ze dne 2. 4. 1979, o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 103/01, Zvl. vyd. 15/01, str. 98, dále jen „Směrnice“). Podle článku 5 písm. a) Směrnice přijmou členské státy opatření nezbytná k vytvoření obecné právní úpravy ochrany všech druhů ptáků, přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států (ve smyslu článku 1 Směrnice), která zakáže mimo jiné úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoliv způsobem. Pokud jde o lov, odchyt nebo usmrcování ptáků v souladu se Směrnicí, zakážou členské státy užití mj. všech prostředků, zařízení nebo metod, jimiž jsou ptáci ve velkém měřítku nebo nevýběrovým způsobem chytáni nebo usmrcováni (článek 8 Směrnice). V souladu s článkem 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážka Směrnice se pak mohou členské státy odchýlit od ustanovení mj. článku 5 a 8 z důvodu předcházení závažným škodám na úrodě, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení.

Použití výjimky podle článku 9 Směrnice předpokládá splnění několika podmínek. Těmi jsou zejména neexistence jiného uspokojivého řešení a opora o některý z důvodů taxativně vyjmenovaných v článku 9 odst. 1 písm. a) – c) Směrnice [srov. rozsudek Soudního dvora ES ze dne 9. 12. 2004, ve věci *Komise ES proti Španělskému království*, C-79/03, Sb. rozh. 2004, s. I 11619 (dále jen „Komise v. Španělsko“), odst. 24, a stanovisko generálního advokáta Geelhoeda v téže věci, odst. 23]. Dovolání se odchylky stanovené článkem 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážky Směrnice předpokládá schopnost prokázat, že závažné škody na úrodě jsou způsobeny daným ptačím druhem, že těmto škodám nelze předcházet běžnými prostředky a metodami povole-

nými směrnici, a že navržený druh lovu je odůvodněným alternativním řešením (srov. stanovisko generálního advokáta Geelhoeda ve věci *Komise v. Španělsko*, odst. 24). Lov puškou je přiměřenou a akceptovatelnou metodou výběrového odchytu, je-li používána v souladu s předpisy (srov. rozsudek ve věci *Komise v. Španělsko*, odst. 25, a stanovisko generálního advokáta Geelhoeda v téže věci, odst. 31).

Z citovaných norem je zřejmé, že odpovídající vnitrostátní právní úprava téměř doslovně odpovídá právu ES. Související judikatura Soudního dvora ES pak vede mj. k závěru, že lov puškou – za splnění dalších podmínek, obecně představuje přípustnou metodu odchylného postupu ve smyslu článku 9 Směrnice.

Ve vztahu k právu ES je ovšem třeba dále doplnit, že jím správní orgány ve svých rozhodnutích neargumentovaly a toto právo nezminil ani stěžovatel v rámci žaloby nebo kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud je přitom obecně vázán důvody kasační stížnosti. Výjimky, k nimž tento soud může přihlídnout z úřední povinnosti, představují nejtěžší vady řízení, zpravidla zjevné bez dalšího (srov. § 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře rozhojnil vady, k nimž je potřeba i bez námítky přihlídnout, např. o případy porušení základních lidských práv (srov. rozsudky ze dne 26. 1. 2006, č. j. 8 As 41/2005-41, www.nssoud.cz, ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008-77, č. 1684/2008 Sb. NSS, a také v kontextu práva ES rozsudek ze dne 18. 6. 2008, č. j. 1 Afs 21/2008-98, č. 1678/2008 Sb. NSS). I zde je s ohledem na ústavněprávní zakotvení těchto práv a jejich charakter nezadatelného jádra práv jednotlivců třeba uzavřít, že jejich porušení představuje těžké a zcela zásadní vady. Jejich zohlednění souvisí se samými základy právního státu a opírá se zejména o požadavek jejich bezpodmínečné ochrany vyplývající z článku 4 Ústavy.

Z judikatury Soudního dvora ES vyplývá, že při neexistenci právní úpravy Společenství v dané oblasti přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby mj. upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která účastníkům vyplývají z práva ES, za předpokladu, že tyto podmínky nejsou na jedné straně méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a že na druhé straně v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (zásada efektivity). Soudní dvůr ES zastává názor, že zásada efektivity nevyklučuje vnitrostátní právní předpis, jenž brání vnitrostátním soudům uplatnit bez návrhu důvod vycházející z porušení právních předpisů ES, jestliže by je přezkum takového důvodu donutil k opuštění jejich pasivní role tím, že by vykročily z rámce sporu vymezeného účastníky řízení a opřely by se o jiné skutečnosti a okolnosti, než na kterých účastník řízení, mající zájem na uplatnění uvedených ustanovení, založil žalobu. K zásadě rovnocennosti Soudní dvůr ES dovedl, že pravomoc vnitrostátního soudu i bez návrhu uplatnit žalobní důvo-

dy vycházející z porušení kogentních pravidel, jimiž se v právu daného členského státu rozumí pravidla týkající se pravomocí správních orgánů a pravomocí samotného soudu, jakož i ustanovení upravující přípustnost, nevede k povinnosti zohlednit i bez námítky jakékoliv porušení práva ES. Uvedená pravidla jsou totiž samotným základem vnitrostátních řízení vzhledem k tomu, že vymezují podmínky, za nichž je lze zahájit, jakož i orgány příslušné v jejich rámci k určení rozsahu práv a povinností procesních subjektů. Je tedy třeba vždy zkoumat, zda relevantní normy práva ES mají v rámci právního řádu ES srovnatelné postavení jako vnitrostátní normy či skutečnosti, které je soud členského státu povinen zohlednit z úřední povinnosti [srov. např. rozsudek Soudního dvora ES ze dne 7. 6. 2007, ve věci *J. van der Weerd a další, H. de Rooy sr. a H. de Rooy jr., Maatschap H. en J. van't Oever a další a B. J. van Middendorp proti Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit*, C-222/05 až C-225/05, Sb. rozh. 2007, str. I 04233, (dále jen „*van der Weerd*“), odst. 28 - 42].

Z hlediska zásady efektivity není žalobce, resp. stěžovatel, v procesním rámci soudního řádu správního zbaven možnosti účinně namítat porušení jemu svěřícího práva majícího základ v právu ES. V souladu se zásadou rovnocennosti pak lze uzavřít, že Nejvyšší správní soud by byl povinen zohlednit, resp. aplikovat, i bez námítky účastníka řízení právo ES, pokud by jeho porušení vedlo k vadám zmíněným v § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., případně pokud by se jednalo o porušení normy svým významem srovnatelné např. s ustanoveními o ochraně základních lidských práv, jejichž povinné zohlednění vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu. Toto omezení nevyklučuje povinnost Nejvyššího správního soudu při rozhodování v rámci stížnostních námitek interpretovat normy vnitrostátního práva způsobem souladným s právem ES a ve svých závěrech se případně odvolat i na judikaturu Soudního dvora ES, tj. povinnost eurokonformního výkladu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 3/2007-83, č. 1401/2007 Sb. NSS, ze dne 29. 4. 2008, č. j. 5 As 69/2006-92, www.nssoud.cz, příp. ze dne 23. 4. 2009, č. j. 9 Afs 93/2008-43, www.nssoud.cz).

S ohledem na skutečnost, že se Nejvyšší správní soud ve shora uvedeném závěru mohl opřít o ustálenou judikaturu Soudního dvora ES (srov. rozsudek ve věci *van der Weerd* a v něm citovanou řadu judikatury), nebyl přes své postavení soudu posledního stupně povinen obrátit se na Soudní dvůr ES s předběžnou otázkou týkající se výkladu práva ES (článek 234 odst. 3 SES, srov. také rozsudky Soudního dvora ES ze dne 27. 3. 1963, *Da Costa en Schaake NV, Jacob Meijer NV, Hoechst-Holland NV proti Nederlandse administratie der belastingen*, 28/62 až 30/62, Recueil, str. 00061, ze dne 6. 10. 1982, *Srl CILFIT et Lanificio di Gavardo SpA proti Minist re de la santé*, 283/81, Recueil 1982, str. 03415, odst. 14, a ze dne 4. 11. 1997, *Parfums Christian Dior SA and Parfums Christian Dior BV v Evora BV*, C-337/95, Recueil 1997, str. I 06013, odst. 29).

Za situace, kdy relevantní ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny zjevně odpovídají úpravě Směrnice a v kontextu posuzované věci není zřejmé, že by došlo k porušení práva ES způsobem vedoucím k jeho povinnému zohlednění ve shora uvedeném smyslu, Nejvyšší správní soud vycházel při posouzení kasační stížnosti zejména z rámce vymezeného stížnostními námítkami.

Rozhodnutí městského úřadu se opírá mj. o stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (dále též „Agentura“), ze dne 3. 6. 2008, č. j. 00396/ULB/2008. Agentura podmínila souhlas se zkušebním odstřelem tím, že tento odstřel bude realizován pouze od 1. 6. do 31. 7.; smyslem by měl být spíše efektivní způsob plašení než odlov většího počtu jedinců předmětného druhu, proto má být odstřel prováděn pouze do okraje hejna o minimálním počtu 1000 jedinců špačka obecného; plašení ptáků spojené s jejich odstřelem bude prováděno pouze v minimální nutné míře a bude doplněno i jinými metodami plašení, např. slepými výstřely; použita bude pouze broková zbraň s náboji do velikosti max. 2,5 mm a odstřel bude prováděn pouze v prostoru předmětného sadu.

Nelze přehlédnout, že podmínky stanovené Agenturou a převzaté a rozhojnené městským úřadem v jeho rozhodnutí prakticky odpovídají obecně nastaveným podmínkám pro usmrcování jedinců špačka obecného z důvodu prevence závažných škod na úrodě révy vinné na vinicích, jak vyplývají z vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR č. 294/2006 Sb., o odchylném postupu pro usmrcování špačka obecného. Potud se jeví povolený odchylný postup přiměřený, a to i s přihlédnutím k rozsudku Soudního dvora ES ve věci *Komise v. Španělsko*, který považuje lov puškou za přípustnou metodu odchylného postupu ve smyslu článku 9 Směrnice. V obecné rovině se tedy povolený odchylný postup nejeví nepřiměřený.

Stěžovatel však správně poukázal na skutečnost, že aplikace výjimky § 5b odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vyžadovala splnění dvou podmínek, totiž neexistenci jiného uspokojivého řešení a prevenci závažných škod na úrodě.

Neexistence jiného uspokojivého řešení jistě neznamená povinnost správního orgánu zabývat se absolutně všemi možnými způsoby plašení špačka obecného, které by i jen teoreticky připadaly v úvahu. Perspektivou městského úřadu bylo na místě zabývat se především běžnými a standardně užívanými metodami plašení. V souladu s § 68 odst. 3 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) pak byl městský úřad povinen vypořádat se také se způsoby plašení, které vyplynuly z podkladů rozhodnutí (§ 50 odst. 1 správního řádu) a z návrhů a námitek účastníků řízení. Městskému úřadu, který v souladu s obsahem správního spisu rozhodl o navrhovaném odchylném postupu, přičemž u alternativních způsobů plašení hodnotil neúčinnost použitých plynových děl (ptakoplašů), vyvolávání hluku hlídači sadu a maket dravců, nelze vytknout žádné pochybení. Z obsahu spisu, zejména stanoviska Agentury, podá-

ni stěžovatele a podání Českého svazu ochránců přírody, existence jiných alternativních metod plašení nevyplývala.

Stěžovatel teprve v odvolání proti rozhodnutí městského úřadu namítl, že „*Nebyly předloženy všechny požadované důkazy, jak účastník řízení požadoval, např. tyto způsoby ochrany plodů před špačky: ... b) plašení ptáků reprodukovanou zvukovou nahrávkou různých dravých ptáků, kterých se špačci obávají a uletí. Několik záznamových zařízení se bude přemísťovat v sadu. Tímto způsobem odstraní potřebu likvidace ptáků střelnou zbraní.*“. Žalovaný k tomu uvedl, že stěžovatel požádal při přihlášení se ke správnímu řízení, aby žadatel předložil všechny důkazy alternativního moderního řešení plašení špačků. Žadatel k tomu „*prokázal, že používá kombinaci plašení špačků – plašení plynovými děly (ptakoplaše), zastrahování špačků maketami dravých ptáků, procházení sadů několikrát denně a bubnování na plechové poklice. Jak bylo prokázáno při místním šetření, kdy byly spatřeny na části stromů po náletu špačků pouze stopky s peckami, že používání i většího počtu alternativních metod nezajistí ochranu úrody. Z důvodu neúčinnosti maket dravců jako ochrany proti špačkům lze předpokládat, že ani plašení zvukovými nahrávkami těchto dravců nebude mít dostatečný ochranný efekt.*“.

S konkrétním návrhem na plašení špačka obecného zvukovou nahrávkou dravých ptáků, uvedeným stěžovatelem v odvolání, se tedy žalovaný vypořádal pouze větou o předpokládané neúčinnosti této metody. Stěžovateli lze přisvědčit, že závěr žalovaného je spíše ničím nepodloženým přesvědčením než názorem, který by měl oporu v provedeném dokazování a v obsahu správního spisu. Nejvyššímu správnímu spisu nepřísluší, aby uvedl důkazy, na jejichž základě může žalovaný učinit závěr o účinnosti či neúčinnosti této metody, je však nepochybné, že jeho argumentace musí mít oporu v obsahu správního spisu (§ 68 odst. 3 správního řádu, za použití § 93 odst. 1 správního řádu).

Uzavřel-li krajský soud, že se žalovaný s odvolací námitkou stěžovatele řádně vypořádal, pochybil, a zatížil své rozhodnutí nezákonností, již se stěžovatel důvodně dovolal.

Stěžovatel krajskému soudu také důvodně vytkl, že zaměnil reprodukované nahrávky zvuků dravců za reprodukovanou hudbu. Nejvyšší správní soud však uzavřel, že toto pochybení samo o sobě nemělo vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Z kontextu rozsudku jako celku a skutečnosti, že v narativní části rozsudku je správně zmíněna zvuková nahrávka dravých ptáků, vyplývá, že krajský soud si byl vědom, že se nejedná o hudbu. Záměnu lze proto přičíst pochybení při vyhotovení rozsudku.

Druhou podmínkou pro uplatnění výjimky byla v posuzované věci prevence závažných škod na úrodě. Stěžovatel vytkl krajskému soudu i žalovanému, že zcela rezignovali na prokázání existence závažných škod.

Nejvyšší správní soud v obecné rovině konstatuje, že přípustnost odchylného postupu ve smyslu § 5b odst. 1

zákona o ochraně přírody a krajiny není podmíněna již existující škodou na úrodě, ale prevencí, tedy předcházením této škodě. Jinými slovy, aplikace tohoto zákonného ustanovení se odvíjí od hrozby vzniku škody, nikoliv od tohoto vzniku samotného. V návaznosti na konkrétní podmínky různých případů si lze jistě představit řadu důkazů, jimiž může být hrozba vzniku škody prokázána, a jejich zobecnění není dost dobře možné.

V nyní posuzované věci je součástí správního spisu dopis Zemědělského družstva městskému úřadu ze dne 23. 4. 2008, podle nějž „*opatření ... nestačí k zastrahování špačků, kteří v případě náletu na sad jsou schopni způsobit družstvu značné škody*“, dále dopis mezi týmiž subjekty ze dne 9. 6. 2008, podle nějž „*Zemědělské družstvo pěstuje třešně na výměře cca 10 ha v kat. území Ch. Jedná se o intenzivní sad třešní vysázený před cca 15 lety. Dosahovaný výnos představuje 50 až 58 tun po ha, což při ceně 30 Kč/kg představuje hodnotu produkce 1,500 tis. Kč. Nálety špačků jsou schopny způsobit škodu až 70 %. Při poškození v tomto rozsahu představuje škoda 1,050 tis. Kč.*“, a konečně protokol o místním šetření ze dne 10. 6. 2008, podle kterého „*Na některých stromech zůstaly po náletu špačků jenom štopky s peckami.*“.

Shodně se stěžovatelem lze pochybovat, že dva dopisy samotného subjektu, který žádal o povolení odchylného postupu, a zcela obecné povrchní zjištění při místním šetření představují dostatečnou oporu pro závěr o hrozící závažné škodě na úrodě. Tyto pochybnosti ovšem nemožnou dojít procesního vyústění. Stěžovatel vytkl žalovanému (a krajskému soudu) neprokázání existence škody teprve v kasační stížnosti. Tato námitka se tedy opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl, a není proto přípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud shledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným, proto jej zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm krajský soud rozhodne, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

✿ Právní věta redakce.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

Z judikatury ESLP

Nepřípuštění osoby jiné státní příslušnosti k advokátní zkoušce

Věc: Bigaeva proti Řecku

Typ rozhodnutí: rozsudek senátu

Číslo stížnosti: 26713/05

Datum: 28. 5. 2009

Dotčené články Úmluvy: čl. 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života)
čl. 14 (zákaz diskriminace)

Výrok soudu: čl. 8 byl porušen, čl. 8 v kombinaci s čl. 14 nebyl porušen

Dotčené právní předpisy: Ústava, Zákonný dekret č. 3026/1954, advokátní řád, směrnice rady č. 2003/109/ES ze dne 25. 11. 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícím rezidenty.

Ke skutkovému stavu:

1. Stěžovatelka je ruské národnosti. Narodila se v roce 1970 a žije v Aténách.

2. V roce 1993 se poté, co získala pracovní povolení platné do 31. 3. 1994, usadila v Řecku. Toto povolení poté úspěšně prodloužila do 31. 3. 1995, 31. 3. 1996 a konečně do 5. 7. 1996.

3. Během svého pobytu v Řecku se stěžovatelka naučila řecky a v roce 1995 byla přijata na Právnickou fakultu v Aténách. Dne 21. 8. 1996 získala povolení k pobytu za účelem studia na univerzitě, kterou navštěvovala. Toto povolení se automaticky ze stejného důvodu bez přerušení prodlužovalo každý rok, a to až do 30. 5. 2005.

4. V roce 2000 dokončila právnické vzdělání a zapsala se na postgraduální univerzitní studium, obor mezinárodní právo. V roce 2002 v tomto oboru získala diplom a rozhodla se pokračovat v doktorandském studiu.

5. V mezidobí, v roce 2000, přijala Advokátní komora v Aténách stěžovatelku jako koncipientku. Podle osvědčení Advokátní komory v Aténách, přijatého dne 3. 1. 2007, byla stěžovatelka přijata jako koncipientka nedopatřením; považovali ji za řeckou občanku, neboť vlastnila diplom z řecké univerzity.

6. Podle advokátního řádu je ukončení koncipientní praxe v délce osmnácti měsíců podmínkou *sine qua non* pro následný zápis koncipienta do seznamu advokátů vedeného advokátní komorou.

Poté, co stěžovatelka ukončila v roce 2002 svou koncipientskou praxi, požádala Advokátní komoru v Aténách o účast na advokátních zkouškách touto komorou pořádaných, aby mohla být zapsána do zmíněného seznamu. Její žádost byla zamítnuta s tím, že není řeckou státní příslušnicí, což je podmínka vyžadovaná článkem 3 advokátního řádu. Toto ustanovení rovněž požaduje, aby státní příslušník třetí země, který v mezidobí získal řecké občanství, mohl být jmenován advokátem až po pěti letech od své naturalizace.

7. Dne 3. 9. 2002 podala stěžovatelka k Státní radě žalobu na zrušení zamítnutí její žádosti o účast na zkouškách pořádaných advokátní komorou. K této žalobě připojila žádost o odklad vykonatelnosti napadeného aktu. Nejistěného data Státní rada vyhověla žádosti o odklad vykonatelnosti, aby se stěžovatelka mohla zúčastnit výše uvedených zkoušek. Tento vrcholný orgán správního soudnictví se navíc domníval, že přerušením účinnosti napadeného aktu nezíská stěžovatelka právo na zápis do seznamu vedeného advokátní komorou v případě úspěchu při složení zkoušky, neboť o meritu věci ještě nebylo rozhodnuto (rozhodnutí č. 717/2002).

8. Po úspěšném složení advokátních zkoušek požádala stěžovatelka ministerstvo spravedlnosti podle relevantních právních předpisů o zápis do seznamu advokátů. Jelikož neobdržela odpověď, podala k Státní radě druhou žalobu na neplatnost konkludentně provedeného zamítavého rozhodnutí ministerstva spravedlnosti o jejím zápise do seznamu vedeného Advokátní komorou v Aténách.

9. Dne 26. 1. 2005 Státní rada zamítla první žalobu na neplatnost s odůvodněním, že právní praxe není pouze svobodnou profesí, ale že zároveň zahrnuje prvky veřejné funkce.

S ohledem na významnou roli advokacie ve fungování spravedlnosti disponuje stát širokou diskreční pravomocí při stanovení podmínek přístupu k této profesi. Státní rada uzavřela, že zamítnutím žádosti stěžovatelky o účast na zkouškách organizovaných advokátní komorou nedošlo k zásahu do jejího práva na svobodný rozvoj její osobnosti zaručeného článkem 5 Ústavy (rozsudek č. 204/2005).

10. Dne 3. 2. 2005 Státní rada zamítla i druhou žalobu stěžovatelky na neplatnost. Domnívala se, že ministr spravedlnosti byl oprávněn konkludentně odmítnout žádost stěžovatelky, neboť zamítnutí její žádosti o účast na zkouškách bylo na základě rozsudku č. 204/2005 stejného orgánu posouzeno jako souladné se zákonem (rozsudek č. 295/2005).

11. Dne 18. 8. 2005 stěžovatelka získala nové pracovní povolení, nejprve platné do 17. 8. 2006, a poté prodloužené do 18. 8. 2008.

Právní posouzení

K tvrzenému porušení čl. 8 Úmluvy samostatně a v kombinaci s čl. 14 Úmluvy

12. Stěžovatelka se dovolává skutečnosti, že zamítnutí její žádosti o účast na zkouškách, jejichž složení je nutnou podmínkou k zápisu do seznamu advokátů Advokátní komory v Aténách, způsobilo zásah do jejího práva na respektování jejího soukromého a profesního života a že vyloučení cizinců z výkonu advokacie je diskriminačním opatřením.

Uplatňuje článek 8 samostatně a v kombinaci s článkem 14 Úmluvy. Relevantní pasáže těchto ustanovení zní takto:

Článek 8

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydli a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

Článek 14

„Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení.“

I. K přijatelnosti**A. Argumenty stran**

13. Podle vlády je stížnost nepřijatelná pro svůj nesoulad *ratione materiae*. Tvrdí, že podle judikatury Soudu zahrnuje výraz „soukromý život“ prvky lidské identity, její fyzické i morální integrity, zdraví a za určitých podmínek jejího profesního života. Pokud jde zejména o posledně zmíněný aspekt, vláda uvádí, že každý zásah do něj nespadá automaticky pod článek 8 Úmluvy. Tvrdí, že v dané věci článek 8 do hry nevstupuje, neboť advokátní profese je podle vnitrostátního práva zpodobňována s funkcí služby ve veřejném zájmu, což ospravedlňuje vyloučení cizích státních příslušníků.

14. Mimoto je podle vlády použití článku 8 nepřijatelné i *ratione personae*. Tvrdí, že řecký stát jakožto stát přijímající nikdy nezaručil stěžovatelce přístup k jakékoli profesi a zejména k profesím vyhrazeným pro řecké státní příslušníky či občany členských států Evropské unie. Naopak, řecký stát ji několikrát vydal povolení k pobytu za účelem výkonu práce a studia a vždy v tomto ohledu své povinnosti dodržel.

15. Stěžovatelka uvádí, že ve své stížnosti na porušení čl. 8 Úmluvy se nikterak nedovolává skutečnosti, že Úmluva zaručuje či měla zaručit právo usadit se a pracovat ve vybrané zemi. Stěžovatelka tvrdí, že lze čl. 8 Úmluvy na danou věc použít do té míry, že se legálně nacházela na území přijímajícího státu a že tedy měla mít možnost přístupu k profesi přiměřené její kvalifikaci.

B. Posouzení Soudem**1. K námitce *ratione materiae***

16. Soud připomíná, že „soukromý život“ je širokým pojmem, který nemá vyčerpávající definici. Článek 8 Úmluvy totiž chrání právo na osobní rozvoj, a to ať ve formě osobnostního vývoje, či v aspektu osobní svébytnosti, což odráží významnou svébytnou zásadu ve výkladu záruk čl. 8 Úmluvy. Pokud na jedné straně Soud připustí, že každý má právo na svobodný život vzdálený jakékoli nechtěné pozornosti, měl by na straně druhé zvážit, zda není příliš restriktivní

v omezení pojmu „soukromý život“ na „úzký kruh“, kde každý může vést svůj profesní život podle své chuti a zcela odstranit z tohoto kruhu vnější svět. Článek 8 tak zaručuje „soukromý život“ v širokém významu slova, což zahrnuje právo vést „sociální život“, tedy možnost pro jednotlivce rozvíjet svou sociální identitu. Z tohoto pohledu se posuzované právo věnuje možnosti směřovat k jiným cílům vedoucím k navazování a rozvoji vztahů s podobnými osobami.

17. S ohledem na výše uvedené Soud znovu potvrzuje, že neexistuje žádný zásadní důvod domnívat se, že by „soukromý život“ vylučoval profesionální aktivity. Omezení působící na profesní život mohou spadat pod článek 8 Úmluvy, pokud se odrážejí tak, že jednatelce utváří svou sociální identitu rozvojem vztahů se sobě podobnými. K tomuto bodu je vhodné poznamenat, že právě při práci má většina lidí mnoho, ba dokonce maximum příležitostí navazovat vazby s vnějším světem. Kromě toho se profesní život stále překrývá s životem soukromým v přesném slova smyslu natolik, že není vždy snadné rozlišit, z jaké pozice v ten určitý moment jednatelce jedná. Krátce řečeno, profesní život je součástí interaktivní zóny mezi jednatelcem a druhými osobami, která dokonce ve veřejném kontextu může záviset na „soukromém životě“.

18. V tomto případě Soud poznamenává, že se stěžovatelka ve věku dvaceti tří let legálně usídlila v Řecku. Naučila se řecky a pokračovala ve svém univerzitním a následném studiu práva. V tomto ohledu její následný výběr vykonat koncipientskou praxi s cílem účastnit se zkoušek pořádaných advokátní komorou byl úzce spjatý s osobním rozhodnutím přijatým během času a majícím odraz jak v soukromém, tak v profesionálním životě. Dokončení koncipientské praxe a perspektiva účasti na advokátních zkouškách byly kulminačním bodem dlouhé osobní a akademické tratě zakládající její vůli integrovat se do společnosti přijímajícího státu tím, že bude vykonávat profesi příslušející její odborné kvalifikaci.

19. S ohledem na předcházející je Soud názoru, že sporná omezení měla své důsledky na výkon práva stěžovatelky na respektování „soukromého života“ ve smyslu článku 8 Úmluvy. Musí tedy odmítnout vládou vznesenou námitku *ratione materiae* a uzavřít, že za okolností daného případu je článek 8 Úmluvy použitelný.

2. K námitce *ratione personae*

20. Soud se domnívá, že tato námitka je ve své podstatě úzce spjata se stížností stěžovatelky týkající se čl. 8 a rozhodl ji posoudit v meritorní části.

21. Soud mimoto konstatuje, že stížnost nelze prohlásit za zjevně nepodloženou ve smyslu čl. 35 odst. 3 Úmluvy. Není zde ani žádný jiný důvod nepřijatelnosti. Lze tedy prohlásit stížnost za přijatelnou.

II. K meritu**A. Argumenty stran**

22. Vláda tvrdí, že sporná omezení byla v souladu se zákonem a sledovala legitimní cíl v rámci demokratické

společnosti. Dodává, že zákonodárce má volnost při zavedení omezení týkajících se svobody výkonu povolání zaručené v článku 5 Ústavy. Pokud se speciálně jedná o profesi advokáta, je vláda názoru, že jde samozřejmě o svobodné povolání, avšak jedná se rovněž o funkci vykonávanou ve veřejném zájmu, což vyplývá z článků 88 a 99 Ústavy (srov. § 16). Na tomto základě se vláda dovolává toho, že stát může uložit podmínky ohledně státní příslušnosti a vyloučit přístup k profesi advokáta pro ty, kteří nejsou občany toho konkrétního státu či jiného státu Evropské unie.

23. Stěžovatelka argumentuje, že žije v Řecku bez přerušení od roku 1993 a že by tedy měla být brána jako státní příslušnice třetího státu dlouhodobě pobývajících v přijímacím státě. Stěžovatelka se v tomto ohledu dovolává směrnice Rady č. 2003/109/ES ze dne 25. 11. 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajících rezidenty, jež mimo jiné ukládá členským státům Evropské unie, aby občanům třetích zemí s dlouhodobým pobytem v tomto členském státě zajistily soubor práv podle možností co nejvíce se blížíci těm, kterými disponují občané Evropské unie. Stěžovatelka dodává, že v dané věci u ní Advokátní komora v Aténách vzbudila legitimní očekávání, že by mohla být účastna advokátních zkoušek komorou pořádaných, což je podmínkou zápisu do seznamu advokátů, a to od chvíle, kdy byla přijata k výkonu praxe advokátního koncipienta za tímto účelem.

B. Posouzení Soudu

1. Pokud jde o čl. 8 Úmluvy samostatně

24. Soud připomíná, že hlavním předmětem článku 8 Úmluvy je ochrana jednotlivce před svévolnými zásahy veřejné moci. Aby byl odstavec 2 článku 8 v souladu s odstavcem prvním, musí být zásah do výkonu práva zaručeného posledně jmenovaným „v souladu se zákonem“, odůvodněný jedním nebo více legitimními cíli stanovenými v tomto odstavci a musí být „nezbytný v demokratické společnosti“ při plnění tohoto či těchto cílů.

25. S ohledem na výše uvedené úvahy Soud podotýká, že za okolností daného případu zakládá zamítnutí její žádosti o účast na zkouškách jako předpokladu pro zápis do seznamu advokátů v Aténách evidentně zásah do jejího práva na respektování jejího soukromého života. Mimoto Soud konstatuje, že tento zásah byl v souladu se zákonem, a to čl. 3 advokátního řádu (zákonný dekret č. 3026/1954) a sledoval legitimní cíl ochrany pořádku, neboť jeho cílem byla úprava přístupu do komory u profese, jež je součástí řádného výkonu spravedlnosti.

26. Soud se tedy zaměřil na posouzení otázky, zda byl sporný zásah „nezbytný v demokratické společnosti“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy a zda důvody národních orgánů k jeho ospravedlnění jsou relevantní a dostatečné. Soud poznamenává, že Advokátní komora v Aténách stěžovatelku nejprve jako advokátní koncipientku přijala a ta koncipientkou praxi vykonala s tím, že bude zapsána do seznamu vedeného advokátní komorou. Takto Advokátní komora v Aténách určitým způsobem u stěžovatelky vzbudila očekávání, že se bude moci účastnit závěrečné zkoušky. Je vhodné v tomto bodě připomenout, že podle čl. 3 odst. 3 zákonného dekretu č. 3026/1954 není vykonání koncipientké praxe v délce osmnácti měsíců volbou ponechanou na uvážení konkrétní osoby, nýbrž nezbytnou podmínkou pro následnou účast na advokátních zkouškách za účelem zápisu této osoby do seznamu advokátů při advokátní komoře. Profesionální činnost advokátního koncipienta tedy představuje fázi *sine qua non*, jež mu umožňuje plnohodnotný výkon advokátní profese.

27. V tomto případě tkví podstata problému ve skutečnosti, že Advokátní komora v Aténách se vrátila zpět ke svému původnímu rozhodnutí umožnit stěžovatelce absolvování koncipientké praxe a nakonec jí nepovolila účast na daných zkouškách. Soud zdůrazňuje, že k tomuto zamítnutí došlo v poslední fázi procesu zápisu do seznamu advokátů, tedy stadiu, kdy otázka státní příslušnosti stěžovatelky byla poprvé namítána jako překážka pro účast na advokátních zkouškách. Tím tedy profesní komora náhle převrátila profesionální situaci stěžovatelky poté, co posledně jmenovaná obětovala osmáct měsíců svého profesionálního života k splnění podmínky absolvování koncipientké praxe. S ohledem na povahu a důvod koncipientké praxe tak, jak vyplývá z relevantního vnitrostátního práva, by stěžovatelka neměla žádný zjevný důvod absolvovat tuto praxi, pokud by Advokátní komora *ab initio* odpověděla záporně na danou žádost.

28. Je nesporné, že vláda poskytla Soudu potvrzení vydané dne 3. 1. 2007 Advokátní komorou v Aténách, podle něhož byla stěžovatelka přijata jako advokátní koncipientka nedopatřením. Soud má však za to, že i přes domněnku, že úvodní zápis stěžovatelky jako advokátní koncipientky byl důsledkem omylu ze strany Advokátní komory v Aténách a že se tedy nejednalo o konkludentní uznání práva účasti na advokátních zkouškách vzdor její státní příslušnosti, tato skutečnost nepostačuje k ospravedlnění zásahu do jejího profesionálního života. Ve skutečnosti otázka, zda důvod pro vyloučení stěžovatelky z účasti na zkouškách organizovaných advokátní komorou, a to státní příslušnost, byl oprávněný, není v dané věci prvořadou; naopak, důležitá je zde skutečnost, že vnitrostátní orgány stěžovatelce povolily realizovat koncipientkou praxi, byť bylo zřejmé, že po jejím absolvování nebude mít právo na zápis do seznamu advokátů vedeném advokátní komorou.

29. S ohledem na výše uvedené se Soud domnívá, že takové jednání příslušných národních orgánů postrádalo logiku a respekt k osobě a profesnímu životu stěžovatelky a tím zasáhlo do jejího práva na soukromý život ve smyslu článku 8 Úmluvy.

30. Soud tedy odmítá námitku vlády, pokud jde o namítaný nedostatek povahy oběti u stěžovatelky, a uzavírá, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy.

2. Pokud jde o čl. 8 Úmluvy v kombinaci s čl. 14 Úmluvy

31. Soud připomíná, že článek 14 pouze doplňuje ostatní hmotněprávní ustanovení Úmluvy a jejích protokolů. Neexistuje samostatně, neboť slouží výhradně k „užívání

práv a svobod“ jí zaručených. Použití článku 14 nezbytně nepředpokládá porušení jednoho z hmotných práv zaručených Úmluvou. Postačí, když skutečnosti dané věci spadají „do sféry“ alespoň jednoho z článků Úmluvy.

32. Navíc Soud připomíná, že rozlišování ve smyslu čl. 14 je diskriminační, pokud „postrádá objektivní a rozumné odůvodnění“, tedy pokud nesleduje „legitimní cíl“, či zde není „rozumný vztah přiměřenosti mezi použitými prostředky a sledovaným cílem“. Dále pak strany Úmluvy požívají jisté míry uvážení k určení, zda a v jaké míře rozdíly mezi situacemi z jiných pohledů totožných ospravedlňují rozdílnost zacházení.

33. Pokud jde o posuzovanou věc, Soud na začátek poznamenává, že z pohledu čl. 14 Úmluvy stěžovatelka státu vytýká, že svévolným a diskriminačním způsobem zakázal přístup k advokátní profesi cizincům kromě občanů členských států Evropské unie. Zprv se Soud domnívá, že pokud si stěžovatelka obecně stěžuje na podmínky přístupu k profesi advokáta, tak rozdílné zacházení nespadá pod článek 14, jelikož má vazbu na přístup k jednotlivému povolání; Úmluva totiž nezaručuje svobodný výkon povolání. **Mimoto Soud souhlasí s vládou v tom, že advokát sice vykonává svobodné povolání, to ale zároveň plní funkci služby veřejnému zájmu. V tomto bodě Soud připomíná, že judikatura tuto zvláštnost advokátní profese vyzdvihla; pokud na jedné straně připouští, že se dá toto povolání připodobnit jiné veřejné funkci, tak na druhé straně zdůrazňuje, že advokát napomáhá spravedlnosti, což vyžaduje specifické povinnosti pro výkon jeho funkce.**

34. Soud se v důsledku toho domnívá, že v dané věci příslušelo národním orgánům disponujícím mírou uvážení při definování podmínek přístupu k advokátní profesi rozhodnout, zda řecká státní příslušnost či státní příslušnost členského státu Evropské unie je podmínkou vyžadovanou v tomto smyslu. **Relevantní právní úprava vylučující státní příslušníky třetích zemí z přístupu k advokacii by neměla sama o sobě postačovat k založení diskriminačního rozlišování mezi dvěma kategoriemi výše uvedených osob.** Zejména s ohledem na předmět sporu tedy Soud nepřisluší nahrazovat posouzení náležející kompetentním státním orgánům, které podle článku 3 advokátního řádu rozhodly nepovolit stěžovatelce účast na zkouškách organizovaných advokátní komorou. Jelikož zde nedošlo k svévoli, tak by Soud neměl znovu důvody, které vedly národní orgány k posouzení této volby jako objektivně a rozumně odůvodněné, brát jako sporné.

35. S ohledem na výše uvedené Soud dospěl k závěru, že článek 8 v kombinaci s článkem 14 Úmluvy nebyl porušen.

Výrok rozsudku

Z těchto důvodů Soud:

1. jednomyslně rozhodl, že stížnost je přijatelná;
2. čtyřmi hlasy proti třem rozhodl, že **čl. 8 Úmluvy byl porušen;**
3. jednomyslně rozhodl, že **čl. 8 v kombinaci s čl. 14 Úmluvy nebyl porušen.**

✿ JUDr. MARTINA DOLEŽALOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

4459*

prodáných ready-made společností

Za 10 let našeho působení na trhu jsme založili a prodali více než 4459 ready-made společností. Dobře víme, že založení společnosti je časově a administrativně náročný proces. U nás pro své klienty získáte novou společnost okamžitě, s profesionálním přístupem, kompletní a bezchybnou dokumentací. obraťte se na nás. Ušetříte čas sobě i svým klientům.

V naší nabídce máme vždy minimálně 80 společností připravených k prodeji se sídlem v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Pardubicích nebo v Bratislavě. Naše společnosti nemají žádné závazky ani pohledávky a jsou připravené k okamžitému převodu.

SPOLEČNOSTI
ONLINE
firmy na klíč do 24 hodin

www.spolecnostionline.cz

e-mail: office@spolecnostionline.cz

zelená linka: 800 333 456

* ke dni 25. 3. 2010

(Právní služby pro naše klienty v případě potřeby zajišťují advokátní kanceláře.)

Karel Malý, Michal Tomášek et al.:

Nové jevy v právu na počátku 21. století, I. svazek: Historické impulzy rozvoje práva

Nakladatelství Karolinum, Praha 2009, 344 stran, 240 Kč.

V rámci výzkumného záměru, jehož předmětem jsou „Kvantitativní a kvalitativní proměny právního řádu na počátku 3. tisíciletí“ – kořeny, východiska a perspektivy, vydalo v loňském roce Nakladatelství Karolinum druhý publikační výstup. Je jím díl první, jehož cílem jsou, jak plyne z názvu, zkoumání historická. Cílem výzkumné činnosti je popis a analýza problémů a snaha přispět k diskusi o stěžejních otázkách současného práva v podmínkách evropské integrace a postupující globalizace.

V předcházející recenzi na dříve vydaný svazek třetí, věnující se proměnám práva veřejného (BA č. 11/2009, str. 57-58), byl vyzdvižen a oceněn význam tohoto počínu pedagogů a vědců Právnické fakulty UK pod vedením řešitele profesora Michala Tomáška. Přínos spatřoval recenzent JUDr. Jan Sváček zejména v hledání vzájemných souvislostí v nebyvalé změti právních předpisů, v potřebě nalézat systém usnadňující orientaci v novém fenoménu, kterým je europeizace právních řádů.

Nyní recenzovaný svazek, sestavený pod vedením prof. Karla Malého, pak zkoumá historické pozadí nejrůznějších jevů současnosti. Nastiňuje otázky, které si budou klást jistě i generace budoucí. Témata zkoumání právních historiků jsou vždy rozmanitá a jsou dokladem, že ono „tisícileté řečiště se všemi jeho proudy, hlavními toky, slepými rameny, úspěšnými a navěky přijatými principy i hluchými místy...“ (citace z předmluvy) je nezbytným zdrojem poznání právního vývoje.

Monografie je strukturována do pěti kapitol. První kapitola je věnována době poměrně nedávné. Úvod-

ní studie zkoumá sociální aspekty ochrany nájemníků od první světové války do roku 1948. Ingerence státu, sledující sociální politiku v oblasti bydlení, byla zajišťována pomocí nájemních úřadů, které rozhodovaly sporné otázky při stanovení výše nájemného. Nájemní úřady byly zřizovány již v monarchii, a to zejména ve městech s vlastním statutem. Studie pak dále poskytuje ucelenou informaci o zákonné úpravě sledující tehdejší bytovou problematiku. V období po druhé světové válce je

zřejmá tendence používat konfiskované byty k sociálním účelům a lze vystopovat i tendence k degradaci institutu vlastnictví. Přílohou ke stati je přehled právních předpisů týkající se bytové politiky a dobové vzory podání k soudu.

Následující studie se zabývá, s ohledem na stále probíhající soudní spory o restituce majetku, v českém prostředí tématem stále aktuálním. Různé formy vyvlastnění z politických důvodů u nás přicházely na pořad jako důsledek historicko-politických událostí. Československý stát přistupoval často k různým formám vyvlastnění – od vyvlastnění za náhradu, přes konfiskace až po znárodnění. Přináší komplexní pohled na tuto problematiku včetně mezinárodních závazků souvisejících s poválečnými reparacemi a uzavíráním tzv. globálních náhradových dohod. Poválečná

mezinárodní jednání o vypořádání majetkových nároků byla poznamenána změnou společenského zřízení v roce 1948. Druhá vlna znárodnění a Ústava z roku 1948 pak znamenala naprostou degradaci institutu vlastnictví. Závěrem studie jsou nastíněny základní cesty transformace společnosti zpět k demokratickému právnímu státu.

Ve druhé kapitole, zaměřené na moderní právní dějiny v oblasti práva veřejného, se v první stati autoři zabývají otázkami vývoje ústavního soudnictví v prostoru střední Evropy, zejména se vznikem německého a rakouského ústavního soudu. Následující stať zkoumá československé zákonodárství v období 1989 až 1992, jímž byly realizovány politické změny nastolující demokracii a tržní hospodářství, včetně zákonodárství restitučního.

Otázkou legislativních procesů, které umožnily vznik totalitních režimů zásahem do demokratických ústav států v minulém století, se zabývá stať následující. Autorka ukazuje, jak oba totalitní režimy v Itálii i v Německu prostřednictvím „legalizujících nástrojů“, tzv. zmocňovacích zákonů, usurpovaly moc v těchto státech. Poukazuje na skutečnost, že to byly formálně legální prostředky, kterými fašismus a nacismus docílil vychýlení dělby moci a paralyzovaly demokracii. Závěrem konstatuje, že zmocňovací zákonodárství bylo v první polovině minulého století v Evropě obvyklé, což dokládá na příkladu Polska. Přílohu stať tvoří český překlad zmocňovacích zákonů v Itálii (1926), v Německu (1933) a v Polsku (1935).

Závěrečná stať této druhé kapitoly mapuje teoretické pohledy na otázku přímé demokracie. Reflektuje parlamentní diskusi, která byla vedena v Revolučním národním shromáždění v souvislosti s přijetím Ústavy v roce 1920.

Zamyšlení o změnách v interpretaci v chápání americké ústavy přináší závěrečná stať této kapitoly. Ústava z roku 1787 představuje symbol, který v sobě zahrnuje neměnnost základních, časem prověřených

hodnot, a je v tomto smyslu chápána a ctěna. Potřebné reakce na hospodářský vývoj, sociální a v poslední době mezinárodní okolnosti pak zajišťuje interpretační činnost státních institucí. Právo interpretovat ústavu, v Hamiltonově duchu, má v první řadě Nejvyšší soud (*Marbury v. Madison* – „ústava je to, co řekne soud“). Text sleduje nejdůležitější rozhodnutí, která přispěla k interpretačním posunům.

Třetí kapitola je věnována **šedesátým letům minulého století v Československu**, kdy se přikročilo k řešení národnostní otázky. Ústavnímu zákonu č. 143/1968 Sb., kterým vznikl federativní stát, předcházela celá řada politických událostí. Pod vlivem sovětských vzorů a doktrín o „přerodu společnosti“ byla národnostní otázka pokládána za ideologicky vyřešenou. Nerealistický postoj se projevil i v přístupu k národnostním menšinám. Demokratické společnosti na sklonku šedesátých let se projevila zřízením odborné vládní komise pro nové státoprávní uspořádání. V článku je zdokumentována činnost komise a pozadí vzniku ústavního zákona č. 144/68 Sb., o postavení národnosti.

Čtvrtá kapitola obrací pozornost k **otázce církvi a vývoji konfesního práva u nás**. Autor vymezuje pojem konfesního práva a zabývá se jednotlivými etapami konfesního zákonodárství včetně aktuálního nedořešeného stavu vztahu českého státu a církvi. Následující stať tematicky navazuje s tím, že nabízí **pohled na úpravu vztahů státu a církevních kmenových institucí v USA**.

Závěrečná kapitola je věnována **římskému právu**. Úvodní stať je souhrnným zamyšlením jednak nad úlohou římského práva v pedagogickém procesu na právnických fakultách, a jednak nad rozvojem a vývojovým směřováním předmětu jako vědního oboru. Autor mapuje existující pramenný materiál a zdůrazňuje potřebu novodobé interpretace starověkých textů, studium narativních pramenů a potřebu interdisciplinárních přístupů. V neposlední řadě je připomenut význam obec-

ných zásad – *maximae iuris*, které jsou stále více samozřejmou součástí odůvodnění rozsudků našich i evropských soudů. Další dvě kapitoly pak obsahují praktickou ukázkou právně dogmatické analýzy. Srovnáním textů z *Digest* s ABGB s platným právem a nově připravovaným civilním kodexem pak oba autoři názorně představují hluboké ukotvení současné právní úpravy v římském právu. Pochopení římskoprávních textů přináší pochopení podstaty a smyslu zkoumaných institutů.

V úvodu této recenze byla zdůrazněna rozmanitost témat, kterými se právně historická zkoumání zabývají. Od úzce specializovaných témat soukromoprávních až po otázky ústavněprávní, jako například umožnění vzniku totalitních režimů narušením dělby moci, nalézáme v historicko-právních studiích vždy témata aktuální. Čtenářům jsou v tomto svazku předložena ucelená zmapování jednotlivých zákonodárných a historických procesů v podobě soustředěné a přehledné. Dílo potvrzuje v současnosti poněkud opomíjenou skutečnost, že právně-historická zkoumání jsou nezbytná pro správnou interpretaci všech právních otázek současnosti. Historický kontext je nutný nejen pro pochopení právního vývoje, ale pro rozlišení podstatného a nepodstatného, pro pochopení toho, co je nosné a co je podružné, co je prospěšné a funkční, co je módní a pomíjivé a toho, co nebezpečné. Jak jinak se správně orientovat v prostředí postmoderní doby, doby změti informací a přebujelosti právních norem?

❁ doc. JUDr. MICHAELA ŽIDLICKÁ, Dr.,
soudkyně Ústavního soudu ČR

**L. David, F. Ištváněk,
N. Javůrková, M. Kasíková,
P. Lavický a kol.:**

Občanský soudní řád. Komentář I. a II. díl

Wolters Kluwer ČR, a. s.,
Praha 2009, 1108 stran (I. díl),
948 stran (II. díl), 2899 Kč.

I.

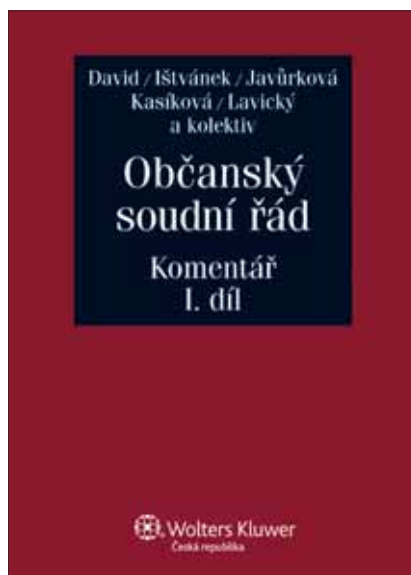
Po období, ve kterém u nás dominoval výklad civilně-procesních předpisů, představovaný „beckovským“ komentářem J. Bureše, L. Drápala a kolektivu, se na trhu právnických publikací objevil nový, dvousvazkový komentář k občanskému soudnímu řádu, vydaný českou odnoží renomovaného mezinárodního nakladatelského domu Wolters Kluwer (dříve ASPI). Jde o dílo v mnoha ohledech významné a hodné pozornosti. Autoři zpracováním komentáře především reagovali na početné hlasy volající po třibení názorů a řešení v oblasti civilního procesu, a k tomuto cíli předložili alternativu k dosud jedinému rozšířenému komentářovému dílu.

Autorský kolektiv i jeho jednotliví členové zaručují naplnění ambicí díla. Na tvorbě komentáře se podíleli v převážné míře zkušení a vysoce erudovaní reprezentanti vrcholné civilistické právní praxe, zejména soudci Nejvyššího soudu a dalších obecných soudů, advokáti, notáři a současně skupina významných odborníků z akademické sféry. Mnozí autoři ve své osobě spojují jak praktické zkušenosti, tak hluboké teoretické znalosti.

Za jeden z nejvýznamnějších rysů recenzovaného komentáře lze považovat hloubku a šíři prostoru, v němž se pohybuje; ten sahá od historických kořenů a teoretických řešení k ryze praktickému výkladu pro běžnou soudní praxi, a opírá se o rozsáhlou a široce pojatou judikaturu. Dílo je přitom metodicky, systematicky a obsahově kompaktní a důsledné, jednotlivé součásti komentáře jsou funkčně začleněny a provázány.

II.

Obsah textu publikace je na první pohled členěn standardně: za text příslušného ustanovení je zařazen komentář, který je podle potřeby dále členěn, dále judikatura, související ustanovení, související literatura a podle potřeby předpisy práva Evropských společenství. Při podrobnější četbě textu je však zřetelná přidaná kvalita práce. Vlastní komentář usiluje o koherentnost teoretických východisek a praktických

závěrů; přitom se opírá o rozsáhlý výběr a podrobnou znalost odborné literatury, včetně zásadních děl autorů, dosud pohřbených ke škodě věci ne vždy dostatečně pěstovaných, jako J. Macur a další, kteří představují pozoruhodný teoretický potenciál české civilistiky (srov. např. zpracování komentáře k § 152n, zejména k následkům právní moci rozsudku).

Komentář musí být ovšem především komentářem, tj. má podávat návod k praktickému procesnímu postupu v civilním řízení. Tohoto požadavku si byli autoři dobře vědomi a vyjádřili jej v textu publikace: na jedné straně předstírají variabilitu názorů na řešené situace, na druhé straně zaujímají vlastní odůvodněná stanoviska, která opírají o bohatou judikaturu, pocházející vedle oficiálních sbírek rozhodnutí českých soudů z dalších soudních rozhodnutí z internetových stránek českých soudů,

ze soukromých sbírek i z vlastních zdrojů. Tak se do komentáře dostala i zajímavá rozhodnutí, která byla dosud mimo hlavní pozornost. Povahu publikace jako komentáře autoři zdůraznili i tím, že čtenáře nezatěžují nad míru přiměřenou cíli publikace teoretickými výklady a tam, kde je to možné či nutné, na literaturu a její teoretické úvahy odkazují.

Důležitý je důraz, kladený autory na ústavně a evropsky konformní

výklad procesních pravidel a praktického postupu na jejich základě. Autoři v práci systematicky sledovali hlavní cíle civilního procesu a soulad dílčích řešení s nimi. To je podpořeno rozsáhlým souborem nálezů Ústavního soudu, souvisejících předpisů Evropských společenství a judikátů Evropského soudního dvora, zakomponovaných k příslušným komentovaným ustanovením. Závěry autorů tím získávají na přesvědčivosti a vnitřní i vnější ucelenosti. Z hlediska základních cílů sledovaných civilním procesem autoři zdůrazňují – vedle v poslední době preferované rychlosti řešení soukromoprávních sporů – potřebu nalézat především řešení respektující požadavky na spravedlivý proces a směřující obecně ke spravedlivému rozhodování civilních kauz. Jsou si vědomi významu čl. 4 Ústavy, ukládajícího soudům povinnost chránit základní práva a svobody, což platí

nejen při aplikaci hmotného práva, ale i v samotném procesním postupu soudů, a tuto maximu prakticky v komentáři realizují.

Ke komentáři jsou připojeny v komentované podobě tři „evropské“ předpisy: Nařízení Brusel I o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, nařízení Brusel IIa o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a nařízení č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích. Uvedená nařízení se stávají stále více nástrojem běžné civilní praxe českých právníků.

Komentář je aktuální – jeho stav zpracování komentované látky ke dni 1. 7. 2009 zahrnuje mj. i souhrnnou novelu (zák. č. 7/2009 Sb.), která nabyla účinnosti 1. 7. 2009.

Další změny právní úpravy nebylo možno zařadit do textu komentáře a opatřit výkladem, byly však zařazeny do publikace na její závěr: zákon č. 198/2009 Sb. (antidiskriminační zákon), zákon č. 218/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, a zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

III.

Samí autoři si v úvodním slovu k čtenářům (Předmluva, s. XXXV-XXXVI) kladou otázku smyslu vydání nového komentářového díla k o. s. ř. K jejich důvodům si dovoluji dodat další, reprezentovaný národním a současně evropským rozměrem tohoto díla: česká společnost a české právo hledají v současnosti společně s ostatními zeměmi Evropy intenzivně svou budoucí podobu identity v rámci institucionálně, materiálně i duchovně se utvářející nové evropské občanské společnosti. V tomto procesu není za klíčový moment současnosti považováno formální dobudování evropských institucí, nýbrž nalezení, vytvoření a udržení

dynamické rovnováhy mezi sjednocováním společných kulturních rysů evropské občanské společnosti a současně respektováním a pěstováním specifík národních kultur. Právním nástrojem vytváření evropských obrysů občanské společnosti je tvorba evropských zásad a nejvýznamnějších pravidel fungování evropské občanské společnosti, zejména v projektech unifikace soukromého práva. Naproti tomu za nositele kulturní diverzity jsou považovány národní justice, jejich relativně autonomní působení a role při posilování i vnitřní diverzity právního myšlení v rámci jednotlivých národních států.¹

Tento proces a jeho ambice se týkají nepochybně i fungování procesních soudních pravidel, jejich rozvíjení ve společných evropských a specifických národních dimenzích na základě názorové plurality a obecně bohatosti myšlení.

Je dobře, že české civilní procesní právo prochází vývojem k teoretické i praktické propracovanosti, dobudování systému i tříbení procesních principů a jejich uplatnění v procesních pravidlech i technikách a řešeních jejich realizace v judikatuře a komentářovém výkladu. V tomto smyslu a ve vyváženosti, s níž bere ohled na všechny dimenze, v nichž by se fungování české justice mělo realizovat, plní tak i vyšší cíle na cestě k evropské občanské společnosti. Lze předpokládat, že v recenzovaném díle najdou užitek a zalíbení nikoli pouze právníci, resp. právní praktici. Práce svou myšlenkovou šíří a hloubkou i praktickými řešeními, svými rozměry překračujícími rámec „pouhého“ civilního procesu, dokáže jistě oslovit i širší čtenářské spektrum.

✿ prof. JUDr. JAN HURDÍK, DrSc.,
katedra občanského práva PF MU v Brně

Robert Pelikán:

Komentář k zákonu o přeměnách obchodních společností a družstev, I. díl

Leges, s. r. o., Praha 2010,
288 stran, 380 Kč.

Nedávno vyšel první díl komentáře advokáta a pedagoga Právnické fakulty Univerzity Karlovy Roberta Pelikána k zákonu o přeměnách obchodních společností a družstev. Dílo komentuje první část zákona o přeměnách (obecná ustanovení) a ustanovení týkající se vnitrostátní fúze, a to velmi zevrubným způsobem.

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev nahradil k 1. 7. 2008 úpravu přeměn obsaženou v obchodním zákoníku. Navzdory očekávání se nepodařilo přijmout normu, která by umožnila snadnou aplikaci právní úpravy přeměn: zákon o přeměnách obsahuje řadu problematických míst a jeho použití v praxi je obtížné.

Recenzovaná publikace se pokouší vyvrátit otřelé klišé, že komentář končí tam, kde začíná problém. Naopak, autor na problematická místa zákona o přeměnách (kterých bohužel není málo) upozorňuje a snaží se nabídnout vhodné řešení. Příkladem může být problematika absence úpravy otázky místní příslušnosti soudu při jmenování znalce (§ 29), otázka vzájemného poměru zástavních práv k obchodním podílům či akciím (§ 40) nebo nejasnost použití „vhodného a odůvodněného výměnného poměru“ i pro společnosti s ručením omezeným (§ 45).

Za velkou výhodou díla považují snahu autora vysvětlit čtenářům smysl komentovaných ustanovení: komentář se neomezuje na pouhý popis stávající úpravy, ale vysvětluje čtenáři, proč tomu tak je. To podle mého názoru přispívá k lepšímu pochopení právní úpravy a její snazší aplikaci v praxi. Příkladem může být srozumitelné vysvětlení institutu rozhodného dne (§ 10). Autor se přitom nevyhýbá ani nesnadným teoretickým otázkám, když hledá odpověď na otázku, jaká je právní povaha přeměn (což má zásadní praktický dopad na přípustnost použití obecné úpravy právních úkonů). Předmětem zájmu je rovněž podstata práva na dorovnání a jeho vztah k právu na náhradu škody (§ 45).

Autor nezapomíná, že některé části zákona o přeměnách jsou transpozicí evropských norem (pro právní úpravu fúzí je relevantní tzv. třetí směrnice o fúzích a desátá směrnice o přeshraničních fúzích) a ustanovení transponující uvedené normy je proto třeba vykládat tzv. komunitárně konformním způsobem. Příkladem může být upozornění na nesoulad ustanovení § 25 umožňujícího vypracování společné zprávy o přeměně za všechny zúčastněné subjekty s evropským právem. Komunitární výklad totiž spíše nasvědčuje tomu, že zprávu o přeměně je třeba zpracovávat pro každý subjekt zvlášť. Obdobně je tomu u povinnosti uvést v projektu fúze všechny zvláštní výhody poskytnuté členům statutárního či kontrolního orgánu nebo znalci přezkoumávajícímu projekt fúze (§ 70 zákona o přeměnách). Ačkoliv text zákona vyžaduje pouze uvedení výhod poskytnutých zúčastněnou společností (družstvem), autor s ohledem na třetí směrnici dovozuje povinnost uvést i výhody poskytnuté třetími osobami (typicky některými společníky některé ze zúčastněných společností).

Recenzované dílo je podle mého názoru kvalitním textem, který najde široké využití v právní praxi. Nezbývá proto, než doufat, že autor dokončí komentář k dalším částem zákona o přeměnách v blízké budoucnosti.

✿ Mgr. LUCIE JOSKOVÁ, LL.M.,
advokátka, odborná pracovnice
Centra právní komparatistiky PF UK Praha

¹ Blíže např. Collins, H.: The European Civil Code. The Way Forward. Cambridge University Press 2008, s. 25-26.

Zdeněk Vaniček:

Právní předpisy související se zákonem o elektronických komunikacích

LINDE Praha, Praha 2009,
160 stran, 305 Kč.

Recenzovaná publikace autora Zdeňka Vanička z Fakulty elektrotechnické ČVUT je koncipována jako komentář ke dvěma předpisům, souvisejícím se zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), a to konkrétně k zákonu č. 408/2004 Sb. (o některých službách informační společnosti) a zákonu č. 206/2005 Sb. (o ochraně některých služeb v oblasti rozhlasového a televizního vysílání). Obsahuje rovněž doplňující komentář k vybraným ustanovením zákona č. 127/2005 Sb. (zákon o elektronických komunikacích) ve vztahu k provozování rozhlasového a televizního vysílání a ke stavebnímu zákonu a k vybraným ustanovením zákona č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník). Je třeba ji chápat jako doplněk či doplnění publikace téhož autora *Zákon o elektronických komunikacích - Komentář* (LINDE Praha 2008), což je komentář standardního rozsahu a koncepce (viz recenze v BA č. 3/2009, str. 50). Komentované související právní předpisy problematiku řeší jen v určitých aspektech a jistě ne úplně, nicméně fakt, že související zákony komentuje též autor jako komentář základní, je v tomto případě nespornou výhodou.

Stejně jako v případě první publikace bylo nutné komentář zasadit do souvislosti s evropským zákonodárstvím, především s relevantními směrnici Evropského parlamentu a Rady a doplnit v rámci komentáře stručný popis legislativního vývoje a v potřebné míře definice či souvislosti z ostatních neuvedených zákonů. Míra citace či detailu z hlediska rozsahu publikace jednoznačně odpovídá jejímu primárnímu účelu – autor nepodlehá pokušení rozsáhlé citace

bez přísně kritického výběru a podařilo se mu přitom zachovat i potřebnou míru komplexnosti. To nebylo zdaleka jednoduché, protože recenzovaná publikace musí obstát z hlediska srozumitelnosti i bez souběžného použití zmíněného Komentáře k zákonu o elektronických komunikacích, přičemž by neměla tento komentář dublovat. Autor se tohoto nelehkého úkolu zhostil elegantně a s šarmem beletristy, aniž by odborná úroveň textu (zejména přímo text komentáře) jakkoliv utrpěla. Dokonce i stručné historické exkurzy jsou použity jen tehdy, kde je jejich velmi stručné uvedení nutné k pochopení legislativního vývoje a logické struktury právní úpravy.

Text je členěn tak, že uvádí po jednotlivých paragrafech nejdříve plný text právního předpisu, na druhém místě související ustanovení téhož právního předpisu, související právní předpisy řazené podle jejich právní síly (tedy počínaje směrnici Evropského parlamentu a Rady); dále řadí relevantní literaturu knižní i časopiseckou (a to v míře skutečně více než dostatečné) – následuje obecný komentář, který je sice velmi prakticky zaměřen, ale neopomíná důležité definice a souvislosti, a jako poslední jsou konkrétní komentáře k jednotlivým odstavcům či písmenům příslušného paragrafu. Toto členění odpovídá zcela povaze publikace – tedy praktické příručky – a podle názoru recenzenta je co do rozsahu struktury velmi uživatelsky

příjemné. Umožňuje uživateli přiměřeně rozšířit zdroje v případě konkrétního ustanovení a autor uživatele v tomto směru velmi dobře vede.

Recenzent hodnotí fakt, že publikace nepracuje rozsáhle s důvodovou zprávou (zejména ji neuvádí v plném znění), že nerozpracovává komentář do úrovně vysloveně teoretické a že nepracuje vůbec s judikaturou domácí či zahraniční, což je logický důsledek toho, že se nejedná o tzv. „velký akademický komentář“, ale o příručku, jejímiž uživateli nebudou vždy jen právní specialisté z oboru práva ICT, ale i právníci specializovaní v jiných oborech, eventuálně specialisté, kteří nebudou mít primárně právní vzdělání. To neznamená, že by se jednalo o příručku pro laiky nebo o dílko popularizační, ale pragmatické zaměření publikace na praktickou aplikaci je v tomto případě zřejmé a určitá úspornost je v tomto případě vysloveně ku prospěchu díla.

Příručka je dle názoru recenzenta mimořádně zdařilá a nepochybně usnadní orientaci uživatelů v dané problematice, zejména ve vzájemných souvislostech a přesazích práva ES a českého právního řádu, jakož i v systému, kde jsou právní předpisy k danému problému povinně komplementární a bez znalosti či souvislosti jednoho nelze aplikovat úspěšně druhý.

✦ JUDr. MARTIN MAIXNER,
advokát v Praze

Falk Fritsch:

Der Schutz sozialer Bindungen von Ausländern. Eine Untersuchung zu Artikel 8 EMRK

Nomos Verlagsgesellschaft,
Baden-Baden 2009, 245 stran,
56 eur.

V roce 2009 vydalo prestižní německé vydavatelství Nomos, Baden-Baden publikaci Falka Fritsche s názvem *Der Schutz sozialer Bindungen von Ausländern. Eine Untersuchung zu Artikel 8 EMRK* (Ochrana

sociálních vazeb cizinců. Analýza článku 8 EÚLP). Pro českého čtenáře je tato práce přínosná zejména proto, že článek 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“)¹ nebyl dosud v ČR monograficky zpracován, ale také z toho důvodu, že autor pohlíží na článek 8 EÚLP z jiného prizmatu, než na jaký jsme zvyklí z rozsudků štrasburského soudu, ve kterých bylo shledáno porušení článku 8 EÚLP Českou republikou.

Zatímco rozsudky Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) proti ČR se týkají výhradně otázky nedostatečného zajištění práva na styk rodiče (vesměs otce) s nezletilým dítětem po rozvodu manželství,² popř. svěření dětí do ústavní péče ve sporných případech³ a téměř výlučně českých státních příslušníků,⁴ Fritzschova analýza se zabývá dodržováním článku 8 EÚLP z pohledu cizineckého práva, tj. možností státu vyhostit cizince ze svého výsostného území při dodržení záruk garantovaných článkem 8 EÚLP. Žalobci tak nejsou státní příslušníci žalovaného státu, ale cizí státní příslušníci, popř. osoby bez státní příslušnosti.

Zvláštní pozornost je věnována rozsudkům ESLP týkajících se příslušníků ruské národnosti menšiny v Lotyšsku, kterým byl po rozpadu SSSR a znovuvyhlášení nezávislosti Lotyšska přiznán status „neobčanů“ (tzv. nepsiloni). Tyto osoby ztratily rozpadem SSSR státní občanství SSSR, avšak nenašly žádné jiné státní občanství. Lotyšsko těmto neobčanům garantuje ze zákona trvalý pobyt na území Lotyšska, ochranu před vyhoštěním a diplomatickou ochranu, avšak nepřiznává jim automaticky své státní občanství, neboť neuznává právní kontinuitu po SSSR.⁵

Rozbor vybraných rozsudků ESLP se neomezuje pouze na případy porušení článku 8 EÚLP Německem, ale je pojat velmi obsírně. Čtenář je seznámen i s filozofickými východiskami pojetí článku 8 EÚLP a jeho interpretace ESLP, přičemž autor operuje mimo jiné s kantovskými

pojmy „Besuchsrecht“ a „Gastrecht“, a z toho plynoucími důsledky pro možnost vyhoštění cizince ze strany orgánů státní moci. Dále jsou podrobně analyzovány podmínky aplikace prvního a druhého odstavce článku 8 ve spojení s vybranými ustanoveními dodatkových protokolů k EÚLP.

Většina rozebíraných rozsudků ESLP směřuje proti evropským státům se silnější přistěhovaleckou tradicí ve srovnání s aktuální situací v ČR, nicméně do budoucna lze předpokládat nárůst případů cizinců usazených v tuzemsku, kteří budou ČR žalovat pro porušení článku 8 EÚLP. Recenzovaná publikace je však pro odbornou veřejnost relevantní i z dalšího praktického důvodu. Listina základních práv EU (dále jen „Listina“), která je od 1. prosince 2009 právně závazným pramenem práva EU, přebírá svůj článek 7 právě z článku 8 EÚLP.⁶ Výkladovým vodítkem pro Soudní dvůr EU má být v případech domnělého porušení článku 7 Listiny právě judikatura ESLP. Autor bere tuto skutečnost přirozeně v potaz a zkoumá s precizností jemu vlastní otázku vzájemně si konkurující jurisdikce těchto dvou evropských soudů po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost a související budoucí plánované přistoupení EU k EÚLP.

Vzhledem k výše uvedenému lze publikaci Falka Fritzsche vřele doporučit všem čtenářům zabývajícím se

problematikou ochrany lidských práv v evropském rozměru.

JUDr. Ldo. NICOLE GRMELOVÁ,
odborná asistentka na katedře podnikového
a evropského práva FMV VŠE v Praze

- Článek 8 EÚLP zní takto:
„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.
2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“
- Viz např. rozsudek ze dne 18. 1. 2007 ve věci Zavřel proti ČR; rozsudek ze dne 9. 1. 2007 ve věci Kříž proti ČR; rozsudek ze dne 18. 7. 2006 ve věci Fiala proti ČR; rozsudek ze dne 20. 7. 2006 ve věci Koudełka proti ČR; rozsudek ze dne 18. 7. 2006 ve věci Pedović proti ČR.
- Viz např. rozsudek ze dne 2. 11. 2004 ve věci Havelka a ostatní proti ČR a rozsudek ze dne 26. 10. 2006 ve věci Wallová a Walla proti ČR.
- Výjimkou je snad jen rozsudek ve věci Pedović proti ČR, ve kterém byl žalobcem chorvatský státní příslušník. I zde však šlo o nedostatečné zajištění práva na styk s nezletilým dítětem po rozvodu manželství.
- Jmenovitě jsou zde rozebrány tyto rozsudky: rozsudek ze dne 9. 10. 2003 ve věci Slivenko proti Lotyšsku; rozsudek ze dne 15. 1. 2007 ve věci Sisojeva proti Lotyšsku, rozsudek ze dne 7. 12. 2007 ve věci Kaftailova proti Lotyšsku a rozsudek z posledně uvedeného dne ve věci Shevanova proti Lotyšsku.
- Podle vysvětlení k článku 7 odpovídají práva zaručená článkem 7 právům zaručeným článkem 8 EÚLP. Za účelem zohlednění technologického pokroku bylo slovo „korespondence“ nahrazeno slovem „komunikace“. V souladu s čl. 52 odst. 3 Listiny je smysl a rozsah tohoto práva stejný jako práva uvedeného v odpovídajícím článku EÚLP. Z toho vyplývá, že omezení, která na toto právo mohou být oprávněně uvalena, jsou stejná jako omezení povolená zmíněným článkem 8 EÚLP. (Úř. věst. C 303, 14. 12. 2007, s. 20).

Jiří Malíř a kol.:

Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století

Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2008, 365 stran, 354 Kč.

Třetí svazek sborníku Člověk na Moravě je věnován moravským profesním skupinám a sociálním typům ve druhé polovině 18. století,¹ tedy

¹ Srv. též L. Fasora, J. Hanuš, J. Malíř (eds.): Člověk na Moravě 19. století, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2004 (viz též recenzi v Bulletinu advokacie č. 6/2005, str. 37-38); L. Fasora, J. Hanuš, J. Malíř, L. Vykoupil (eds.): Člověk na Moravě v první polovině 20. století, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2006.

v období osvícenství. Sborník je kolektivním dílem 23 spoluautorů, z nichž pět se podílelo autorsky na všech třech dosud publikovaných svazcích (Lukáš Fasora, Jiří Hanuš, Jiří Malíř, Ctibor Nečas a Pavel Novák).

Teritoriálně je záběr sborníku ohraničen dobovými zemskými hranicemi Markrabství Moravského, což lze dokumentovat především *Příkladem Johana Rambouska* z pera Michaely Chládkové. Tento syndik a zkušený radní regulovaného magistrátu působil v Dačicích, tehdy v poddanském městě „na jihozápadní Moravě“.²

Člověkem na Moravě, jehož biografie byla zařazena do sborníku, se mohl stát moravský rodák, který posléze působil převážně mimo Moravu, např. Joseph von Sonnenfels (Zdeňka Stoklásková), osobnost, která na Moravě část svého života působila, např. Josef Dobrovský (Jiří Hanuš) či Josefína Riederová, manželka správce panství, jež „byla ženou Moravy druhé poloviny 18. století a je lhostejné, zda vůbec někdy navštívila Brno nebo měla možnost se například podívat na korunovaci Leopolda II. v Praze či si osobně vyzkoušet, jak se nakupuje ve Vídni.“ (Marie Macková).

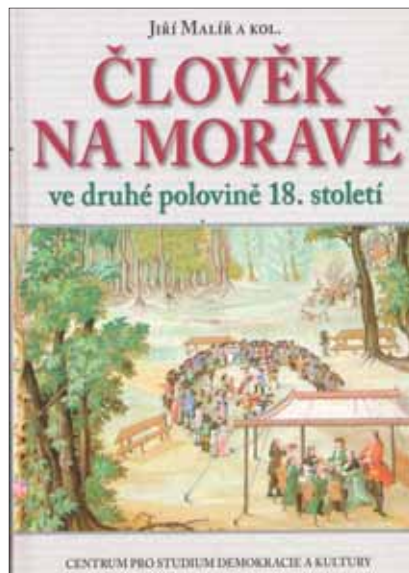
Pořadatelé sami sestavili tři základní skupiny, a to *nositele změn*, *příklady přetrvávání tradiční kultury* a *osobností na rozhraní identit*.

Bylo-li v recenzi pro Bulletin advokacie o sborníku *Člověk na Moravě* 19. století s jistou nadsázkou napsáno, že pojednává o „*dobovém advokátovi a jeho potencionální klientele*“, nyní recenzovaný sborník je věnován přednostně úředníkovi, podnikateli a duchovnímu.

V první části o nositelích změn jsou zařazeny typy – *Šlechtický manufakturista - Příklad Blümegeha, Harracha a dalších* (Bohumír Smutný), *Vysoký státní úředník a reformátor - Příklad Josepha von Sonnenfelse* (Zdeňka Stoklásková), *Syn-*

dik a zkušený radní regulovaného magistrátu - Příklad Josefa Rambouska (Michaela Chládková), *Právník - Příklad JUDr. Jakuba Ignáce II. Doublebského* (Tomáš Sterneck), *Pošt mistr - Příklad Antona Franze Königa* (Petr Popelka), *Kantor - Několik příkladů místo syntézy* (Vladimír Maňas), *Osvícenský učenec - Příklad Josefa Dobrovského* (Jiří Hanuš), *Evangelik - Příklad Řehoře Jakobce* (Sixtus Bolom-Kotari), *Učený umělec - Příklad Ondřeje Schweigla* (Pavel Suchánek) a *Knih tiskař - Příklad Emanuela Antonína Svobody a Josefa Jiřího Trasslera* (Jiří Malíř).

Čtenář - advokát či právník nepo-

chybně zaměří svoji pozornost nejprve na rozpravu Tomáše Sternecka. Po advokátech Jiřím Šíleném a Hynku Bulínovi Jiřího Malíře je poprvé vybraná osobnost z právníkého světa označena jako „právník“ a nikoliv jako „advokát“. Tato charakteristika je pro dané období určitě přílehlavější, byť JUDr. Jakub Ignác II. Doublebský ze Sternecku začínal svoji profesní kariéru jako pražský advokát, který v r. 1794 přesídlil i s rodinou do Brna, kde začínal jako rada při moravsko-slezském zemském soudu a stal se posléze c. k. moravsko-slezským komorním prokurátorem.

První myšlenka, která čtenáře při posuzování výběru konkrétního právníka pro *Člověka na Moravě* ve druhé polovině 18. století může napadnout,

je shoda jména autora příspěvku s predikátem Jakuba Ignáce II. Doublebského. Oponenti by pak jistě mohli nabízet dalšího právníka a krátce též advokáta, který na Moravě v téže době působil, v rozpravě Jiřího Hanuše zmiňovaného Josefa Vratislava Monseho (1733-1793), „*který patřil k předním moravským osobnostem oné doby*“. Volba Jakuba Ignáce II. Doublebského se přesto jeví jako šťastnější, a to nejen proto, že se Tomáš Sterneck genealogii a osudy původně českobudějovické rodiny systematicky zabývá.

K tomu, co bylo o Jakubu Ignáci II. Doublebském napsáno, bych k argumentaci ve prospěch tohoto výběru připojil několik poznámek.

Jakub Ignác II. Doublebský ze Sternecku patří generačně mezi pražské právníky staršího Josefa Azonihy (1712-1760) a mladšího Jana Nepomuka Kaňku (1772-1865), je pak vrstevníkem soudce apelačního soudu Jan Nepomuka Kaňky st. (1744-1798). Lze říci, že Jakub Ignác II. Doublebský měl s otcem a synem Kaňkovými³ mnoho společného. Jen demonstrativně lze uvést původ v měšťanské rodině, studia na téže Karlo-Ferdinandově univerzitě, advokátskou praxi v Praze, působení ve finanční správě a justici, investování do majetku na venkově, úsilí o získání predikátu včetně působení na dvoře některého z kurfiřtů, snahy o založení právníckého rodu apod.

I z pouze naznačeného srovnání pak plyne nejen závěr o dobrém výběru Doublebského pro biogram, ale i možnost pro závěr, že právnícké prostředí a advokacie v období osvícenství, resp. do r. 1848 měly podobné kontury v celých českých zemích. Lze plně souhlasit s autorem příspěvku v tom, že „*vedle samotného existenčního zajištění poskytovala advokatura dobrý základ pro případný další profesní růst a ovšem také pro společenský vzestup: velmi výrazně zvětšovala šance ambiciózních jedinců: na kariéru, nasměrovanou do vyšších úřadů.*“

Jak vyplývá ze shora uvedeného přehledu, mezi dalšími zvolenými příklady jsou osoby obecně známé, i postavy mimo regionální rámec

2 Dnes jsou Dačice situovány v kraji Jihočeském. Srv. J. Augustín: *Velká encyklopedie měst a obcí ČR*, Argot, a. s., Sokolov 2001, str. 111.

3 O nich blíže srv. S. Balík, Jan Nepomuk Kaňka (1772-1865) a tzv. Kaňkův dům, *Bulletin advokacie* č. 4/1996, str. 54-65.

pozapomenuté. Ač o neprávnikovi, stojí za zvláštní zmínku studie o moravském působení Josefa Dobrovského.

Příspěvek o Josefu Dobrovském je zajímavý jinak než tím, že by si kladl za cíl přinést novou faktografii, úhlem pohledu. Při četbě o *Dobrovském a náboženství v pojetí M. Machovce a dalších* si nelze nezpomenout na názorové posuny Viktora Knappa (1913-1996) při hodnocení předního českého civilisty 2. poloviny 19. a počátku 20. století Antonína Randy.⁴ V dalším je věnována pozornost Dobrovského působení v *Moravském „generálním“ semináři* a zejména jeho *Přednáškám o praktické stránce v křesťanském náboženství*. Jiří Hanuš poukazuje na Dobrovského negativní postoj vůči náboženskému fanatismu. V neposlední řadě jsou zmiňovány kontakty Dobrovského právě s Monsem či převorem rajhradského kláštera Alexiem Habrichem. Studii uzavírá úvaha *Člověk na Moravě?*, připomínající, že učitelské a vědecké působení Dobrovského na Moravě zde zanechalo výraznou stopu.

Další část sborníku je zaměřena na *prežívání tradiční kultury*. Uvedeni jsou zde *Soukeník - Příklad Jakoba Müllera, bratrů Zebových a dalších* (Lukáš Fasora), *Vělkostatkář - Příklad majitelů statku Mirošov* (Pavel Novák), *Manželka správce panství - Příklad Josefy Riederové* (Marie Macková), *Svobodný dvořák - Příklad Antonína Procházky* (Bronislav Chocholáč), *Sedlák a vinař - Příklad Marie Lintner, jejích manželů a jejího syna Ignatze Markela* (Martin Markel), *Řeholní kněz - Příklad Řehoře Sázavského* (Tomáš Černušák), *Portáš - Příklad Josefa Kuropaty* (David Valůšek) a *Rom - Příklad Jana Malíka a jeho rodu* (Ctibor Nečas).

Tato část sborníku upoutá porovnáním pojetí jednotlivých příspěvků. Zatímco těžiště textu Lukáše Fasory je v obecnějších pasážích o dějinách soukenictví, příspěvek Martina Markela s rodopisným nádechem zaujme velmi podrobnou faktografií. V každém případě je ku prospěchu publikace, že autoři nebyli evidentně co do stylu zpracování nikterak omezo-

Ze třetí části sborníku nazvané *Rozhraní identit* podrobněji zmíním dvě studie.

Dušan Uhlíř v příspěvku *Muzikant v roli vrchnostenského úředníka - Příklad Carla Ditterse z Dittersdorfu* podrobně líčí peripetie hudebního skladatele, který působil jako vrchnostenský hejtman na frývaldovském panství, jež patřilo vřatislavskému biskupství. Hned v úvodní větě příspěvku stojí připomínka, že „*osmnácté století bylo nejen stoletím filosofie, ale také stoletím hudby.*“ V tomto kontextu historiku advokacie opět vyvstane vzpomínka na rodinu Kaňkových, jejich hudební salon a kontakty Jana Nepomuka Kaňky ml. nejen s Beethovenem, ale též příslušníky řady hudbymilovných šlechtických rodin. Méně než Ditters z Dittersdorfu byl Kaňka ml. hudebním skladatelem, zato však úspěšným právníkem, Ditters jako úspěšný komponista naopak vzbudil pochybnosti samotného císaře Josefa II., zda má ke své úřední funkci dostatečnou způsobilost.

Právněhistorický příspěvek Tomáše Baletky *Kat - Příklad olomouckých Pitschů a uničovských Knoblochů* popisuje mj. okolnosti, za nichž se kat ve 2. polovině 18. století „*stal ke všemu ještě takřka druhem předurčeným k vyhnutí, když s postupnými reformami justice a hrdelního soudnictví ztráceli katé nezbytnou existenční základnu a také výkon jejich povolání byl regulován, neboť tortura (mučení) delikventů se v praxi přestala uplatňovat už za Marie Terezie a její syn Josef II. mučení zcela zrušil.*“ Dalším důvodem úpadku katovského řemesla se v r. 1787 stalo zrušení trestu smrti, které sice nemělo dlouhodobého trvání, ale přispělo ke snížení počtu katoven. Tomáš Baletka poukazuje na úsilí katů zařadit se do běžného civilního života a zbavit se stigmatizace, která toto řemeslo tradičně provázela. Nad rámec této rozpravy nelze než připomenout osudy pařížského kata Sansona, jemuž se v obdobné době profesně velmi dařilo.

V třetí části sborníku jsou dále příspěvky Milana Myšky *Měšťák šlechticem - Příklad opavského nobilitova-*

ného kupce a manufakturisty Karla Antona Czeike z Badenfeldu, Tomáše Malého Donátor - Příklad lékárníka Ignatze Bockena a Miroslava Svobody Venkovský pismák a kronikář - Příklad Františka Vrby.

Oproti svým dvěma předchůdcům vyšel třetí sborník *Člověk na Moravě vázaný*, novinkou jsou i bohaté obrazové přílohy. K právníkovi JUDr. Jakubovi Ignáci II. Doublebskému se váží mj. vyobrazení jeho baronských erbů a jmenovací dekret do úřadu komorního prokurátora a guberniálního rady. Zaujme jistě i vyobrazení konventu augustiniánů poustevníků při kostele sv. Tomáše v Brně podle kamenotisku dle kresby Franze Richtera z první poloviny 19. století, které umožní představit si lokalitu dnešní Joštovy ulice bez budovy Ústavního soudu ČR. K českému textu sborníku je pak k dispozici rozsáhlé resumé v německém jazyce.

Lze uzavřít, že *Člověk na Moravě* ve druhé polovině 18. století je zdařilým pokračováním svých dvou předchůdců. Pro zvědavého zájemce zůstává otázkou, zda další pokračování bude věnováno 2. polovině 20. století, nebo časovému úseku předcházejícímu záběr recenzované práce. Počin Centra pro studium demokracie a kultury a autorského kolektivu je inspirativní,⁵ škoda jen, že není zatím zpracována paralela pro Čechy. V úvodu sborníku se mj. uzavírá, že cílem bylo poznání dobových souvislostí, jež později „*nalezly legislativní vyjádření ve Všeobecném občanském zákoníku.*“ I to je důvod, proč by kniha neměla chybět nejen v knihovně advokáta, ale též legislativce.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK,
soudce Ústavního soudu ČR

4 Srv. zprvu v marxistickém pojetí napsaný medailon V. Knapp: Antonín Randa, in: Zdeňku Nejedlému ČSAV. Sborník prací k 75. narozeninám, Praha 1953, str. 590-609, po listopadu 1989 tentýž text zbařený ideologickými komentáři, V. Knapp: Portrét Antonína Randy (k jeho dvojímú výročí), Právník č. 9-10/1994, str. 866 a násl.

5 Srv. A. Pokludová: Formování inteligence na Moravě a ve Slezsku 1857-1910, Slezské zemské muzeum, Opava 2008 (viz též recenzi v Bulletinu advokacie č. 7-8/2009, str. 68-69).

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 3/2010

Lukáš Opett:
Prípustnosť dovolania na základe rozhodnutia odvolacieho súdu, 1. časť

Vzhľadom ke stručné právni úpravě nachází v právní praxi důležité uplatnění judikatura Nejvyššího soudu SR a právní věda. Z hlediska vývoje právní úpravy nepřijal zákonodárce od roku 1991 žádné zásadní změny. Autor poukazuje na ústřední pojem právní úpravy (rozhodnutí po právní stránce zásadního významu) vymezený rozhodovací činností Nejvyššího soudu SR. Předmětný případ přípustnosti dovolání dává do kontextu s ostatními případy, kdy zákon dovolání připouští. Vychází z konstantní judikatury Nejvyššího soudu SR autor zdůrazňuje náležitosti řádného odůvodnění výroku odvolacího soudu o připuštění dovolání s poukazem na následky nedostatečného odůvodnění.

Helena Barancová:
Rímsky dohovor a nové európske kolízne pracovné právo

V aplikační praxi mohou vzniknout nemalé problémy v souvislosti s určením rozhodného práva při smluvních závazcích. Po přijetí reformy evropského smluvního práva nařízením č. 593/2008 („Řím I“) nabyl problém správného určení rozhodného práva pro smluvní závazky novou právní dimenzi. V článku se autorka zabývá rozhodným právem pro smluvní závazkové vztahy v pracovním právu po přijetí naříze-

ní č. 593/2008 o rozhodném právu pro smluvní závazky („Řím I“) tak, že porovnává novou evropskou právní úpravu s Římskou úmluvou z roku 1980 o právu rozhodném pro smluvní závazky.

**Katarína Tuhárska,
 Stefan Zeman:**
Pojem „organizovaná kriminalita“ a jej prejavy v Slovenskej republike

Příspěvek informuje čtenáře o vývoji a formách organizované kriminality na území SR. V úvodu se věnuje pozornost rozdílným definicím pojmu organizovaná kriminalita, přičemž se v článku poukazuje na potřebu jejího začlenění do trestního zákona. Následně jsou v příspěvku uvedeny objektivní i subjektivní faktory, které byly příčinou rozmachu organizované kriminality v podmínkách SR, obzvlášť po roce 1989. V prognóze vývoje se autoři zaměřili jak na akcelerační, tak i na retardační činitele a v závěru vyzdvihli opatření v rámci prevence a kontroly tohoto druhu kriminality, což je obzvlášť důležité vzhledem k vysoké míře její společenské nebezpečnosti.

CODEXIS® ADVOKACIE
 PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Vítěz může být jen jeden!

ATLAS consulting se stal dodavatelem systému CODEXIS® do Poslanecké sněmovny.

Podmínkou úspěchu je spolupráce s našimi zákazníky. Děkujeme Vám, že svými připomínkami významně přispíváte k rozvoji produktu CODEXIS® ADVOKACIE.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 52

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 53

Z jednání představenstva ČAK 54

Nabídka pojištění při přerušení provozu z důvodu
pracovní neschopnosti a požáru 55

Z EVROPY

Lisabonská smlouva 56

Zpráva z konference
„Občan a konvergence právních řádů“ v Heidelbergu 59

Z oblačnosti vypadávají srážky

Kde jsou ty časy, kdy sněžilo, mžilo, pršelo, lilo jako z konve. Kdy po obloze pluly obláčky. Kdy to foukalo a fičelo, zuřily vichřice, bouřky, hromy a blesky. Kraj se choulil pod sněhovou peřinou, nad obzorem se klenula duha a slunce vstávalo do ranních červánků. Dnes lze tak nanejvýš očekávat čerstvé severozápadní proudění o rychlosti v nárazech až 25 m/sec., biozátěž 2 a vypadávání srážek z oblačnosti, to vše při teplotách od -8 do +12 stup. C. Náš život byl zbaven poezie. Nějaké zemětřesení o síle 8,2 Richterovy škály, hurikán, tornádo, tsunami nebo El Niño nám to v televizi nenahradí.

Tohle není výtka meteorologům, nýbrž všem odborníkům, kteří krásný svět považují za svůj výlučný prostor, jemuž se všichni musí přizpůsobit. Dorozumění běžným jazykem přestává být možné. Nikdo už nemá rýmu nebo chřipku, nýbrž virózu či alespoň zánět horních cest dýchacích. Dnes si už nezlomíte nohu, nýbrž utrpíte frakturu femuru. Neraní vás mrtvice, nýbrž vás postihne mozková příhoda, potažmo iktus. Místo žaludku a střev máte gastrointestinální trakt a místo zápalu slepého střeva apendicitidu. Když mi teď známí vykládají o svých chorobách, nevím, jestli mají rozštěp patra nebo osobnosti, nebo jestli už je tak nesebral Alzheimer, Bechtěrev a virus H2A3.

A to jsou meteorologové a lékaři ještě v pohodě. Vezměte si namátkou astronomy, psychology, teology, ajťáky (IT), nu, a ovšem, právníky.

U meteorologů, lékařů a astronomů mám pořád ještě pocit, že je obtížné sestoupit z vrcholů abstraktní vědy mezi pozemšťany a sdělit něco o okluzní frontě, hepatitidě, případně o kosmickém záření, antihmotě, bigbangu, subatomových částicích, černých dírách, teorii relativity a podobných nevysvětlitelných jevech. Prostě to nejde bez jejich tajemné hantýrky. Jsou to zaslávenci do eleuzínských mystérií, což je dlouholeté úsilí, na jehož konci se už můžete bavit jen s jinými zaslávenci, a ne s nějakými ořezávatky.

U ostatních vyjmenovaných oborů ten eleuzínský pocit nemám, ba zdá se mi, že nedostatek zaslavení se zde nahrazuje předstíráním nemožnosti jakéhokoliv sdělení. K tomu dochází tzv. okecáváním, neboli odborně řečeno popularizací chybějících vědeckých poznatků. Psychologové např. nedávno sami sebe v tisku označili za Kecalý z Prodané nevěsty, přičemž ovšem jiní zase hned zdůraznili Kecalovy profesionálně psychologické znalosti a pracovní úspěchy. Ať je to jakkoliv, psycholog vás jediným pohledem prokoukne skrz naskrz a žádné eleuzínské zaslavení k tomu nepotřebuje. Dáte

si nohu přes nohu a hned pozná, že jste ležerní flink, zakašlete a jste labilní hypochondr. A to máte ještě štěstí, že vás nepodrobil Rohrschachovu testu, šamanismu pro moderního člověka nebo řízené emoční konfrontaci za pomoci patentovaného pevného objektu Jiřiny Prekopové.

Popularizačnímu okecávání podléhá už i náboženství. V dobách teologie se lidé přiměřeně svému postavení modlili a prostá modlitbička Andělíčku, můj strážníčku měla v očích Božích velkou hodnotu. Určitě vyšší, než webové stránky. Dnes vám religionista (teologové vymřeli) neřekne ora et labora, nýbrž okecává vás spiritualitou Taizé, kontemplativní mystikou Karmelu a pokyny, jak se sdílet ve společenství bratří a sester. Za zaslavení platí každý, kdo trsá na kytaru a aspoň třicetkrát po sobě zapěje Ježíš mě má rád. Divný svět!

Přímo netušených vrcholů dosahují popularizační výkony v oblasti informačních technologií.

Elastický platební model pay-as-you-go, což je podstata SaaS, prý skýtá větší flexibilitu a hosting přijde na zlomek ceny on-site implementace. Virtualizace desktopů znamená citelné snížení TCO, přičemž Soft-tronik působí jako value added distributor. Virtualizace storage vytváří abstraktní vrstvu, zjednodušuje konfiguraci a nabízí přidělení disponibilních kapacit pomocí thin provisioningu. No a nekupte to! Kontemplativní mystika je proti mystériím žvanivých ajťáků úplně v plenkách. Ale vzít do ruky šroubovák a opravit pojistky, které vyrazili při virtualizaci desktopu, to neumějí! Takhle pay-as-you-go, na to je užije. Cvakej, kudy chodíš.

I právníci bývali kdysi statní jonáci, jako Randa, Krčmář nebo Solnař, a možná, že takoví zaslávenci existují i dnes. Právní pop byznys však obstarávají praktici, a to ve všech oborech bez sebemenšího uzardění. Tuhle jsem se třeba v tisku dočetl, že milost je institut a akt a má mediální dopad. No nazdar! Co jiného si z toho mám vybrat, než že je zaslávencem kecal? Kecalové byli v advokacii odjakživa, dokonce i z normalizačních dob pamatují jednoho, který nás v tisku pokaždé pobavil. Teď má alespoň pět zdatných následovníků a následovnic. Díky obdivuhodným kolekcím klientů rozumí každý z nich všemu, od domácího vězení a násilí, přes akcie na doručitele, arbitráže, vydávání do ciziny, až po roli státu, extrémismus, stalking a lidská práva. Já kolegyním a kolegům rozsah jejich zaslavení ze srdce přeji. Jen, prosím vás, nediskreditujte právo jako vědní obor a advokacii jako poctivé povolání. Vymstí se to všem ostatním i vám samotným.

Zkrátka: z oblačnosti nevypadávají srážky, ale prší.

Březen 2010

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže svěmu zaměstnanci dluží dohodnutou mzdu.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 18. 9. 2009, sp. zn. K 79/2009

Kárně obviněná JUDr. J. S. se dopustila kárného provinění tím, že

ačkoliv se v dohodě o rozvázání pracovního poměru, kterou dne 11. 2. 2008 uzavřela jako zaměstnavatel s Mgr. A. A. jako zaměstnancem, zavázala, že Mgr. A. A. zaplatí dlužnou mzdu za měsíce říjen, listopad a prosinec 2007 nejpozději do 29. 2. 2008 a za měsíce leden a únor 2008 nejpozději do 31. 3. 2008, zaplatila Mgr. A. A. pouze dlužnou mzdu za měsíc říjen 2007, takže do současné doby dluží Mgr. A. A. na nevyplacené mzdě částku 61 698 Kč,

tedy

při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala Pravidla profesionální etiky ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a povinnost plnit převzaté závazky,

čimž

porušila ust. § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 Pravidel profesionální etiky.

Za to se jí podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 50 000 Kč.

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč.

Pokuta a náhrada nákladů kárného řízení jsou splatné na účet České advokátní komory do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory jako kárný žalobce podal dne 8. 6. 2009 podle § 33 odst. 1, 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, kárnou žalobu na kárně obviněnou pro skutek popsany ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Kárně obviněná byla vyzvána k vyjádření ke kárné žalobě a ke svým osobním poměrům dopisem ze dne 11. 6. 2009. Kárnou žalobu a výzvu k vyjádření ke kárné žalobě obdržela dne 15. 6. 2009. Ke kárné žalobě ve lhůtě nepodala vyjádření.

K projednání kárné žaloby bylo nařízeno jednání kárného senátu na den 18. 9. 2009. K tomuto jednání se kárně obviněná bez předchozí omluvy nedostavila, byť doručení pozvánky ke kárnému jednání bylo vykázáno dne 20. 7. 2009.

S ohledem na skutečnost, že se kárně obviněná neomluvila a nesdělila důvod své neúčasti na jednání dne 18. 9. 2009, ani nepředložila doklad prokazující objektivní překážky, pro které se k jednání nemohla dostavit, byla kárná žaloba ve smyslu ust. § 16 odst. 2 kárného řádu projednána v nepřítomnosti kárně obviněné.

Kárný senát v průběhu jednání dne 18. 9. 2009 konstatoval kárnou žalobu ze dne 8. 6. 2009, provedl dokazování přípisem vedoucí odboru hospodářského a organizačního pro kontrolní oddělení ze dne 16. 1. 2009, dopisem stěžovatele ze dne 27. 1. 2009, dopisem vedoucí kontrolního oddělení ze dne 3. 2. 2009, dopisem vedoucí kontrolního oddělení ze dne 2. 3. 2009, smírčím spisem č. 8/2008, a to zejména návrhem na zahájení smírčího řízení ze dne 5. 5. 2008, dopisem výkonné ředitelky ČAK ze dne 22. 5. 2008, dopisem smírčí komise ze dne 8. 1. 2009, pracovní smlouvou kárně obviněné jako zaměstnavatele a Mgr. A. A. jako zaměstnance ze dne 15. 5. 2006, dodatky k předně označené pracovní smlouvě ze dne 11. 10. 2006, 30. 5. 2007 a 21. 12. 2007, dohodou kárně obviněné s Mgr. A. A. o rozvázání pracovního poměru ze dne 11. 2. 2008, výpisy z matriky na kárně obviněnou a na Mgr. A. A. a zjistil následující právně relevantní skutkový stav:

Kárně obviněná jako advokátka zapsaná v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou od 8. 7. 1992 jako zaměstnavatel uzavřela pracovní smlouvu dne 15. 5. 2006 se stěžovatelem Mgr. A. A. jako se zaměstnancem s tím, že bude vykonávat práci advokátního koncipienta za základní měsíční mzdu v částce 15 000 Kč. Dne 11. 10. 2006 kárně obviněná uzavřela s Mgr. A. A. dodatek k pracovní smlouvě o zvýšení základní měsíční mzdy zaměstnance na 18 000 Kč s účinností od 1. 11. 2006. Další dodatek k pracovní smlouvě Mgr. A. A. uzavřela kárně obviněná dne 30. 5. 2007, v němž bylo stvrzeno ujednání o zvýšení základní měsíční mzdy jmenovaného koncipienta na 21 000 Kč s účinností od 1. 6. 2007 a dodatkem ze dne 21. 12. 2007 pak došlo dle vzájemné dohody kárně obviněné a jmenovaného koncipienta k zvýšení jeho základní měsíční mzdy na 23 000 Kč od 1. 1. 2008. Dohodou uzavřenou dne 11. 2. 2008 došlo k rozvázání pracovního poměru Mgr. A. A. u kárně obviněné a jeho pracovní poměr skončil ke dni 14. 2. 2008; v dohodě o rozvázání pracovního poměru smluvní strany stvrdily, že kárně obviněnou nebyla Mgr. A. A. vyplacena mzda za měsíce říjen 2007, listopad 2007, prosinec 2007 a leden 2008 a dále to, že dnem 29. 2. 2008 Mgr. A. A. vznikne nárok na zaplacení mzdy za měsíc únor 2008. Kárně obviněná se v dohodě uzavřené s Mgr. A. A. dne 11. 2. 2008 zavázala, že jmenovanému koncipientovi vyplatí mzdu za měsíc říjen, listopad, prosinec 2007 nejpozději do 29. 2. 2008 a mzdu za

měsíc leden a únor 2008 nejpozději do 31. 3. 2008, což ve sjednané lhůtě neprovedla a svůj smluvní závazek nesplnila ani dodatečně v průběhu smírčího řízení, jak bylo zjištěno ze smírčího spisu č. 8/2008, ani následně, jak bylo osvědčeno dopisem Mgr. A. A. ze dne 27. 1. 2009. Náprava v chování kárně obviněné nenastala ani na základě dopisu vedoucí kontrolního oddělení ze dne 3. 2. 2009 a ze dne 2. 3. 2009, a proto Mgr. A. A. byl nucen uplatnit svůj nárok na náhradu mzdy a na splnění smluvního závazku kárně obviněné u soudu.

Kárný senát po vyhodnocení všech právně relevantních skutkových zjištění uzavřel, že je prokázané, že se kárně obviněná dopustila skutku uvedeného v kárné žalobě a svým jednáním porušila ust. § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 Pravidel profesionální etiky, neboť při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby

nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala Pravidla profesionální etiky ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost plnit převzaté závazky, které pro ni vyplývají ze zákona, a to ze zákoníku práce a zákona o advokacii ve spojení s Pravidly profesionální etiky.

Kárný senát s ohledem na charakter kárného provinění, poměry kárně obviněné, její kárnou minulost a předchozí kárná opatření a skutečnost, že předchozí kárná opatření ani smírčí řízení u kárně obviněné nevedly k nápravě, kárně obviněné uložil kárné opatření - pokutu ve výši 50 000 Kč dle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **8. – 9. března 2010** sešlo na své 6. schůzi v tomto volebním období. Konala se v sídle ČAK – Kaňkově paláci v Praze. Jako pravidelně projednali jeho členové pozastavení výkonu advokacie některým kolegům – advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal předložil **legislativní návrh usnesení představenstva ČAK, jímž se stanoví vzhled stavovského oděvu advokáta**. Po obsáhlé diskusi k účinnosti předpisu, v níž vystoupili všichni přítomní, bylo přerušeno schválení předpisu v uvedeném znění do doby ukončení výběrového řízení na výrobce talárů. Důvodem tohoto postupu představenstva ČAK je to, že je zapotřebí výběrem výrobce umožnit advokátům obstarat si advokátní talár, aby mohli v případě určení vzhledu taláru stavovským předpisem plnit svou tím vzniklou zákonnou povinnost od nabytí účinnosti předpisu.

Představenstvo ČAK schválilo, že poskytne stejně jako v loňském roce částku 100 tisíc korun na základě smlouvy o spolupráci se společností KPD na organizaci Karlovarských právnických dnů.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval členy představenstva o tom, že jednal s Nejvyšším státním zastupitelstvím o kauzách, v nichž je na základě stanoviska Výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů důvodné podezření bezdůvodného postihu a trestního stíhání advokátů. Dále informoval o návrhu rámcové smlouvy o spolupráci mezi ČAK a Komorou soudních tlumočnicků ČR, o. s. S přihlédnutím ke stále se lepší spolupráci nezávislých profesních komor představenstvo uložilo předsedovi smlouvu uzavřít.

Místopředseda ČAK JUDr. Antonín Mokřý předložil **srovnávací analýzu trestněprávní odpovědnosti právnických osob v některých zemích EU**, neboť tato záležitost začíná být ve vztahu k ČAK aktuální i v ČR. Z obsahu srovnávací tabulky vyplynulo, že tato problematika je upravová-

na různě, ale v rámci ní jsou v naprosté většině advokátní komory z trestněprávní odpovědnosti vyňaty.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň předložil členům představenstva **informaci o platební morálce advokátů** při hrazení příspěvků na činnost ČAK. Po diskusi byl jednomyslně přijat závěr o způsobu vymáhání pozdních povinných plateb:

- První upomínka obecného charakteru bude advokátům zaslána prostřednictvím News ČAK na přelomu měsíců únor/březen (*myšleno příštího roku - pozn. red.*).
- První upomínka písemná bude odeslána poštou v měsíci květnu s tím, že v této souvislosti je uloženo tajemníkovi ČAK připravit ekonomickou kalkulaci pro určení výše paušálních nákladů spojených s vymáháním plateb a odbor vnitřní a vnější legislativy dostal za úkol připravit návrh usnesení představenstva ČAK pro stanovení této paušální náhrady, vše bude předloženo k vyjádření i kontrolní radě ČAK.

Místopředseda ČAK JUDr. Jan Brož a člen kontrolní rady ČAK JUDr. Jan Suk, pověřeni studii využitelnosti, stavebních oprav a úprav Kaňkova paláce a nádvorní budovy ČAK, seznámili s navrhovanými úpravami nádvorního domu ČAK. Jedná se o asymetrický dům s velmi nevhodným poměrem užívaných a zastavěných ploch, s obrovskými tepelnými ztrátami, se střechou v havarijním stavu. Stávající situace vyžaduje okamžitou výměnu skleněné střechy, plášť bohužel nevykazuje potřebný tepelný odpor. Představenstvo ČAK jednomyslně vyslovilo souhlas s opravami a úpravami celé budovy včetně změny funkčního využití v orientační hodnotě cca 20 milionů korun.

Podrobný zápis z 6. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika/Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání).

✿ icha

Nabídka pojištění při přerušení provozu z důvodu pracovní neschopnosti a požáru

Pojišťovací makléř WI-ASS ČR, s. r. o., připravil ve spolupráci s Generali Pojišťovna, a. s., výhradně pro členy ČAK – osoby vykonávající advokacii samostatně či ve sdružení – speciální pojistný produkt – pojištění přerušení provozu z důvodu pracovní neschopnosti a požáru, a to za výhodných sazeb a podmínek.

Domníváme se, že sjednání tohoto produktu je pro advokáta velmi užitečným řešením jeho finanční situace, především je-li přerušení provozu způsobeno jeho delší pracovní neschopností, kdy i přes tento pracovní výpadek musí být schopen dostát veškerým svým závazkům (např. platit nájemné, mzdy zaměstnanců atd.).

Předmětem pojištění je úhrada následné škody způsobené přerušením provozu, kterou se rozumí

- **ušlý zisk** (kterého by pojištěný dosáhl za dobu, kdyby k přerušení provozu nedošlo),
- **stálé náklady** (které musí pojištěný vynakládat i po dobu přerušení provozu).

Pojistná nebezpečí:

- **nemoc nebo úraz**, v jejichž důsledku byl pojištěný uznán práce neschopným, čímž nemohl vykonávat svoji činnost,
- **požár**, který znemožnil provoz advokátní kanceláře.

Roční pojistná částka se stanovuje jako součet stálých nákladů a zisku za minulé roční účetní období.

Advokát si může stanovit nižší částku, než je výše uvedená roční pojistná částka, tzv. limit pojistného plnění, ten je pak horní hranicí plnění pojistitele ze všech pojistných událostí během pojistného roku. Dále je možné pojištění rozšířit o **krytí vícenákladů**, které v souvislosti s pojistnou událostí mohou vzniknout.

Časová spoluúčast je doba sjednaná (zvolená pojištěným) v pojistné smlouvě, po jejímž uplynutí pojistitel poskytuje pojistné plnění (k výběru 14, 21 dní).

Výjimkou je pracovní neschopnost způsobená úrazem, pokud je pojištěný bezprostředně hospitalizován v nemocnici na dobu přesahující 24 hod. V tom případě časová spoluúčast odpadá a pojistitel poskytuje pojistné plnění od počátku pracovní neschopnosti.

Na výši ročního pojistného má vliv vstupní věk zájemce o pojištění, zvolený limit pojistného plnění/pojistná částka a zvolená délka časové spoluúčasti. **Pojistné je daňově uznatelným nákladem**, protože se jedná o majetkové pojiš-

tění, kdy pojistné plnění je pojišťovnou zasláno na podnikatelský účet pojištěného.

Pojistná událost, limit pojistného plnění

Podmínkou vzniku nároku na pojistné plnění je, že v důsledku pracovní neschopnosti či škody způsobené požárem pojištěný nevykonává předmětnou nezávislou činnost, jinou závislou činnost, nepodniká ani nevykonává jinou samostatnou výdělečnou činnost.

Limit pojistného plnění je horní hranicí plnění pojistitele pro jednu a všechny pojistné události vzniklé v jednom pojistném roce. Výše pojistného plnění za jeden kalendářní den přerušení provozu se rovná 1/365 stanovené pojistné částky nebo limitu pojistného plnění uvedeného v pojistné smlouvě, maximálně však do výše skutečné škody.

Pokud vás naše nabídka pojištění zaujala, rádi vám předložíme nabídku podle vašich konkrétních údajů po zaslání vyplněného dotazníku. Dotazník, podrobnější informace o tomto pojistném produktu, vzor smlouvy a pojistné podmínky si můžete vyžádat na níže uvedených kontaktech.

Rozhodnete-li se sjednat pojištění, prosíme o zaslání vyplněného dotazníku, kopie osvědčení z ČAK a potvrzené plné moci.

Věříme, že sjednáním nabízeného typu pojištění vám pomůžeme vyřešit mnohdy svízelnou finanční situaci nastalou z důvodu vaší nemoci či úrazu, kdy musíte i v této době hradit pronájem kanceláře, mzdy vašich zaměstnanců a další stálé náklady.

Těšíme se na spolupráci s vámi.

Pro advokáty dále nabízíme zvýhodněné pojištění:

- Pojištění majetku advokátních kanceláří.
- Pojištění motorových vozidel (havarijní pojištění, povinné ručení).
- Pojištění odpovědnosti a insolvenčních správců.

V případě dotazů či konkrétních požadavků jsme vám k dispozici na níže uvedených kontaktech:

WI-ASS ČR, s. r. o., Ostružnická 362/3, 779 00 Olomouc, <http://www.wiass.cz>

Pojišťovací makléři		Telefon/fax – pevná linka	e-mail	Mobilní telefon
Ivo	Drábek	585 225 324 / 585 230 271	drabek@wiass.cz	736 628 108
Zdeněk	Chovanec	274 812 921 / 274 812 921	chovanec@wiass.cz	605 298 336
Vlasta	Páfalová	585 230 256 / 585 230 271	patalova@wiass.cz	605 298 333
Pavel	Somol	585 225 339 / 585 230 271	somol@wiass.cz	603 501 676

Lisabonská smlouva

Poté, co byla evropská ústavní smlouva v referendech odmítnuta Francií a Nizozemskem a od ústavní koncepce, jejíž cílem bylo zcela nahradit stávající zakládající smlouvy jediným dokumentem, Ústavou, bylo upuštěno, byli zástupci jak členských států, tak i evropských institucí nuceni se zamyslet nad otázkou, kterák zajistit fungování Evropské unie rozšířené o, v té době, 10 nových členských států. Německo a Portugalsko se tohoto úkolu chopily během svých předsednictví v roce 2007 a výsledkem bylo podepsání Berlínské deklarace, která mj. nastínila postup jednání o novém smluvním instrumentu; na summitu Evropské rady v červnu 2007 byly dohodnuty základy budoucí Lisabonské smlouvy.

Proces ratifikace Lisabonské smlouvy (po jejím podpisu ze dne 13. 12. 2007)

Ani názory na tento dokument, Lisabonskou smlouvu, nebyly jednoduše. Stačí jen poukázat na fakt, že Lisabonská smlouva byla odmítnuta Irskem v referendu.¹ Avšak ani v jiných členských státech nebyl pro-

ces ratifikace Lisabonské smlouvy jednoduchý. V Německu byla ratifikace narušena stížností skupiny poslanců k německému ústavnímu soudu² a nejinak tomu bylo i v České republice, kde se ústavní soud taktéž zabíral ústavností tohoto dokumentu. Ústavní soud České republiky rozhodl 26. listopadu 2008, že Lisabonská smlouva³ není v rozporu s Ústavou České republiky. Druhou stížnost předložili českému ústavnímu soudu odpůrci ze senátu. I v tomto případě Ústavní soud České republiky rozhodl, že je Lisabonská smlouva v souladu s českou ústavou. V Polsku zase podmínil podpis Lisabonské smlouvy prezident Lech Kaczyński kladným výsledkem referenda v Irsku.

Lisabonská smlouva vstoupila v platnost k 1. prosinci 2009.⁴

Jaké (základní) změny a novinky přináší Lisabonská smlouva?

Úvodem nutno podotknout, že Lisabonská smlouva nenahrazuje stávající zakládající smlouvy (dále jen „Smlouvy“),⁵ jak tomu mělo být v případě Ústavy. Lisabonská smlouva je, avšak významně, pozměňuje. Dosavadní název Smlouvy o založení Evropského společenství se mění na Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“); název Smlouvy o Evropské unii (dále jen „SEU“) zůstává nezměněn.

Evropská unie získává právní subjektivitu⁶ a nahrazuje Evropské společenství. Zůstává pouze Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM).

Lisabonská smlouva a její institucionální uspořádání

Lisabonská smlouva nemění institucionální uspořádání Evropské unie nijak zásadně. Základem zůstávají tři orgány – Evropský parlament – Rada EU a Komise. Na rozdíl od znění původních však SEU ve znění Lisa-

bonské smlouvy přímo uvádí výčet i ostatních orgánů ve svém čl. 13. Patří k nim: Evropský parlament, Evropská rada, Rada, Evropská komise, Evropský soudní dvůr, Evropská centrální banka a Evropský účetní dvůr.

1. Evropský parlament

Evropský parlament zastupuje občany států Evropské unie a také se skládá ze zástupců občanů Evropské unie volených na pětileté období. Čl. 14 odst. 2 SEU stanoví, že počet poslanců nesmí překročit číslo 750, nepočítaje předsedu. Vzhledem k faktu, že poslední volby do Evropského parlamentu proběhly ještě za platnosti Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „SES“), jejíž znění stanoví počet poslanců na období 2009-2014 na 736, přijaly členské státy přechodná opatření, která zvýší počet poslanců členských států, jež podle Lisabonské smlouvy mají nárok na více poslaneckých křesel. Počet členů EP se tak zvýšil na 754. Zastoupení občanů je stanoveno poměrným sestupným způsobem, přičemž minimální počet poslanců na členský stát je 6, maximální počet poslanců je 96 (jediné Německo má 99 poslanců z důvodu voleb, které se konaly dle SES, nikoliv SFEU).

Lisabonská smlouva rozšiřuje pravomoci Evropského parlamentu, pokud jde o tvorbu právních předpisů – a zde se jedná o velmi výrazné posílení v procesu spolurozhodování, kde se Evropský parlament stává již rovnocenným partnerem Rady EU, rozpočet a mezinárodní dohody.

2. Evropská rada

Evropská rada, jejíž úloha spočívá, dle čl. 15 SEU, ve vymezování obecných politických směrů a priorit, je poprvé formálně začleněna do institucionálního rámce Unie a stává se orgánem EU. Nezískává však žádné nové pravomoci. Evropskou radu tvoří hlavy států nebo předsedové vlád členských států společně s je-

1 Lisabonská smlouva byla v Irsku schválena ve druhém referendu v říjnu 2009.

2 Německý ústavní soud rozhodl 30. června 2009, že Lisabonská smlouva není v rozporu s německým ústavním pořádkem. Soubor čtyř doprovodných zákonů, které upravovaly projednání evropské agendy a přesuny kompetencí na základě Lisabonské smlouvy, byly schváleny oběma komorami parlamentu. Tyto doprovodné zákony byly u ústavního soudu zpochybněny bývalým šéfem oceláren Thyssen Dieterem Spethmannem. Spolkový ústavní soud návrh odmítl a Lisabonská smlouva byla podepsána německým prezidentem.

3 Konkrétně se jednalo o šest částí Lisabonské smlouvy, jejichž neústavnost byla namítána.

4 Jako poslední podepsal Lisabonskou smlouvu český prezident Václav Klaus s tím, že její podpis podmínil výjimkou pro Českou republiku z Listiny základních práv Evropské unie. Tato výjimka by měla být včleněna do textu přístupové smlouvy Chorvatska k Evropské unii.

5 Lisabonská smlouva pozměňuje Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství.

6 Čl. 47 SEU.

jím předsedou a předsedou Komise. Právě funkce předsedy Evropské rady se zřizuje nově. Předseda je volen Evropskou radou na období dvou a půl roku a jeho hlavním úkolem je zajišťovat přípravu a kontinuitu jednání Evropské rady, v této funkci zajišťuje vnější zastupování Unie v záležitostech týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky, aniž jsou dotčeny pravomoci vysokého představitele Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Předseda Evropské rady nesmí zastávat žádnou vnitrostátní funkci. Evropská rada zasedá dvakrát za půl roku, tj. dvakrát během každého předsednictví, a pokud Smlouvy nestanoví jinak, rozhoduje konsensem.

3. Rada Evropské unie

V Radě Evropské unie (dále jen „Rada EU“) jsou zastoupeny vlády členských států a její úloha se víceméně nemění. Rada EU vykonává společně s Evropským parlamentem legislativní a rozpočtovou funkci a zachovává si ústřední úlohu, pokud jde o společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a koordinaci hospodářské politiky. Lisabonskou smlouvou však byl podstatně změněn způsob hlasování. Pokud nově Smlouvy výslovně nestanoví jinak, rozhoduje Rada EU kvalifikovanou většinou (nikoliv jednomyslně). Nejdříve od 1. listopadu 2014 se zavádí hlasování na základě tzv. dvojí většiny států. Aby byly Radou schváleny příslušné návrhy právních předpisů, musí získat nejen většinu hlasů členů Rady EU (55 %), což je nejméně 15 členských států, ale také obyvatelstva (65 %) EU. Blokační menšina musí tvořit nejméně čtyři členské státy, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou. Tento postup nejenže odráží dvojí legitimitu EU – jako unie občanů a států, ale současně zvyšuje transparentnost a efektivitu tvorby právních předpisů Unie. Odchylně od SEU, pokud Rada EU nerozhoduje na návrh Komise nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, je kvalifikovaná většina vymezena jako nejméně 72 % členů Rady

EU (20 členských států) zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.

4. Evropská komise

Evropská komise zastupuje veřejný zájem Evropské unie a její funkční období je pětileté. V nově ustanovené Komisi se počet jejích členů, komisařů, bude rovnat počtu členských států. Komise má v současné době 27 komisařů. Bylo tedy upuštěno od redukce počtu komisařů, kterých mělo být původně 18, což je číslo odpovídající dvěma třetinám počtu členských států.⁷ Komisi řídí její předseda. Předseda Komise je oprávněn odvolávat jednotlivé komisaře.

5. Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Nově se zřizuje funkce vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších institucionálních změn. Tento vysoký představitel vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie, jedná i v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky. Zároveň předsedá Radě pro zahraniční věci, zastupuje EU navenek a je jedním z místopředsedů Komise.

6. Ostatní orgány

Pravomoci Evropské centrální banky a Účetního dvora nebyly nikterak podstatně změněny.

V případě Soudního dvora Evropské unie rozšiřuje Lisabonská smlouva jeho oblast působnosti, zejména v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech, a provádí několik procesních změn. V důsledku uvedených změn dochází k přejmenování dosavadní soudní soustavy Unie na **Soudní dvůr Evropské unie**, která se skládá ze tří soudů: **Soudního dvora** (dříve Evropského soudního dvora), **Tribunálu** (dříve Soudu I. instance) a **Soudu pro veřejnou službu**.

7. Parlamenty členských států

Lisabonská smlouva posiluje úlohu národních parlamentů, které se budou moci více podílet na legislativní činnosti EU spolu s normotvůrci EU. Nová právní úprava vyplývá z čl. 5 SEU a z Protokolů připojených k SEU a SFEU. Protokol o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii upravuje např. jejich právo na informace. Podklady pro konzultace vydané Komisí (zelené a bílé knihy a sdělení) předává Komise při jejich zveřejnění přímo vnitrostátním parlamentům.⁸ Návrhy legislativních aktů zasílané Evropskému parlamentu a Radě se postupují vnitrostátním

⁷ Ve Smlouvě o EU v jejím čl. 17 odst. 5 je systém rotace stále uveden, nicméně v návaznosti na politickou dohodu s Irskem ke snížení počtu komisařů ve skutečnosti nedojde. Politická dohoda bude v budoucnu pravděpodobně realizována změnou Smluv.

⁸ Čl. 1 Protokolu o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii.

parlamentům.⁹ Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality¹⁰ např. stanoví mechanismus žluté a oranžové karty, které jsou nástroji kontroly dodržování zásady subsidiarity. Čl. 6 Protokolu uvádí, že ve lhůtě osmi týdnů ode dne postoupení návrhu legislativního aktu může vnitrostátní parlament zaslat předsedům EP, Rady a Komise odůvodněné stanovisko uvádějící, proč soudí, že dotyčný návrh není v souladu se zásadou subsidiarity. Následuje dvoufázový postup:

1. Pokud se nejméně jedna třetina parlamentů členských států domnívá, že návrh není v souladu se zásadou subsidiarity, musí být návrh Komisi přezkoumán. Ta se rozhodne, zda jej zachová, pozmění nebo stáhne.
2. Pokud se prostá většina parlamentů členských států domnívá, že návrh není v souladu se zásadou subsidiarity, musí být opět návrh Komisi přezkoumán. Ta se rozhodne, zda jej zachová, pozmění nebo stáhne. Pokud se Komise rozhodne trvat na svém návrhu, musí objasnit své důvody a Evropský parlament a Rada rozhodnou, zda bude legislativní postup pokračovat.

Dalším nástrojem, kterým disponují vnitrostátní parlamenty, je právo veta – označovaný někdy jako mechanismus červené karty – vůči návrhu rozhodnutí založeného na tzv. přechodové klauzuli, kterou je zaveden zjednodušený postup pro přijímání změn základních smluv (tedy primárního práva).¹¹

Zrušení pilířové struktury

Tzv. pilířová struktura¹² je Lisabonskou smlouvou zrušena, přestává formálně existovat. Od této chvíle např.

9 Čl. 2 Protokolu o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii.

10 Zásadu subsidiarity a proporcionality upravuje čl. 5 SEU.

11 Čl. 48 odst. 7 SEU.

12 Evropská společenství – 1. pilíř, společná zahraniční a bezpečnostní politika – 2. pilíř, a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech – 3. pilíř.

13 Část první, hlava I SFEU.

14 Čl. 3 odst. 1 SFEU.

15 Čl. 6 SFEU.

16 Čl. 4 SFEU.

rozhoduje Soudní dvůr i o předběžných otázkách v této oblasti bývalého třetího pilíře. Na Soudní dvůr se mohou obracet všechny vnitrostátní soudy, nejenom nejvyšší soudní instance. Přechodná ustanovení nicméně stanoví, že tato plná pravomoc se uplatní teprve pět let po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost.

Evropská občanská iniciativa

Občané EU budou moci více participovat v politickém procesu a být lépe informováni. Lisabonská smlouva kupř. zavádí nový nástroj pro občany EU – tzv. Občanskou iniciativu. Podle ustanovení čl. 11 odst. 4 SEU: „*Nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států se může ujmout iniciativy a vyzvat Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv.*“

Lisabonská smlouva také hovoří o možném dialogu se sdruženími, občanskou společností, sociálními partnery, církvemi a nekonfesijními organizacemi.

Listina základních práv Evropské unie

Lisabonská smlouva zakotvuje Listinu základních práv Evropské unie coby součást primárního práva. Před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost byla pouze Listinou právně nezávazné politické deklarace. Listina nicméně není formální součástí Lisabonské smlouvy a není mezinárodní smlouvou – neprošla ani procesem ratifikace. Listina zakotvuje některé principy judikované Soudním dvorem, které jsou taktéž obsaženy v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Jak již bylo zmíněno, **Česká republika má výjimku z Listiny základních práv Evropské unie.**

Jasnější rozdělení pravomocí EU

Lisabonská smlouva uvádí systematické rozdělení pravomocí a vztahy mezi členskými státy a EU.¹³ Pra-

vomoci jsou explicitně rozděleny do kategorií:

- **výlučné pravomoci:** pouze EU je oprávněna tvořit právní předpisy v oblastech celní unie, měnové politiky, společné obchodní politiky nebo hospodářské soutěže;¹⁴
- **podpůrné, koordinační a doplňkové činnosti:** v oblastech, jako jsou kultura, vzdělávání, cestovní ruch, civilní ochrana, správní spolupráce nebo průmysl, může EU pouze podporovat činnost členských států¹⁵ (například prostřednictvím finančních intervencí);
- **sdílené pravomoci:** v ostatních oblastech, jako je vnitřní trh, životní prostředí, doprava a ochrana spotřebitele, energetika, zemědělství a rybolov aj. sdílí Unie pravomoc tvořit právní předpisy v souladu se zásadou subsidiarity s členskými státy.¹⁶

Vystoupení z Evropské unie

Příspěvek o Lisabonské smlouvě a základních změnách, které nám přinesla (především v oblasti institucionální), uzavírám institutem možného vystoupení z EU. Smlouva poprvé výslovně uznává možnost vystoupení z Evropské unie. Článek 50 SEU uvádí: „*Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.*“

✿ Mgr. LENKA VOJÍŘOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

Použitá literatura:

- Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU)
- Smlouva o Evropské unii (SEU)
- Bulletin zahraničního oddělení Nejvyššího soudu ČR

Webové stránky:

- <http://www.euroskop.cz/192/sekce/lisabonska-smlouva-ke-stazeni/> (Materiály: Analýza dopadů Lisabonské smlouvy – leden 2010, Průběh ratifikace, Co potřebujete vědět o Lisabonské smlouvě)
- http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm

Zpráva z konference

„Občan a konvergence právních řádů“ v Heidelbergu

Mgr. MICHAELA NAVRÁTILOVÁ, LL.M.

Má diferencovaná integrace neboli Evropa dvou rychlostí v dnešní době stále budoucnost? Je řešením pro rozrůstající se Evropskou unii nebo naopak představuje nezanedbatelné nebezpečí a prohlubuje rozdíly mezi členy? K možnostem diferencované integrace a konvergence právních řádů se na univerzitě v Heidelbergu konala konference skupiny Síť konvergence právních řádů (Netzwerk Konvergenz der Rechte/Convergence des droits).

Diferencovaná integrace jako šance pro Evropskou unii?

Tento zajímavý projekt, v jehož rámci se ve dnech 5. – 7. 11. 2009 konala v německém Heidelbergu již druhá konference, je zaštitěn a organizován právníckými fakultami v Heidelbergu (Juristische Fakultät der Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg) a ve francouzském Nancy (Faculté de droit, sciences économiques & gestion – Université de Nancy II), jakož i ve švýcarské Basileji (Juristische Fakultät der Universität Basel), které za účelem spolupráce na tomto projektu vytvořily „Síť konvergence právních řádů“.

Inspirací je právě fenomén tzv. diferencované integrace, tj. spolupráce jen mezi některými členskými zeměmi Evropské unie, které mají zájem na užší spolupráci a dalším pokroku v integraci, kterého není možno dosáhnout ve všech členských státech. Tento jev je dle hlavních duší celého projektu, *prof. Dr. Christiana Balduse*, děkana právnické fakulty univerzity v Heidelbergu, a *prof. Dr. iur. habil., Dr. iur. h. c., Dr. phil. h. c. Petera-Christiana Müller-Graffa* (rovněž Universität Heidelberg), zejména v oblasti evropského soukromého práva v současné době díky rozšiřování Evropských společenství o nové členské země, na vzestupu a dal by se označit jako šance pro Evropu.¹ A to i v odvětvích tak citlivých a zásadních pro právní praxi jako je **právo rodinné, dědické a věcné**, které tradič-

ně úzce souvisejí s kulturními, regionálními a náboženskými specifiky jednotlivých států, a kterým byla věnována právě tato heidelberská konference.

Projekt „Síť konvergence právních řádů“ si klade za cíl prověřit za účasti zástupců německé a francouzské právní vědy, ale i zástupců z jiných členských států, možnosti konvergence, resp. diferencované integrace právních řádů členských států v různých oblastech soukromého práva, vymezit pro ni prostor a zároveň stanovit možnosti spolupráce členských států v užších kruzích. Je zřejmé, že existují právní materie, ve kterých je integrace možná mezi všemi členskými státy (např. u práva společností či práva na ochranu spotřebitele). Dále však také materie, které by – kvůli zásadním, tradicí podmíněným odlišnostem v členských státech a malé relevanci pro vnitřní trh – měly zůstat vyhrazeny pouze vnitrostátnímu zákonodárství (například právní úprava uzavírání manželství). Konečně však také materie – a o jejich kritickou identifikaci v tomto projektu především jde –, u kterých lze konstatovat určitou věcnou blízkost právních úprav některých členských států a ve kterých lze tedy nalézt prostor pro diferencovanou integraci (jako např. u dědického kolizního práva). Organizátoři projektu vycházejí z předpokladu, že by zejména členské státy s historicky příbuznými právními řády mohly být vůči otázkám spojeným s diferencovanou integrací otevřené. Pro

celý projekt je tedy plánována především úzká spolupráce mezi zástupci německé a francouzské právní vědy, ale i s vědci z menších členských států, v neposlední řadě ze střední a východní Evropy.

Průběh konference

V rámci tohoto článku bych nyní ráda stručně představila přednesené referáty a teze, které během heidelberské konference zazněly.

Nejprve stručně ke zvoleným tématům. Pro referáty byla vybrána zajímavá a pro praxi velmi relevantní témata jako například status fyzické osoby, uzavírání a rozlučování partnerských vztahů, manželské majetkové poměry, právo dědické, práva věcná. Je nutno poznamenat, že před tím, než budou zpracovány závěry celého projektu do uceleného sborníku, jsou plánovány ještě další konference, spektrum témat bude tedy jistě ještě podstatně rozšířeno. Referujícími a posléze diskutujícími byli akademici, ale i praktici z různých států Evropské unie (mj. z Německa, Francie, Maďarska, Polska, Itálie, Portugalska), kteří danou úpravu představili vždy z pohledu „svého“ právního řádu.

Hned **první den konference** po úvodních projevech hlavních iniciátorů projektu *prof. Dr. Müller-Graffa*, *prof. Dr. Balduse*, který se bohužel konference pro nemoc nemohl zúčastnit a jeho projev byl proto přečten, *prof. Dr. Oliviera Cacharda*, děkana právnické fakulty Univerzity Nancy II, a *prof. Dr. Petera Junga*, děkana právnické fakulty Univerzity v Basileji, následoval úvodní referát známého francouzského emeritního profesora

¹ Srov. mj. publikace Jung, P., Baldus, C. (eds.): *Differenzierte Integration im Gemeinschaftsprivatrecht*. München: Sellier, 2007; Baldus, C. / Müller-Graff, P.-C. (eds.): *Die Generalklausel im Europäischen Privatrecht. Zur Leistungsfähigkeit der deutschen Wissenschaft aus romanischer Perspektive*. München: Sellier, 2006.

Dr. Paula Lagarda (Université Paris I). *Dr. Lagarde*, mimo jiné jeden z autorů studie² k připravovanému evropskému nařízení ve věcech dědictví a závěti³, hovořil na téma „**Občan a evropské právo**“. *Dr. Lagarde* mluvil o konceptu občanství vzniklém za Francouzské revoluce a zdůraznil, jaká práva a zejména základní svobody evropské právo občanům přináší. Například při využívání svobody volného pohybu však podle něj naráží občan kvůli rozdílné úpravě v právních řádech členských států – již jen úpravy osobního statusu (právní úprava matriky, knihy narození, úmrtí, manželství), ale i u registrace majetku, závěti atd. – na mnohé obtíže. Zdrojem těchto obtíží jsou podle něj nejen rozdíly v materiálním právu, ale také v právu kolizním. Východiskem je buď prakticky nerealizovatelná unifikace hmotného práva členských států, anebo – již reálnější – sjednocení mezinárodního práva soukromého a procesního členských států. *Prof. Dr. Lagarde* zdůraznil, že u posledně jmenovaného jde sice o „klasické řešení“, však se změnou metodou: důležité je totiž vzájemné uznávání rozhodnutí a jejich přímá použitelnost. Toto řešení založené na vzájemné důvěře je podle něj východiskem pro Evropskou unii.

Druhý den konference byl věnován tématu „**status osoby**“. V jeho rámci vystoupili se svými příspěvky k právní úpravě jména a příjmení a představili ji z pohledu francouzského, německého a portugalského, resp. dokonce brazilského práva *docentka Véronique David-Balestriero* (Université de Nancy II), pan *René Repasi*

(Universität Heidelberg) a paní *Viviane Geraldine Ferreira* (univerzity Sao Paulo, Heidelberg). Všichni referenti poukazovali na význam a funkci jména, které má ve všech představených právních řádech dva aspekty: slouží k identifikaci osoby (značí příslušnost k rodině) a je zároveň jejím atributem, označuje její původ, a má rovněž sociální „přiřazovací funkci“. Zajímavý byl v referátu o německé právní úpravě zejména vývoj dvou zásad, kterými je dle referenta *Repasiho* tato úprava již od přijetí německého občanského zákoníku z roku 1900 (BGB) ovládána, tedy zásady jednoty jména (Namenseinheit) a zásady kontinuity jména (Namenskontinuität). Zejména zásada jednoty jména byla historicky velmi silná (žena musela při sňatku vždy převzít jméno manžela a neměla tak téměř právo na sebeurčení), dnes naopak dochází k jejímu potlačení ve prospěch práva na sebeurčení. Jméno je dnes v Německu chápáno jako jedno z osobnostních práv a žena tedy již není nucena je ani po uzavření manželství změnit. Dokonce i v případě rozvodu a nového sňatku je možno ponechat si „vyvdané“ jméno i pro nově založenou rodinu. Právní úpravu jména v portugalském, resp. poněkud nad rámec konference dokonce v brazilském právu, představila poté *Viviane Geraldine Ferreira*. Za zmínku stojí z jejího příspěvku zejména skutečnost, že k určení jména je v Brazílii kromě rodičů dítěte oprávněn rovněž lékař nebo jednatel kliniky, ve které se dítě narodilo. Pokud jde o změnu jména v případě sňatku, není ani v Brazílii pravidlem, neboť zde neexistuje právní pojem jména rodiny, snoubenci si tedy mohou ponechat svá dosavadní jména.

Dalším tématem konference bylo **uzavírání a rozlučování partnerských vztahů** představené referenty z pohledu francouzského, německého a maďarského práva. Francouzskou úpravu představila *prof. Dr. Jacqueline Flauss-Diem* (Université de Picardie). Shrnula jak právně zakotvené formy partnerského soužití ve Francii (manželství, dále tzv. PACS,⁴ určený jak pro páry stejného, tak rozdílného pohlaví, a neformální concubi-

nage), tak možnosti jejich zrušení – od prostého rozchodu u concubinage, přes zrušení PACS až po rozvod manželství. Poté referovala *docentka Françoise Furkel* (Universität des Saarlandes) o úpravě soužití muže a ženy v německém právu. Zaměřila se zejména na německý Partnerschaftsgesetz,⁵ zákon upravující partnerství párů stejného pohlaví, který srovnala s francouzskou úpravou PACS, jež je naopak určena i pro páry odlišného pohlaví. Jako poslední referoval o úpravě této problematiky v maďarském právu *Dr. Zoltan Csehi* (Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest). V rámci svého referátu poukázal *Dr. Csehi* na formy soužití dle maďarského práva: manželství, registrované partnerství pro páry stejného pohlaví a životní společenství párů rozdílného pohlaví (do němčiny přeloženo jako Lebensgemeinschaft). Referent zdůraznil, že existence posledně jmenovaného byla dovozena v rozhodovací činnosti soudů již v šedesátých letech minulého století, protože již tehdy maďarský nejvyšší soud judikoval, že životní společenství může být chápáno jako druh společnosti v režimu občanského práva (referent použil německého termínu BGB Gesellschaft), z čehož vyplynul i nárok bývalého druha/družky na majetkové vyrovnání v případě rozchodu. Dodal, že tato judikatura byla později rovněž zakotvena v občanském zákoníku a dokonce rozšířena i na páry stejného pohlaví.

Za zmínku stojí, že se poté mezi účastníky konference rozproutila velmi živá **diskuse k pojetí životního společenství jako společnosti v režimu občanského práva**. *Prof. Dr. Müller-Graff* zdůrazňoval nutnost funkcionálního přístupu a poukázal na to, že německá judikatura označila jako důležitý prvek každé takové společnosti společný účel (gemeinsamer Zweck), jehož existence u životního společenství není zcela zřejmá. Je společné soužití dostatečný společný účel? *René Repasi* poté srovnával francouzský PACS a německé Partnerschaft, přičemž prvně jmenované označil za flexibilnější, přesto prohlásil, že považuje konvergenci v tomto směru za možnou. V diskusi vyjád-

2 V německém jazyce: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc/testaments_successions_de.pdf (stav 16. 1. 2010), popř. <http://www.successions.org/> (stav 16. 1. 2010).

3 Srov. nyní již návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a úředních listin ve věcech dědictví a vytvoření evropského dědického osvědčení ze dne 14. 10. 2009, KOM (2009) 154, <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=502499:cs&lang=cs&list=502499:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=10&hwords=&checktext=checkbox&visu=#texte> (stav 16. 1. 2010).

4 PACS neboli pacte civil de solidarité.

5 Většinu německých zákonů je možné vyhledat pomocí <http://www.gesetze-im-internet.de> (stav 16. 1. 2010).

řil *prof. Dr. Fabian Klinck* (Ruhr-Universität Bochum) důraznou výhradu k navrhovanému pojetí životního společenství jako společnosti v režimu občanského práva, což odůvodnil tím, že toto pojetí je v podstatě jen úpravou majetku a neobsahuje žádnou úpravu dalších aspektů životního soužití jako např. práva na ochranu jména, práva na výkon péče o nezletilé, dědického práva apod.

Další problematice – tématu **manželského majetkového práva** – byly poté věnovány příspěvky advokáta *Huguese Letelliera* (Paris), notáře *Edmonda Jacobyho* (Forbach) a *Dr. Laury Cavandoli* z Univerzity v Parmě. Referáty *Letelliera* a *Jacobyho* byly velmi zajímavé zejména proto, že byly předneseny z pohledu zkušených praktiků.

Advokát *Letellier* svůj příspěvek uvedl několika statistickými údaji, které ukázaly, že zabývat se otázkami konvergence manželského majetkového práva není vůbec „od věci“. Například již v roce 1990 bylo zaznamenáno 55 000 německo-francouzských manželství, což v praxi znamená, jak referent uvedl, 110 000 řízení o dědictví, a při mírné dávce pesimismu teoreticky rovněž 55 000 řízení o rozvod manželství. *Letellier* rovněž zmínil, že svým mandantům vždy doporučuje volbu majetkového uspořádání (dle německého či francouzského práva) v závislosti na tom, ve které zemi se chtějí usadit. Pokud jde o samotné vypořádání majetkových poměrů mezi manželi, zdůraznil, že ve srovnání s německou úpravou má ve francouzské úpravě majetkového vypořádání mezi manželi, které se nazývá „*prestation compensatoire*“, silnou pozici soudce a že by de lege ferenda přivítal rozšíření autonomie vůle stran. Poukázal rovněž na častý problém s uznáváním a výkonem soudních rozhodnutí, kdy pro německou manželku je sice v předmanželské smlouvě pro případ rozvodu sjednáno vysoké výživné, výkon rozhodnutí proti francouzskému manželovi je však jen zřídkakdy úspěšný, protože uznání a výkon rozhodnutí je ve Francii obvykle zamítnut pro rozpor s *ordre public*.

Poté referoval o německé úpravě

majetkového režimu mezi manželi notář z Lotrinska, pan *Edmond Jacoby* (Forbach). Zdůraznil značnou míru smluvní volnosti, kterou německá úprava na rozdíl od francouzské poskytuje manželům v rámci dohody o majetkovém vypořádání (*Zugewinnausgleich*, *Versorgungsausgleich*) při rozvodu manželství. Značnou autonomii disponují strany již i při volbě, popř. i změně zvoleného majetkového režimu manželů. K možné harmonizaci mezinárodního práva soukromého, jakož i samotného hmotného práva v této oblasti uvedl, že harmonizace posledně zmíněného se mu sice nejeví v dohledné době jako možná, avšak koordinovaná harmonizace alespoň mezinárodního práva soukromého v oblasti dědického a rodinného práva je dle jeho názoru realizovatelná i potřebná. Přitom upozornil, že projekty Evropské komise s tímto koordinovaným postupem počítají.

Jako poslední referovala v rámci bloku o majetkovém režimu mezi manželi o italské úpravě *Dr. Laura Cavandoli* z univerzity v Parmě.

Poslední den konference jsme vyslechli příspěvky ke dvěma tématům: **právu dědickému a právům věcným**.

O právu dědickém referovali *prof. Dr. Bertrand Ancel* (Université de Paris II), *prof. Dr. Götz Schulze* (Université de Lausanne) a nakonec *Tomasz Krzywicki* (Uniwersytet Jagelloński w Krakowie/Universität Heidelberg).

Prof. Dr. Ancel hovořil převážně o nově vydaném návrhu nařízení ve věcech dědictví a závětí,⁶ zejména o zásadách, na kterých je tento návrh založen.⁷ Například, že upravuje pouze mezinárodní právo soukromé, dále že jako základního hraničního určovatele pro určení rozhodného práva užívá obvyklý pobyt zůstavitele v době úmrtí a konečně že vychází z jednotného dědického statutu, tzn. dědické řízení se „neštěpí“ a pro dědění movitých věcí se nepoužije jiného hraničního určovatele než pro dědění nemovitostí. Zmínil i další body obsahu nařízení, které byly v průběhu procesu jeho přípravy nejčastějším předmětem diskusí: mj. absen-

ci definice pojmu obvyklého pobytu, připuštění možnosti volby práva (*professio iuris*), práva neopomenutelných dědiců, klauzuli *ordre public* či dědickou smlouvu nebo společnou závěť manželů. Následně popsal ve svém příspěvku *prof. Dr. Schulze* německou hmotněprávní úpravu dědického práva, pojednal velmi přehledně o systematické dědického práva v německém občanském zákoníku (BGB) a jeho úzké souvislosti s právem rodinným, zejména pak o nárocích pozůstalého manžela/ky, které srovnal s francouzskou úpravou. Velmi zajímavé bylo jeho shrnutí hlavních rozdílů francouzské a německé úpravy – jmenoval postavení spoludědice, dělení dědictví, právní úkony pro případ smrti, a posléze jejich shodných bodů, tj. zrušení fideikomisu, pravidla pro dědění ze zákona, práva zůstavitele, princip testovací volnosti, podmínky pro formu a obsah závěti, dědické osvědčení. Úpravu dědického hmotného práva v Polsku, stále upravenou v občanském zákoníku z roku 1964 (se změnami z roku 2009), poté představil *Tomasz Krzywicki*. Zdůraznil, že polská úprava vykazuje společné znaky jak s úpravou německou, tak francouzskou, zná jak dědění ze zákona, tak ze závěti, nepřipouští však oproti německé úpravě společnou závěť manželů a dědickou smlouvu. K polské úpravě dědického mezinárodního práva soukromého uvedl, že hraničním určovatelem je státní příslušnost zůstavitele v době smrti.

Závěr konference patřil **věcným právům**. Nejdříve referoval *docent Jean-Michel Gasser* (Université de Nancy II) o klasifikaci a pojetí movitých a nemovitých věcí ve francouzském občanském zákoníku (*Code Civil*) a zároveň hovořil i o římskoprávních

6 Srov. pozn. č. 3.

7 Blíže k procesu přípravy nařízení v českém jazyce srov. např. Leszay, L., Svoboda, J.: Návrh nařízení Rady (ES) o rozhodném právu, o pravomoci, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech dědictví a závětí, *Ad Notam* 2008, č. 2, s. 55-62; v německém jazyce např. Dörner, Hertel, Lagarde, Riering: Auf dem Weg zu einem europäischen internationalen Erb- und Erbsverfahrensrecht, *IPRax* 2005, s. 2n. Navrátilová, M.: Familienrechtliche Aspekte im europäischen Erbkollisionsrecht. Unter Einbeziehung der Rechtssetzungskompetenz nach dem Vertrag von Lissabon, *GPR* 2008, č. 3, s. 144-155.

základech této úpravy, vyložil pojem věci a zmínil i plánovanou reformu. Na jeho příspěvek navázala *docentka Nathalie Pierre* (Université de Nancy II), která hovořila o francouzské úpravě bezpodílového spoluvlastnictví (indivision). Krátké nahlédnutí do polské úpravy věcných práv poté zprostředkoval účastníkům konference *Dr. Marek Porzycki* (Uniwersytet Jagelloński w Krakowie). S odkazem na referát *docentky Pierre* srovnal polské bezpodílové spoluvlastnictví s francouzským institutem „indivision“. Zmínil různé příklady tohoto typu spoluvlastnictví v polském právu, hovořil dále o tom, že je vždy spojeno s jiným právním vztahem (existuje například mezi manželi), přičemž velikosti podílů nejsou určeny; dále hovořil o podílovém spoluvlastnictví, které je naproti tomu samostatným právním institutem, nemusí být spojeno s žádným dalším právním vztahem a je charakterizo-

váno určitou velikostí podílů jednotlivých spoluvlastníků. Zdůraznil, že s jednotlivými podíly je pak možno smluvně nakládat, případná smluvní omezení mají však pouze závazkověprávní účinky. Posledním referentem celé konference byl *prof. Dr. Marcus Artz* (Universität Bielefeld), který představil německá věcná práva. Jako ostatní referenti zvolil jen výsek této obsáhlé a komplexní problematiky a hovořil o hraničních případech principů věcněprávního úkonu (dingliches Rechtsgeschäft). Ve stručnosti shrnul zásady německého věcného práva o nabytí od vlastníka i od nevlastníka, jakož i známé principy, na nichž je německé věcné právo založeno – Trennungs- und Abstraktionsprinzip – a jejich hranice. Hovořil rovněž o problému obcházení zákona.

Závěrečný – všechny referáty shrnující – příspěvek přednesl *Dr. Ludovic Bernardeau* (Université de Nancy II).

Závěr

Konferenci „Občan a konvergence právních řádů“ v Heidelbergu a celý projekt „Síť konvergence právních řádů“ lze považovat za velmi inspirativní krok na poli diferencované integrace. A to tím spíše, že se „otcové“ projektu, ač ze dvou velkých členských států – Německa a Francie – snaží zapojovat do diskuse rovněž zástupce z menších a především nových členských států. Přístup řešitelů projektu soustřeďujících se zejména na prakticky velmi relevantní, ale rovněž citlivé a v právních úpravách jednotlivých členských států hluboce zakořeněné oblasti práva, s cílem prověřit tak možnosti diferencované integrace, lze rovněž považovat za smysluplný.

Autorka je advokátní koncipientkou ve Zlíně.

KONEČNÁ & ŠAFÁŘ

Corporate

Dispute Resolution

Dispute Resolution

Jsme **renomovaná advokátní kancelář** s mezinárodní klientelou sídlící v centru Prahy. Nabízíme perspektivu odborného růstu v týmu špičkových profesionálů ve svém oboru, příjemné pracovní prostředí a zajímavé platové ohodnocení.

Pro svůj tým v současnosti **hledáme** vhodné kandidáty na pozice:

ADVOKÁT / ADVOKÁTKA ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT / KONCIPIENTKA

Požadujeme vysokou úroveň odborných znalostí. Nutností je aktivní znalost AJ slovem i písmem, znalost NJ výhodou. Očekáváme uživatelskou znalost práce s PC, schopnost a ochotu k profesnímu rozvoji, předpoklady k týmové práci, časovou nezávislost a profesionalitu vystupování.

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, nabídku s Vaším životopisem v českém i anglickém (německém) jazyce na e-mail zelenakova@konecna-safar.com nebo na fax 221 990 450, k rukám sl. Zeleňákové.

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2009	64
Pozvánka na konopištskou akci „O parohy arcivévod Ferdinanda“	69
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	70
Pozvánka na první mezinárodní finále Moot Court v ČR.....	72
Konference IPR podpořila patenty	73
Zločin a trest v české kultuře 19. století - zpráva ze symposia	74
Pozvánka na náhodský turnaj dvojic v odbíjené - Kubečkův memoriál.....	76
Pozvánka na 2. ročník turnaje ČAK v beach volejbale - BUDWEISER CUP	77

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

Zemřel téměř stoletý advokát a spisovatel	78
---	----

NAKONEC	79 - 81
---------------	---------

2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2009

Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži obsažené v obchodním zákoníku

Nárok zdržovací a odstraňovací

právníroku²⁰⁰⁹

JUDr. DANA ONDREJOVÁ, Ph.D.

Soutěžní příspěvek se zabýval všemi nároky, jež poskytuje obchodní zákoník osobám aktivně legitimovaným ve sporech z nekalé soutěže, tj. nároku na zdržení se nekalosoutěžního jednání, odstranění nekalosoutěžního stavu, přiznání přiměřeného zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení. S ohledem na rozsah soutěžního příspěvku jsme omezili jeho publikaci v Bulletinu advokacie toliko na nárok zdržovací a odstraňovací. Úplná verze příspěvku je součástí knihy téže autorky, vydané nakladatelstvem Wolters Kluwer, a. s., s názvem „Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži“.

1. Obecné otázky právní regulace prostředků ochrany proti nekalé soutěži obsažených v obchodním zákoníku

Obchodní zákoník obsahuje kromě hmotněprávních norem regulujících nekalosoutěžní problematiku (§ 44 – 52 ObchZ) toliko dvě procesněprávní ustanovení, a to ustanovení § 53 a 54 ObchZ. Jedná se tak o regulaci velmi stručnou, která je dále rozvinuta obecnými procesněprávními ustanoveními obsaženými v občanském soudním řádu a zejména rozhodovací praxí soudů. Význam kvalitní činnosti soudů (příp. správních orgánů) v této oblasti je tak značný, neboť jedině účinné potírání určitého jednání může v praxi zabránit jeho pokračování, resp. opakování.

Ustanovení § 53 a 54 ObchZ dávají odpověď na otázku, jaké subjekty jsou oprávněné podat žalobu ve věcech nekalé soutěže, jaké nároky mohou tyto osoby požadovat a kdo a co je povinen ve sporech z nekalé soutěže prokazovat.

Ustanovení § 53 ObchZ stanoví, že „osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstra-

nil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.“ Uvedený výčet nároků osob aktivně legitimovaných z nekalé soutěže lze považovat za taxativní. Charakter tohoto výčtu však neznámá, že mimo právní prostředky, s jejichž využitím ze strany aktivně legitimovaných osob výslovně počítá obchodní zákoník, je vyloučena aplikovatelnost také dalších právních prostředků ochrany zakotvených v jiných právních předpisech (zejména v občanském zákoníku, občanském soudním řádu, trestním zákoníku, zákoně o regulaci reklamy atd.), ale naopak tyto instituty ochranu proti nekalé soutěži efektivně doplňují.

Zcela na žalobci poté je, aby navrhl konkrétní právní prostředek ochrany proti nekalé soutěži (případně jeho výši, požaduje-li peněžité plnění), přičemž žalobce může po žalovaném (rušiteli) požadovat některý z nároků uvedených v ustanovení § 53 ObchZ nebo kumulativně hned

několik nároků (event. všechny). Možnost kumulativního využití nároků obsažených v ustanovení § 53 ObchZ (ale také obsažených například v příslušných ustanoveních občanského soudního řádu či jiných zákonech) potvrzuje např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze,¹ podle něhož „právo žádat poskytnutí přiměřeného zadostiučinění může ten, jehož práva byla jednáním nekalé soutěže porušena či ohrožena, uplatnit proti rušiteli nezávisle na tom, zda uplatnil i nárok zdržovací či nárok na odstranění závadného stavu“ nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR:² „...To, že v řízení, jehož předmětem byl zdržovací nárok, bylo soudem přiznáno právo uveřejnit rozsudek, nevyklučuje právo žalobce na přiměřené zadostiučinění, jsou-li pro jeho přiznání splněny podmínky.“

Zda se jedná skutečně o nekalosoutěžní jednání a zda bude konkrétní právní prostředek ochrany dle § 53 ObchZ přiznán, je však zcela na zvážení soudu (tzv. **diskreční oprávnění soudu**).

V některých případech se jako praktický jeví postup, kdy bude žalobce nejprve žalovat prostřednictvím žaloby na určení nekalosoutěžního jednání, čímž vyřeší otázku, zda se vůbec jednalo o nekalou soutěž, a teprve později samostatnou žalobou uplatní příslušný nárok (např. na přiměřené zadostiučinění či náhradu škody).

Nároky z titulu nekalé soutěže dělí obchodní zákoník do dvou skupin, neboť v ustanovení § 53 ObchZ uvádí nejprve nároky na zdržení se jednání a odstranění závadného stavu a až poté nároky zbývající (tj. přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení), jež uvozuje slovy „dále mohou požadovat“ (srov. formulaci obsaženou v ustanovení § 53 ObchZ: „Osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena či ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.“). Z uvedeného však nelze vyvozovat závěr, že nároky uvedené na prvním místě je nutno požadovat přednostně a nároky uvedené na druhém místě tak lze požadovat až tehdy, když před nimi byla uplatněna žaloba na zdržení se jednání a odstranění závadného stavu.³

Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži obsažené v obchodním zákoníku tak můžeme v zásadě rozdělit do dvou kategorií **podle jejich funkcí** – na **zabraňovací** (v důsledku podání těchto žalob a jejich případného úspěchu by mělo fakticky dojít k zamezení dalšího pokračování či setrvávání v nekalosoutěžním jednání) a na **kompensační** (v důsledku podání těchto žalob a jejich případného úspěchu by mělo dojít k určité náhradě, satisfakci za nekalosoutěžní jednání).

• **Zabraňovací prostředky ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákoníku**

- Žaloba na zdržení se nekalosoutěžního jednání.
- Žaloba na odstranění nekalosoutěžního stavu.

• **Kompensační prostředky ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákoníku**

- Žaloba na vydání bezdůvodného obohacení.
- Žaloba na přiznání přiměřeného zadostiučinění.
- Žaloba na náhradu škody.

Nároky aktivně legitimovaných osob z nekalé soutěže podle obchodního zákoníku můžeme rovněž dělit **podle kritéria založeného na majetkovém** (přiměřené zadostiučinění v penězích, náhrada škody, vydání bezdůvodného obohacení) či **nemajetkovém charakteru nároků** (zdržení se nekalosoutěžního jednání, odstranění nekalosoutěžního stavu, přiměřené zadostiučinění v nepeněžní formě).

Ustanovení § 54 ObchZ, jakožto druhé ze dvou procesních ustanovení o nekalé soutěži, obsažených v obchodním zákoníku, se zabývá nároky právnických osob oprávněných hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů (odstavec 1) a důkazním břemenem ve věcech nekalé soutěže (odstavec 2). Toto ustanovení lze považovat za ustanovení speciální ve vztahu k § 53 ObchZ.

2. Zdržení se nekalosoutěžního jednání

Žaloba, jíž se žalobce domáhá zdržení se určitého jednání (upuštění od neoprávněného zásahu do jeho práv), se označuje rovněž jako tzv. **zápůrčí nebo negatorní žaloba**.

Nárok na zdržení se nekalosoutěžního jednání se uplatňuje žalobou podle ustanovení § 80 písm. b) OSŘ.

Zdržovací nárok má především **preventivní povahu**, neboť směřuje proti nekalosoutěžnímu, soustavnému jednání, jehož trvání či opakování v budoucnu hrozí (např. uveřejňování nevhodné reklamy v tisku). Lze jej použít pouze tehdy, když hrozba nekalosoutěžního jednání dostatečně vyplývá z okolností případu, resp. musí být dostatečně prokázána (to znamená i tehdy, pokud ještě k nekalosoutěžnímu jednání nedošlo, avšak z určitého jednání lze odůvodněně usuzovat, že k nekalé soutěži bezprostředně dojde). Uvedené je plně v souladu s následujícím rozhodnutím Vrchního soudu v Praze:⁴ „Příkaz zdržet se určitého jednání zlehčování, resp. obecně určitého nekalosoutěžního jednání, v sobě obsahující určení, že dané jednání je jednáním nekalosoutěžním a příkaz zdržet se jej, směřující do budoucnosti. Proto musí být splněn předpoklad, že by k takovému jednání v budoucnosti jinak došlo nebo zřejmě mohlo dojít. To je v případě, že jde o soustavné jednání, jehož další trvání hrozí, ale také v případě, že jednání nekalé soutěže podle okolností a stavu věci v době rozhodování hrozí, tj. je důvodná obava, že k němu dojde, i když nepůjde o soustavné jednání. Hrozba nekalosoutěžního jednání musí dostatečně vyplývat z okolností případu, resp. musí být dostatečně osvědčena.“

Z povahy věci tak vyplývá, že **zdržovací nárok nelze úspěšně podat, pokud se rušitel nekalé soutěže již nedo-**

1 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1511/94.

2 Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

3 Shodně srov. Hajn, P.: Nové skutečnosti v ochraně proti nekalé soutěži, Právní rádce, 2002, č. 2, str. 8.

4 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 135/95.

pouští, ledaže by šlo o jednání v určitém smyslu periodické a hrozilo by, že se jej rušitel dopustí znovu (hrozba opakování). To je v souladu s prvorepublikovou rozhodovací praxí:⁵ „*Předpokladem zdržovacího nároku podle zákona proti nekalé soutěži č. 111/1927 Sb. z. a n. jest objektivní nebezpečí dalšího rušení. Takového nebezpečí tu není, přestal-li žalovaný jako jednatel zamýšlené společnosti s ručením omezeným již před podáním žaloby užívatí závadného údaje ve firemním znění, ježto společnost s ručením omezením nebyla založena a byla místo ní založena veřejná obchodní společnost, jejímž je sice žalovaný veřejným společníkem, avšak není oprávněn společnost znamenati a ji zastupovati.*“

V případě žaloby na zdržení se nekalosoutěžního jednání je nutno upozornit na poměrně **náročnou formulaci petítů**. Problém může nastat jak v případě příliš široce pojatých petítů, tak v případě jejich pojetí příliš úzkého. Nalezení „zlaté střední cesty“ však není jednoduché. K tomu se vyjádřil Vrchní soud v Praze⁶ ve svém rozhodnutí, ve kterém uvedl: „*Pokud je návrh na rozhodnutí soudu, obsažený v žalobě (žalobní petit) natolik neurčitý a obecný, že není způsobilý být obsahem výroku soudu, je třeba tuto vadu postupem podle § 43 odst. 1 OSŘ odstranit. Ve smyslu ust. § 79 odst. 1 OSŘ vymezení práv a jim odpovídajících povinností v žalobním petitu musí být provedeno tak přesně a určitě, aby v případě vyhovění mohl být převzat tento žalobní petit do rozhodnutí soudu a mohl být k němu (při dobrovolném nesplnění) nařízen a proveden výkon rozhodnutí. Pokud soud prvního stupně zavázal žalovaného zdržet se vůči žalobci klamavé reklamy, jde o výrok nevykonatelný.*“

Zdržovací nárok je v ustanovení § 53 ObchZ formulován následovně: „*Osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel.*“ V tomto textu není dle P. Hajny⁷ vhodné užití slova „*tohoto*“. Mohlo by z něj být vyvozováno, že zdržovací nárok může být vysloven jen ohledně přesně té podoby, v jaké se závadné jednání již uskutečnilo nebo se chystá. Rozhodovací praxe takto text nechápe a slova „*tohoto jednání*“ vykládá poněkud extenzivněji. Pokud například závadná reklama byla publikována na billboardech, lze zdržovací nárok uplatnit i vůči jiným nosičům reklamního poselství a formulovat „*je povinen se v reklamě na výrobek „x“ zdržet tvrzení „y“.*“

Žalobní petit by neměl být ani příliš úzký, neboť by mohl docházet jen k drobným obměnám v jednání, které by pod příliš konkrétní vymezení v žalobě nespadlo, a tako-

věto jednání by si vyžádalo novou žalobu. Za nepřipustně příliš úzký petit bude považován také petit požadující zákaz používání jen zcela určité podoby závadného slova a nikoliv jeho další gramatické tvary. Znění petitu na zdržení se nekalosoutěžního jednání *by tak mělo být formulováno* poněkud abstraktněji, aby bylo použitelné i na jednání podobná jednání napadenému nekalosoutěžní žalobou. Pokud se tedy někdo dopustí nekalého soutěžního jednání pomocí reklamy v novinách, měla by zdržovací žaloba v sobě zahrnout i jiný druh médií...⁸ K tomuto závěru dospěla již prvorepubliková judikatura: „*Zdržovací zákaz se nemůže omezit na zákaz pouhého opakování téhož činu, nýbrž musí popsat opomenutí, jichž má žalovaný v budoucnu zanechat.*“ Pouhým zákazem zcela konkrétního projevu nekalosoutěžního jednání by totiž nemuselo být dosaženo ochrany před možnými jinak formulovanými projevy nekalé soutěže a mohlo by tak dojít k obcházení zákazu pouhou nepatrnou modifikací určitého nekalosoutěžního jednání, což by ve svém důsledku mohlo vést k celé řadě dalších zdržovacích žalob. Jako vhodný se jeví například žalobní petit znění „*žalovaný je povinen se při označování, reklamě a distribuci svých výrobků zdržet označení...*“ nebo „*žalovaný je povinen zdržet se užití výrazu ... v jakémkoliv druhu reklamy a propagace svých aktivit.*“

P. Hajn⁹ **za příliš obecné žalobní petity považuje také**, které v **podstatě jen opakuji zákonný text** (srov. petit či event. výrok rozsudku, v němž se žalovanému ukládá „*zdržet se vůči žalobci klamavé reklamy*“; neurčitost takového výroku na zdržení se nekalosoutěžního jednání dovořil Vrchní soud v Praze: „*Pokud soud prvního stupně zavázal žalovaného zdržet se vůči žalobci klamavé reklamy, jde o výrok nevykonatelný.*“)¹⁰ resp. požadují zdržet se jednání, jež jsou všeobecně formulována jako nekalá (návrh, aby žalovanému bylo uloženo „*zdržet se ovlivňování obchodních partnerů v jeho prospěch*“).¹¹ Takto nepřipustný text petitu z důvodu jeho přílišné šířky by byl také text: „*žalovaný je povinen zdržet se jakéhokoliv jednání, jímž by parazitoval na pověsti žalobce*“ (případně jiného nekalosoutěžního jednání), „*žalovaný je povinen zdržet se používání kmene slova... v jakémkoliv spojení se slovy dalšími*“ nebo „*žalovaný je povinen upustit od jednání, které způsobuje žalobci škodu*“. Stejněho názoru byla již prvorepubliková judikatura:¹² „*Žalobní petit u zdržovacích žalob musí obsahovat přesné označení závadného jednání.*“ V případě příliš obecné formulace žalobního petitu by se jednalo o důvod k odmítnutí žaloby pro její neurčitost (§ 43 odst. 2 OSŘ).

V případě formulace zdržovacího petitu je tak nutno nalézt optimální cestu mezi jeho příliš širokým a příliš úzkým zněním, což nebývá snadným úkolem.

Nekalosoutěžní jednání však může spočívat také v omisivním zamlčování některých důležitých údajů (typicky v reklamě). Povinnost zdržet se určitého jednání může být v tomto případě stanovena jako **povinnost k aktivnímu jednání**, tedy aby se žalovaný zdržel neuvádění určitých údajů, resp. aby zamlčované údaje uváděl.¹³

V současné době je možný také postup spočívající v tom, že do petitu žaloby se vloží obrázek sporné (nekalosoutěžní) reklamy, jež má být rozhodnutím soudu zakázána,

5 Rozhodnutí Vážný č. 16.530, sp. zn. Rv II 447/37.

6 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1159/94.

7 Hajn, P.: K extenzivnímu výkladu povinnosti zdržet se jednání nekalé soutěže. In: Sborník z konference „Vliv uvážení na obsahovou restriktci a expanzi obchodněprávních norem“, Masarykova univerzita, Brno 2009, str. 44.

8 Hajn, P.: Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži, Masarykova univerzita, Brno 2000, str. 242.

9 Hajn, P.: K extenzivnímu výkladu povinnosti zdržet se jednání nekalé soutěže. In: Sborník z konference „Vliv uvážení na obsahovou restriktci a expanzi obchodněprávních norem“, Masarykova univerzita, Brno 2009, str. 44.

10 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1159/94.

11 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 143/94.

12 Rozhodnutí Vážný č. 15 235.

13 Srov. Hajn, P.: Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži, Masarykova univerzita, Brno 2000, str. 243.

a k žalobě se jako příloha přiloží *CD nosič*, který bude obsahovat naskenovaný obrázek sporné reklamy. Petiti žaloby bude poté začínat slovy: „zakazuje se reklama zobrazená...“. K tomu se vyjádřil i Vrchní soud v Praze,¹⁴ který uvedl: „Názor soudu prvního stupně, že nemůže vydat rozsudek, jehož výrok je v obrazové podobě, jednak nepřesně vyjadřuje stav věci a jednak není ani správný. Žalobou není žádán výrok v obrazové podobě, ale uložení určité povinnosti, jež je dále určena připojeným vyobrazením. Takový výrok je možný a není ani neobvyklý, zejména ve sporech týkajících se průmyslových práv. Pomocí vyobrazení je naopak mnohdy teprve dosaženo zákonného požadavku určitosti návrhu.“

V petiti žaloby je možné kombinovat tvarovou charakteristiku určitého výrobku s grafickým označením a slovním popisem.

Příklad:

- V případě zaměnitelné obchodní firmy s obchodní firmou jiného soutěžitele by soud nárok na zdržení se jejího užívání nepřiznal, neboť by šlo v podstatě o zákaz činnosti tohoto subjektu, jenž musí veškeré právní úkony činit pod svou obchodní firmou, a v podstatě by to ani nebylo efektivním řešením problému. Zde je na místě požadovat právě odstranění závadného stavu, které spočívá ve změně nebo doplnění obchodní firmy o další údaje, které ji dostatečně odlišují od obchodní firmy jiného (jiných) soutěžitelů. Ke vztahu zdržovací a odstraňovací žaloby viz dále v textu.

Zdržení se nekalosoutěžního jednání se může po rušiteli domáhat soutěžitel, a to ve všech skutkových podstatách nekalé soutěže. Rovněž **spotřebitel může požadovat zdržení se závadného jednání, avšak pouze ve vybraných skutkových podstatách**, tj. ve skutkových podstatách, kde budou jejich práva přímo ohrožena či porušena, tj. nejčastěji v případě skutkových podstat upravených v ustanovení § 44 až 47, § 50a a § 52 ObchZ. Zdržení se nekalosoutěžního jednání se může domáhat **také právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů** (srov. ustanovení § 54 odst. 1 ObchZ).

Jestliže se však práva, aby se rušitel jednání nekalé soutěže zdržel v případech uvedených v § 44 až 47 a § 52 ObchZ, domáhá spotřebitel, musí rušitel prokázat, že se jednání nekalé soutěže nedopustil (srov. ustanovení § 54 odst. 2 ObchZ).

3. Odstranění nekalosoutěžního stavu

Žaloba, již se žalobce domáhá zdržení se určitého nekalosoutěžního jednání, se označuje rovněž jako tzv. **odstraňovací nebo restituční žaloba**. Tato žaloba směřuje k odstranění následků nekalosoutěžního jednání, resp. k obnovení stavu, který existoval před neoprávněným nekalosoutěžním zásahem rušitele. Způsob odstranění následků nekalosoutěžního jednání však musí odpovídat obsahu, formě a rozsahu neoprávněného zásahu.

Nárok na odstranění nekalosoutěžního stavu se uplatňuje žalobou podle ustanovení § 80 písm. b) OSŘ.

Na rozdíl od zdržovací žaloby, která má především preventivní charakter, směřuje žaloba na odstranění závadného stavu do minulosti, protože se týká odstranění zdroje negativních účinků vzniklých v důsledku nekalosoutěžního jednání, které již nastaly. To potvrzuje i rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR:¹⁵ „... V souladu s ustanovením § 53 odst. 1 ObchZ lze vyhovět nároku na odstranění závadného stavu pouze za předpokladu, že existují hmotněprávní podmínky, tj. že protiprávní stav nastal a pramen nekalosoutěžního jednání trvá dál (tudíž zhoršující tvrzení v tomto dopise označená je třeba odvolat)...“

Odstranění závadného stavu může spočívat v rozmanitých úkonech, kdy se může jednat doslova o faktickou likvidaci něčeho (například právně závadných obalů výrobků), ale například i o změnu existujícího stavu (změnu obchodní firmy), nebo o doplnění či upřesnění údajů (například u srovnávací reklamy). Podle Nejvyššího soudu ČR¹⁶ však není možné pod odstraňovací nárok podřadit přiznání nároku, jímž by se dementovaly pravdivé údaje údajmi nepravdivými: „... Zákon však neumožňuje soudu, aby pod odstraňovací nárok podřadil také přiznání nároku, který závadný stav prohloubí, k čemuž by nepochybně došlo v případě uložení povinnosti sdělit nepravdivé informace na místo informací pravdivých. Dementace pravdivých údajů údajmi nepravdivými ve svém důsledku nepředstavuje nastolení právního pořádku odstranění závadného stavu, ale naopak jeho prohloubení.“

Příklady:

- **Odstraňovací žaloba může spočívat například ve stažení klamavé reklamy z oběhu.**
- **Prostřednictvím odstraňovací žaloby lze například požadovat, aby došlo ke změně zaměnitelné obchodní firmy jiného soutěžitele s obchodní firmou soutěžitele, jenž má k této tzv. „starší právo“.** V případě, že soud žalobě na odstranění závadného stavu vyhověl, bude mít žalovaný povinnost vymazat závadnou obchodní firmu z obchodního rejstříku (resp. podat příslušný návrh na změnu zápisu v obchodním rejstříku). Uvedené potvrzuje rozhodnutí Vrchního soudu v Praze,¹⁷ podle něhož „je v souladu § 53 ObchZ a právem na odstranění závadného stavu, který vznikl v důsledku jednání nekalé soutěže podle § 47 ObchZ, návrh, aby byl nekalosoutěžně jednající soutěžitel zavázán změnit své obchodní jméno“. Vrchní soud v Praze¹⁸ ve věci odstraňovacího návrhu uvedl: „... tento závadný stav lze ... odstranit pouze vypuštěním slova „ASKO“ z obchodního jména žalovaného a nahrazením jiným slovem (slovy)“.

14 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 301/2001.

15 Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. dubna 2006, sp. zn. 32 Odo 370/2005.

16 Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. dubna 2006, sp. zn. 32 Odo 1370/2005.

17 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 813/95.

18 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 1. července 1997, sp. zn. 3 Cmo 397/95.

- *Dalším příkladem může být požadavek stáhnout z trhu konkrétní výrobky, jejichž obaly jsou způsobilé vyvolat u spotřebitelů klamnou představu o jejich původu.*
- *Žalobou na odstranění závadného stavu se lze dále domáhat například zničení zásoby právně závadných letáků (např. operujících s nedovolenou reklamou) nebo vzdání se užívání určité ochranné známky.*
- *Praktické bude také domáhat se prostřednictvím žaloby na odstranění závadného stavu opravy (upřesnění) nepravdivých či zlehčujících tvrzení uvedených v reklamních sděleních.*
- *Pokud například soutěžitel zaslal svým zákazníkům dopisy obsahující klamavou reklamu, jež poškozuje jiné soutěžitele, mohou se tito domáhat zaslání nových dopisů tímž adresátům, v nichž by rušitel klamavé výroky napravil (odvolal či upřesnil) a celou záležitost zákazníkům poškozených soutěžitelů vysvětlil.*
- *Vrchní soud v Praze¹⁹ svým rozhodnutím například uložil odstranit z tabule umístěné na zdi domu, ve kterém provozuje obchod, zelenou šipku směřující do dveří obchodu žalobce.*

Petit žaloby lze koncipovat tak, že rušitel bude muset určité nekalosoutěžní jednání (typicky výroky v reklamě) odvolat, upřesnit, ale také tím způsobem, že bude mít žalovaný povinnost například k určitému výroku určité slovní spojení přidat.

V úvahu přichází také možnost využití tzv. **opravovacího petitu** – tj. například opravy určité věty v reklamě jiným konkrétním zněním.

Nároku na odstranění závadného stavu se může po rušiteli domáhat soutěžitel, a to ve všech skutkových podstatách nekalé soutěže. **Rovněž spotřebitel může požadovat odstranění závadného stavu, avšak pouze ve vybraných skutkových podstatách,** tj. ve skutkových podstatách, kde budou jejich práva přímo ohrožena či porušena, tj. nejčastěji v případě skutkových podstat upravených v ustanovení § 44 až 47, § 50a a § 52 ObchZ. Odstranění závadného stavu se může rovněž domáhat **právník osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů** (srov. ustanovení § 54 odst. 1 ObchZ).

Jestliže se však práva na odstranění závadného stavu v případech uvedených v § 44 až 47 a § 52 ObchZ, domáhá spotřebitel, musí rušitel prokázat, že se jednání nekalé soutěže nedopustil (srov. ustanovení § 54 odst. 2 ObchZ).

Nárok na odstranění závadného stavu je třeba zásadně odlišovat od nároku na náhradu škody. Ačkoli jde v obou případech o reparační právní prostředky, první z nich míří k *restitutio in integrum* jinou než peněžní formou (např. strháním plakátů s nekalosoutěžní reklamou), zatímco úkolem náhrady škody je odčinit vzniklou škodu zásadně jejím finančním ekvivalentem (avšak i zde je

možná kompenzace uvedením v předešlý stav za splnění zákonných podmínek – k tomu blíže dále v textu).

Nárok na odstranění závadného stavu však nelze ztotožňovat s nárokem na navrácení v předešlý stav a na náhradu škody. Podstata odstranění závadného stavu totiž spočívá především v odstranění příčin a nikoliv následků nekalosoutěžního jednání. Vše se zakládá na odstranění předmětů, které brání obnovení zákonného stavu, jenž existoval před nekalosoutěžním jednáním. I když tedy není tento nárok totožný s navrácením poměrů do předešlé situace, má se k tomuto stavu co nejvíce směřovat.²⁰

Nárok na odstranění závadného stavu může být využit samostatně (tomu tak bude všude tam, kde není pouhým zastavením činnosti závadný stav odstraněn), **z praktického pohledu však bývá často uplatňován kumulativně s nárokem na zdržení se nekalosoutěžního jednání.** Oba nároky budou kumulativně využity tehdy, směřuje-li k zastavení trvajících jednání, neboť pouhým zastavením nekalosoutěžního jednání zdržovací žalobou nemusí být závadný stav odstraněn – rušitel by se tak mohl dopouštět nekalosoutěžního jednání, i když od předchozího nekalosoutěžního jednání již upustil. Uplatnění obou nároků současně se jeví jako velmi vhodné také v případě, kdy je předmětem nekalosoutěžního sporu zastavení distribuce určitých reklamních materiálů včetně jejich zničení (např. reklamních letáků nebo výrobků s nevyhovujícími obaly).

Uvedené potvrzuje například rozhodnutí Vrchního soudu v Praze,²¹ podle něhož „je v souladu s nárokem na zdržení se jednání a na odstranění závadného stavu návrh oprávněného, aby povinný byl zavázán zastavit další rozšiřování závadného letáku a zlikvidovat dosud nepoužité letáky ve stanovené lhůtě“ nebo Krajského soudu v Ostravě:²² „1. Žalovaný je povinen zdržet se užívání části obchodní firmy žalobce... u svého jména a příjmení při své podnikatelské činnosti. 2. Žalovaný je povinen změnit dodatek svého jména a příjmení tak, že tento nebude obsahovat výraz... a je povinen do 15-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí podat návrh na zápis této změny u příslušného živnostenského úřadu...“.

Byť se na první pohled může zdát, že v případě přiznání nároku na odstranění nekalosoutěžního stavu se nejedná o sankci zasahující příliš citelně do práv žalovaného, neboť žalovaný nevydává v důsledku svého neúspěchu v řízení žádné finanční prostředky (nebereme-li v úvahu případné náklady právního zastoupení na straně žalovaného či žalobce), ve skutečnosti mnohdy v důsledku této úspěšné žaloby dochází ve vztahu k žalovanému ke znehodnocení již vynaložených prostředků například na reklamní kampaň či obalovou technologii, což může ve svém důsledku představovat poměrně významnou sankci.

✿ Autorka je odborná asistentka na katedře obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a samostatná advokátka.

19 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 30. dubna 1999, sp. zn. 3 Cmo 363/98.

20 Srov. Macek, J.: K právním prostředkům ochrany proti jednání nekalé soutěže, *Obchodní právo*, 1993, str. 17.

21 Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 204/92.

22 Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, sp. zn. 2 Cm 465/2003.

Vážené paní kolegyně,
vážení páni kolegové,

dovoluji si vás opět pozvat na další,

**již 21. ročník
tradičního běžeckého závodu advokacie**

„O PAROHY ARCIVÉVODY FERDINANDA“,

který se uskuteční v sobotu 12. 6. 2010 na Konopišti.

Závod je (obdobně jako minulé ročníky) určen nejen všem advokátům a jejich zaměstnancům, ale i jejich rodinným příslušníkům, přátelům a dalším příznivcům pohybu v přírodě. Závodí se v dětských i dospělých kategoriích.

Přijďte si i se svými dětmi zasportovat a poté posedět s kolegy v restauraci!

Program:

Sobota 12. 6. 2010

9:30 – 10:00 Prezence u letního divadla vedle zámeckého rybníka na Konopišti.
10:00 – 12:00 Běžecký závod okolo zámeckého rybníka na Konopišti.
12:30 – Společné posezení spojené s vyhlášením výsledků závodu.

Případné ubytování a stravování si zajišťují a hradí účastníci sami. Startovné se nehradí.

Přihlášky zasílejte elektronickou poštou na adresu: premus@pravni.cz, nebo faxem na č. 317 763 530.

Těším se na vaši účast a přeji vám příjemné dny.

 JUDr. ROMAN PREMUS,
regionální představitel ČAK
pro Středočeský kraj

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 29. dubna 2010 **Advokát u Ústavního soudu**

Lektoři: JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, soudce Ústavního soudu ČR
JUDr. Jiří Nykodým, soudce Ústavního soudu ČR

Číslo semináře: 41015

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 23. dubna 2010

• ve čtvrtek 6. května 2010 **Právní aspekty udělení milosti prezidentem republiky**

Lektorka: JUDr. Dana Římanová, ředitelka odboru legislativy a práva
Kanceláře prezidenta republiky

Číslo semináře: 41017

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. dubna 2010

• ve čtvrtek 20. května 2010 **Problematika odpovědnosti za škody způsobené vadným výkonem veřejné moci**

Lektor: JUDr. Jan Vyklický, předseda Obvodního soudu pro Prahu 10, čestný
prezident Soudcovské unie ČR

Číslo semináře: 41018

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. května 2010

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA A JUSTIČNÍ AKADEMIE VÁS ZVOU NA SPOLEČNÝ SEMINÁŘ

• ve čtvrtek 27. května 2010 **Evropské soudy – některé zajímavé aspekty jejich činnosti**

Lektoři: prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., soudkyně Tribunálu
prof. JUDr. Jiří Malenovský, soudce Soudního dvora
Arnaud Raclet, asistent soudkyně Tribunálu
JUDr. David Petřík, PhD., asistent soudce Soudního dvora

Číslo semináře: 41019

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 20. května 2010

• ve čtvrtek 24. června 2010 **Právo spolupráce II.**

Lektorka: JUDr. Marie Brožová, advokátka

Číslo semináře: 41020

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 17. června 2010

Semináře probíhají v Praze 1 v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (včetně DPH v zákonné výši) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4100300333). Kopii dokladu o úhradě

účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pi Marie Knižová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve středu 21. dubna 2010

Insolvenční řízení z pohledu věřitele a uplatňování jeho pohledávek. Aktuální otázky z pohledu soudce, advokáta a insolvenčního správce

Lektoři: Mgr. Martin Liška, insolvenční soudce Městského soudu v Praze
JUDr. Michal Žižlavský, advokát a insolvenční správce se zvláštním povolením

Číslo semináře: 68009

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. dubna 2010

• ve středu 19. května 2010

Exekuční řád po novelách

Lektorka: JUDr. Martina Kasíková, předsedkyně Okresního soudu Praha-východ

Číslo semináře: 68011

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. května 2010

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukážou příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 6. května 2010

Advokátní tarif

Lektor: JUDr. Vladimír Papež, člen představenstva ČAK, předseda sekce pro advokátní tarif

Číslo semináře: 68010

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. dubna 2010

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný **účastnický poplatek** (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukážou účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace: 542 514 401 pi Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a proto přijme:

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/ KONCIPIENTKU

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování
- dlouhodobý zájem o práci v advokacii

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kancelářemi v Evropě, Asii a Severní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

www.lovells.com

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte, prosím, faxem na číslo 224 210 004 nebo prostřednictvím e-mailu k rukám Michaely Kádnerové (michaela.kadnerova@lovells.com), případně poštou na adresu Lovells, Na Příkopě 22, 110 Praha 1.

Lovells LLP a její přidružené společnosti mají kanceláře v následujících městech: Alicante Amsterdam Brusel Chicago Dubaj Düsseldorf Frankfurt Hamburk Ho Či Minovo Město Hongkong Hanoj Londýn Madrid Milán Moskva Mnichov New York Paříž Peking Praha Řím Singapur Šanghaj Tokio Varšava Přidružené kanceláře: Budapešť Záhřeb

Pozvánka na první mezinárodní finále Moot Court v ČR

První mezinárodní finále Moot Court v České republice – mezinárodní finále simulovaného soudního jednání Manfreda Lachse – se koná v rámci

61. mezinárodního astronautického kongresu (www.iac2010.cz) v září 2010 Plzni.

Datum: 30. 9. 2010

Čas: 15.00 – 18.00 hodin

Místo: budova Krajského soudu v Plzni

Téma: suborbitální turistika, definice kosmického prostoru, odpovědnost za kosmickou činnost

Jednací jazyk: angličtina

Sekretariát: GUARANT International (tel. 284 001 444)

Doprovodná společenská akce: slavnostní večeře v restauraci Spilka v Plzni od 20.00 hodin

V těžkém soudním klání o určení práv a odpovědnosti v oblasti suborbitální turistiky se setkají finalisté – studenti právnických fakult – z Evropy, Asie a Severní Ameriky.

Úlohy soudců v tomto sporu přebírají tři soudci Mezinárodního soudního dvora v Haagu.

Více informací o tomto unikátním soudním jednání poskytneme na e-mailové adrese iac2010@guarant.cz nebo telefonu **284 001 444**.

Těšíme se na setkání s vámi u příležitosti tohoto soudního jednání a následně u sklenice dobře vychlazeného a napěněného plzeňského v pivovarské restauraci Spilka!

Konference IPR podpořila patenty

VE ČTVRTEK 14. LEDNA 2010 ÚSPĚŠNĚ PROBĚHLA V NÁRODNÍ TECHNICKÉ KNIHOVNĚ V PRAZE MEZINÁRODNÍ KONFERENCE „PRÁVA K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ – KLÍČ K INOVACÍM A ROZVOJI MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ“ POŘÁDANÁ TECHNOLOGICKÝM CENTREM AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, BRITSKOU AMBASÁDOU A ORGANIZACÍ LES (LICENSING EXECUTIVES SOCIETY) ČESKÁ REPUBLIKA.

akci, která byla pořádána v rámci projektu Enterprise Europe Network, byl mezi odbornou veřejností tak velký zájem, že dvojnásobně předčil očekávání organizátorů. Bylo nutné navýšit počet účastníků na 143 osob (z původně plánovaných 80 míst).

Po úvodních slovech Daniely Váchové, zástupkyně TC AV, a Josefa Kratochvíla, předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ČR, následovala prezentace Karla Čady, bývalého předsedy ÚPV na téma *Průmyslové vlastnictví a licenční smlouvy*. Přednášející stručně nastínil současnou situaci v oblasti licenčních smluv v ČR i v rámci světa. Podnikatele dále upozornil, že při zavádění inovací a inovativních prvků je vždy výhodné pečlivě zvážit, zda je vhodné využít vlastního výzkumu či plánovaný inovativní prvek získat prostřednictvím licence, což bývá často i daleko výhodnější. Licenční smlouvy byly dále představeny z právního hlediska. Právní úprava licenčních smluv je totiž především dispozitivního charakteru, což dává smluvním stranám dostatečný prostor, jak si vzájemné vztahy upravit, zároveň se však při jejich uzavírání kladou poměrně náročné požadavky na jejich znalosti a zkušenosti, a z tohoto důvodu se často podnikatelům vyplatí využít v této oblasti služeb odborníků.

„Počet podaných přihlášek vynálezů a udělených patentů v České republice poslední tři roky stoupá zejména díky podobným akcím, jako je tato konference,“ uvedl Ing. Miroslav Paclík z ÚPV. Největší procentuální nárůst přitom vykazují výzkumné ústavy a univerzity. Dále upozornil, že patentové informace jsou jedním z nejdůležitějších informačních pramenů v oblasti vědy a techniky. Poskytují komplexní a nejčerstvější informace o stavu techniky. Nejsnadněji dostupným zdrojem informací o patentech jsou internetové patentové databáze, z nichž jsou pro české uživatele nejsnáze přístupné národní databáze patentů a užitných vzorů Úřadu průmyslového vlastnictví a Esp@cenet Evropského patentového úřadu.

S příspěvkem na téma *připravovaný patent Společenství* pokračoval v programu prof. Ladislav Jakl, ředitel Ústavu právní ochrany průmyslového vlastnictví. Na začátek zmínil aktuální vývoj v této oblasti, kde především implementací Lisabonské smlouvy došlo k poměrně význam-

ným změnám, především bylo zavedeno nové pojmenování Patent EU, dále došlo k upřesnění evropské legislativy v této oblasti. Podnikatelům přiblížil aktuální legislativu v této oblasti, která se neustále vyvíjí především na zasedáních Rady pro konkurenceschopnost.

Zavedení jednotné evropské politiky při udělování licencí by podle advokáta JUDr. Tomáše Dobřichovského velmi pomohlo všem státům EU. „Není důvod, aby mělo jiný systém Španělsko nebo Česká republika.“ Jeho přednáška se dále týkala *harmonizace právní ochrany na základě evropských směrnic a jejím dopadu na české podniky*. Dobřichovský ukázal jednotlivé možnosti obrany a kroky včetně příkladů žalob, které je často nutné při vynucování práv z duševního vlastnictví použít. Upozornil ale, že zde evropská legislativa naráží na problém trestního práva, které je v každé zemi EU jiné a nebylo dosud harmonizované.

Doktorka Petra Žikovská z Mezinárodní federace hudebního průmyslu seznámila účastníky konference s *trestněprávní odpovědností uživatelů internetu a odpovědností poskytovatelů internetového připojení*. Ukázala i samotné možnosti vymáhání autorských práv pomocí nástrojů v novém trestním zákoníku.

Podle zkušeného anglického právníka Dai Davise mají podnikatelé vymáhat práva k svému duševnímu vlastnictví i přesto, že někdy může být toto vymáhání, zejména pro malé podniky, až příliš nákladné. Ve své přednášce poskytl návod, jak překonat tuto cenovou bariéru.

Sérii přednášek uzavřel Jan Krejčí, vývojový pracovník společnosti BVT Technologies. Cílem jeho prezentace bylo *představit pohled na otázku ochrany duševního vlastnictví z pohledu soukromé společnosti*, která se tímto tématem zabývá. Ve své prezentaci ostatním podnikatelům přednesl praktické zkušenosti a také překážky a problémy, se kterými se během své práce setkává, zároveň uvedl i návrhy, jak tyto problémy řešit, případně jim i předcházet. Základní náležitosti jako utajení výzkumu, sankční ujednání ve smlouvách, údržba již zapsaného duševního vlastnictví a další nejsou podle jeho slov u podnikatelů v ČR příliš běžné tak, jak by to mělo být.

Technologické centrum AV ČR připravilo v rámci projektu Enterprise Europe Network, poradenské sítě na podporu malým a středním podnikům, speciální audiovizuální prezentaci, kde na adrese: <http://www.vidio.cz/akce/tc/ipr2010/> najdete videozáznam všech přednášek konference. Technologické centrum tak aktivně reaguje na velký zájem odborné veřejnosti o problematiku Intellectual Property Rights (IPR), práv k duševnímu vlastnictví, a dává tak možnost i zájemcům, kteří se do sálu Národní technické knihovny nedostali, seznámit se s pohledem našich předních odborníků na danou problematiku.

✿ VLADIMÍR ILIEV, TC AV ČR

Zločin a trest

v české kultuře 19. století – zpráva ze symposia

JE OPRAVDU POZORUHODNOU NÁHODOU, ŽE LETOŠNÍ JUBILEJNÍ 30. ROČNÍK PLZEŇSKÉHO MEZIOBOROVÉHO SYMPOZIA, KTERÝ SE V RÁMCI SMETANOVSKÝCH DNŮ 2010 KONAL VE DNECH 25. AŽ 27. ÚNORA 2010 V SÁLE STUDIJNÍ A VĚDECKÉ KNIHOVNY PLZEŇSKÉHO KRAJE, MĚL TAKŘÍKAJÍC „PRÁVNICKÉ“ TÉMA „ZLOČIN A TREST V ČESKÉ KULTUŘE 19. STOLETÍ“.

Během tří denního programu bylo, jako obvykle na tomto multidisciplinárním setkání, vybrané téma probíráno z pohledu odborníků všemožných (uměno)věd, od „obyčejných“ historiků, přes historiky literární, divadelní, muzikology, kunsthistoriky, muzikology až po jednu architektku a dokonce jednoho anarchistu.

Historickoprávní témata byla soustředěna především do prvního tematického bloku konference - **Zločin a trest v dlouhém století...**, který zahajovala historička Daniela Tinková svým příspěvkem **Zločin a trest v občanské společnosti: Zrození „osvícené“ kriminální politiky v habsburské monarchii (1780–1852)**. Tinková se ve svém rozboru soustředila především na rakouský trestní zákoník Josefa II. z roku 1787, tedy na první evropský moderní trestní zákoník.

Na její přednášku vhodně navázal příspěvek historika Petra Kreuze **Proměny organizace trestního soudnictví v Čechách od tereziánských reforem do roku 1848**, a dále přednáška **Pensylvánský vězeňský systém v proměnách staletí 1821–2010**, ve které autorka Andrea Seelichová, česká architektka žijící ve Vídni a pracující pro rakouské ministerstvo spravedlnosti popsala (a ukázala na řadě obrázků) vývoj a humanizaci vězeňství.

Nesmírně zajímavý byl i poslední příspěvek tohoto bloku od historičky Alice Velkové, nazvaný **Zločin za každou**

Poté, co na jeho výzvu všichni v sále povstali, přečetl profesor Milan Hlavačka více než stoletý, přesto aktuální „samosprávný občenaš“. Vedle něj stojí jeden z moderátorů konference, historik Zdeněk Hojda.

cenu, analyzující, na základě jakých důkazů se před více než sto lety rozhodovalo o vině a podle jakých úvah byla vyměřována výše trestu. Jako materiál tohoto rozboru posloužila konkrétní trestní kauza z roku 1883 – vražda těhotné selky Kateřiny Nenadállové z Mnichovic, za níž byli její manžel, švagr a tchyně odsouzeni nejdříve k trestu smrti, a poté, co dostali císařskou milost, k mnohaletému žaláři. Nikdo z nich se ovšem k činu nikdy nepřiznal a po dvě následující desetiletí z vězení stále znovu a znovu usilovali o obnovu procesu.

K překvapivě aktuálním patřil příspěvek historika Milana Hlavačky **Kde jsou mé peníze podruhé: Zločin a trest na komunální úrovni**, který zahajoval druhý tematický blok konference, nazvaný **Přechíny a zločiny komunální a státní**.

Bylo opravdu nesmírně těžké ubránit se jistému srovnávání, když člověk poslouchal příběh berounského purkmistra Vavřince Wiesenbergera, starosty Sokola, majitele cukrovaru a pokladníka Občanské záložny, který použil

peníze vkladatelů záložny na spekulace na burze a poté, co o všechno přišel, utekl v roce 1874 před trestem za defraudaci do Ameriky. Opravdu, historie má tendenci se neustále opakovat – za Wiesenbergerem tenkrát podle Hlavačky zůstaly jenom trosky občanské společnosti, kterou pomáhal budovat. Zanikly spolky, které zakládal, podnikatelé přišli o místní levný úvěr a celá komunita ztratila to nejdůležitější – důvěru. Jako včera napsaný, kdyby nebylo již poněkud archaického jazyka, působil i „samosprávný otčenáš“, kterým Milan Hlavačka svůj příspěvek zakončil.

Podobně aktuální byl i příspěvek historika Luboše Velka **Stranický zločin a stranický trest: Disciplinace členů politických stran**, jež popisoval marnou snahu zavést poslušnost mezi členy českého poslaneckého klubu vídeňského říšského sněmu v 70. a 80. letech 19. století.

Vtipem a výborným přednesem se vyznačovalo vystoupení archivářky Marie Mackové v rámci téhož tématu, nazvané **Co měla společného fajfka tabáku s financovou kozou?** Každou právnickou duši by jistě potěšila její odpověď-pointa, že obojí spojuje zákon celní a monopolní z roku 1835.

Z třetího, již odpoledního bloku prvního dne, který nesl název „...**pohledy zdola**“ bych zmínila příspěvek historika Jiřího Pokorného **Přestupky, zločiny a tresty v prostředí nižších vrstev**, který na základě rakousko-uherských statistik hodnotil krádeže – tehdejší nejčastější trestný čin v českých zemích – jako dobovou normu, s velkou účastí žen a dětí; popsal také tehdejší protitulácké zákony a jejich aplikaci v praxi, tedy vznik donucovacích pracoven a polepšovacích ústavů.

Nesmírně zajímavá byla i přednáška náhodské archivářky Lydie Baštecké **Lidová justice roku 1848 na Náchodsku**, která na příkladu masového násilí vůči lupičské bandě, jež mnoho let sužovala tamní kraj, ukázala, že „soudce Lynch“ nebyl jen záležitostí tehdejšího Divokého západu, ale právě „v revolučním roce 1848“, v době rozkladu státní a veřejné moci, i záležitostí českého podhorského kraje.

Za zmínku stojí i příspěvek charismatického známého anarchisty (ale též i spoluautora obsáhlé publikace „Anarchismus“, vydané nakladatelstvím Vyšehrad v roce 2006, a doktoranda v oboru politologie na FF UK), Ondřeje Slačálka **Anarchismus proti trestu – od romantizace zločinu k přecenění morálky**.

Z příspěvků druhého dne konference, zaměřených především na příspěvky literárněhistorické, bych zmínila vystoupení literární historičky Hany Šmahelové **Kde je vina, kde trest, kde Erben?**, s pozoruhodným srovnáním Erbenovy balady Holoubek a její moderní komiksové podo-

by z roku 2006, a dále známého publicisty Petra Kovaříka, který ve svém příspěvku „**Národní soud nad Karlem Sabinou**“ ve světle archivních dokumentů, prezentoval některé nové informace o skandálu kolem odhalení autora libreta Prodané nevěsty jako konfidenta rakousko-uherské policie.

Poslední, třetí den konference byl věnován především tématům kunsthistorickým; z nich se poněkud vymykal příspěvek kunsthistorika Tomáše Wintera **Dokumentace zločinců jako umělecký princip**, popisující, jak se vyvíjelo fotografické zaznamenávání podob zločinců pro potřeby policie a jak při vzniku těchto policejních fotoportrétů působily postupy a umělecké zvyklosti tehdejší portrétní malby.

Sympozium uzavřel rusista a komparatista Vladimír Svatoň svým pozoruhodným filozofickým příspěvkem **Ruská vina a trest: Všichni jsme vinni, všichni jsme nevinní**.

Zájemce jistě potěší informace, že nejpozději začátkem roku 2011 by mělo nakladatelství Academia, stejně jako v přecházejících třech letech, vydat sborník se všemi konferenčními příspěvky.

Na závěr už jen dodávám, že součástí sympozia, jehož pořadatelé jsou Ústav pro českou literaturu AV ČR, Ústav českých dějin FF UK, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje a Archiv města Plzně, byly i tři zajímavé výstavy – „Zločin a trest v české literatuře 19. století“ ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje, „Zločin a trest v Plzni a na Plzeňsku“ v Západočeském muzeu, a v Galerii „13“ ještě do 16. května 2010 mohou zájemci navštívit výstavu „Vražedná realita aneb Zločin a trest v českém výtvarném umění 1800-1914“.

✦ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

✦ Foto Mgr. HANA KLÍNKOVÁ

Součástí pozoruhodného příspěvku Tomáše Wintera „Dokumentace zločinců jako umělecký princip“ byly i ukázky z policejních alb. Poznámky si pečlivě činí moderátorka tohoto bloku sympozia, historička umění Taťána Petrasová.

KUBEČKŮV MEMORIÁL

Turnaj dvojic v odbíjené

Regionální pracoviště ČAK v Hradci Králové pořádá

4. ročník turnaje dvojic v odbíjené – poprvé jako Kubečkův memoriál.

Turnaj se koná ve dnech 4. a 5. června 2010 v Náchodě na kurtech TJ RUBENA Náchod.

Program:

Pátek 4. 6. 2010:

TURNAJ SMÍŠENÝCH DVOJIC

8.00 – 8.45	prezence účastníků
9.00	zahájení turnaje
9.30 – 18.00	turnajové zápasy
19:00	společenský večer, v rámci kterého budou vyhlášeny výsledky turnaje smíšených dvojic

Sobota 5. 6. 2010:

TURNAJ DVOJIC MUŽŮ

8.00 – 8.45	prezence účastníků
9.00 – 18.00	turnajové zápasy
18.30	vyhlášení výsledků turnaje mužů – závěr turnaje

Přihlášky podávejte do 15. května 2010 k rukám JUDr. Václava Náměstka elektronickou poštou na adresu: dr.namestek@seznam.cz, nebo faxem na číslo **495 530 650**.

V přihlášce specifikujte požadavek na ubytování a jeho kvalitu. Přimo ve sportovní hale u kurtů je možné ubytování v malých pokojích se základním vybavením.

Ubytování vyšších kategorií zajistí pořadatel po upřesnění s účastníky při podání přihlášky. Občerstvení bude podáváno přímo u kurtů. Startovné se nehradí.

Ubytování a stravování si hradí účastníci ze svého.

K pravidlům:

- tzv. „tahané debly“ hrané na polovinu délky plochy standardního kurtu pro odbíjenou (na požádání budou zaslána pravidla)
- minimálně jeden z dvojice musí být advokát (koncipient), druhý musí být „pracovníkem“ justice v nejširším slova smyslu (soudy, státní zastupitelství, notáři, exekutoři).
- účast zaměstnanců advokáta, advokátního sdružení nebo společnosti je rovněž přípustná
- účast rodinných příslušníků advokáta nebo advokátního koncipienta ve dvojici není vyloučena a bude posuzována individuálně podle počtu přihlášených

Pořadatelé zvou k účasti na této společensko-sportovní akci všechny advokáty, jejich rodinné příslušníky a přátele, kteří mohou svého sportovního ducha projevit nejen při volejbalových kláních, ale i v řadách aktivního diváctva, s účastí na společném večeru.

Pozvánka na 2. ročník turnaje České advokátní komory v beach volejbalu

BUDWEISER CUP

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Česká advokátní komora – regionální představitel pro Jihočeský kraj si vás a vaše rodinné příslušníky dovoluje co nejrdečněji pozvat na

2. ROČNÍK TURNAJE V BEACH VOLEJBALE

Místo konání: Beach volejbalový areál v Českých Budějovicích (www.beachparadise.cz), který bude vyhrazen v daném termínu pouze účastníkům turnaje. Pro případ nepříznivého počasí bude zajištěna sportovní hala se třemi volejbalovými kurty a hernou pro stolní tenis.

Doba konání: od 18. 6. 2010 (pátek), příjezd do 19.00 hodin
do 20. 6. 2010 (neděle), odjezd do 12.00 hodin

Účast: Advokáti, advokátní koncipienti, pracovníci advokacie, soudci a státní zástupci, notáři a exekutoři a jejich rodinní příslušníci.

Program sportovních soutěží: v sobotu soutěž v beach volejbalu smíšených družstev (1+1 či 2 + 1 dle počtu a zájmu přihlášených účastníků), v průběhu nedělního dopoledne soutěž v beach tenise dle zájmu.

Pro usnadnění a urychlení organizace by organizátoři uvítali, kdyby účastníci již přihlašovali celá družstva nebo si je vytvořili hned po příjezdu na místě samém.

K dispozici bude restaurace, večer s tancem a hudbou.

Ubytování: Vysokoškolské koleje Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Náklady: Účastnický poplatek za osobu činí 1000 Kč a zahrnuje příspěvek na ubytování, stravování a startovné.

Přihlášky: Prosíme o zaslání závazných e-mailových přihlášek na adresu pechlat@akpechlat.cz nejpozději do 31. 5. 2010, spolu se zaplacením účastnického poplatku na účet č. 12432011/0100, variabilní symbol 50101xxxxx (evidenční číslo advokáta či advokátního koncipienta, u neadvokátů uveďte 5010199999).

Odhlášení: Zašlete rovněž na shora uvedenou e-mailovou adresu. Pokud bude odhlášení doručeno nejpozději do 5. 6. 2010 – účastnický poplatek bude v plné výši vrácen. Po tomto termínu již nebude možné účastnický poplatek vrátit.

V termínu po 1. 6. 2010 pořadatelé vaši přihlášku písemně potvrdí s podrobnější informací k organizaci jednotlivých soutěží. V případě, že by plánovaná akce byla odvolána pro nedostatečný zájem, budou zaplacené účastnické poplatky vráceny.

♣ JUDr. FRANTIŠEK SMEJKAL, regionální představitel ČAK
♣ Mgr. PŘEMYSL PECHLÁT, advokát, ředitel turnaje

Zemřel téměř stoletý advokát a spisovatel

Byl jím v jedné osobě bývalý advokát JUDr. Miloš Kočka.

Narodil se dne 12. 4. 1910 v Roudnici nad Labem, na Právnické fakultě UK promoval v roce 1934. Jeho život zobrazoval věrně všechny peripetie, jimiž advokacie v minulém století prošla.

Po pětileté koncipientické praxi měl v letech 1942 – 1948 samostatnou advokátní kancelář. V roce 1949 nepatřil mezi těch málo vyvolených, kteří mohli i nadále pracovat v advokacii, byť v okleštěné podobě. A tak pracoval „ve výrobě“, z části též jako šofér nákladních vozidel.

Po určité době byl zaměstnán na ministerstvu financí, odkud přešel do Advokátní poradny č. 6 v Praze. Záhy však, již v roce 1965, si jej vyžádala Advokátní poradna č. 1, kde se zabýval pro své jazykové znalosti mezinárodním právem soukromým, zejména v oboru náhrad škod.

Ve věku 65 let, tedy v roce 1975 odešel do penze, ale jaká to byla penze! Téměř se zdá, že jeho dosavadní život byl jen předehrou k životu spisovatele. Nenapsal žádné advokátní paměti, ale historický román. Po dvanáctileté práci vydal svou první knihu, román Krev na paletě, zachycující osudy malíře Michelangela Merisiho, zvaného Caravaggio. Knihu ilustroval Cyril

Bouda a první vydání vyšlo nákladem 42 tisíc výtisků. Kniha byla vydána ještě v roce 1982 a 1996, v letošním roce dojde opět k jejímu vydání. Měla velký ohlas u nás i v cizině. V roce 1977 ji v časopise World literature to-day velmi dobře ohodnotil americký kritik B. K. Brandbrook: „Jestliže hodnota biografického románu spočívá hlavně ve správné rovnováze mezi množstvím faktů a fikcí, pak se Kočkův román řadí mezi nejlepší. Ačkoliv je profesí advokát, historie a umění byly vždy jeho oblíbenými náměty. 12 let intenzivního studia podkladů vyústilo ve velmi detailní, historicky spolehlivý román, takže tuto knihu musí ocenit jak milovníci fikcí, tak studující umění.“

Recenzenti knihy pak vyzdvihli fakt, že šlo o první románové zpracování Caravaggiova života ve světové literatuře. Mnoho materiálů k ní sbíral dr. Kočka v Itálii.

Po vážném onemocnění při léčebném pobytu v lázních Jeseníku se seznámil s léčebnými procedurami Vincenze Priessnitze a začal se touto osobností blíže zabývat. Výsledkem jeho studií byl román „Prameny živé vody“, který se dočkal již tří vydání. V roce 1994 mu bylo za tento román uděleno čestné občanství lázní Jeseníku.

Dr. Kočka se také zasloužil o to, že dvousté výročí narození V. Priessnitze se dostalo do Kalendáře kulturních výročí UNESCO pro roky 1998 – 1999, a měl zásluhu na zřízení muzea V. Priessnitze v jeho rodném domě v Jeseníku.

V roce 1990 vydal sbírku aforismů „Střípky moudrostí“, v roce 1994 vyšla jeho knížka nazvaná „Okřídlená slova“, což je výklad biblických a antických sentencí.

Dr. Kočka je příkladem toho, že advokáti mají blízko k literatuře a umění.

Zemřel dne 11. března t. r., pouhý měsíc a den před svými 100. narozeninami.

Jen málokomu se podaří dožít se tak vysokého věku, kterému se říká požehnaný, zejména v obdivuhodné duševní svěžesti a v přiměřeně dobrém zdraví: ve svých 90 letech se naučil pracovat s počítačem, který až do své smrti používal, ještě před nedávnem jezdil sám tramvají po Praze.

Kolegovi Kočkovi se tedy nepodařilo protrhnout pomyslnou pásku sta let. Za svůj život se však dožil mnoha úspěchů a poct, které jsou dopřány jen výjimečným osobnostem.

JUDr. VÁCLAV KRÁL

Okamžité diagnózy odborného důvtipu

Na blogu „jinepravo“ i v denním tisku jsem sledoval debatu o tom, zda vůbec či jak psychologicky posuzovat ty, kdož se ucházejí o soudcovská místa. Litoval jsem, že mi tam nebylo prozrazeno soukromé „know-how“, které jeden z psychologů používá při takovém hodnocení. V příloze Lidových novin z 19. 2. 2010 jsem se pak dozvěděl, že některé světové společnosti testují zájemce o zaměstnání tím, že jim kladou „tricky questions“ následujícího typu: *Proč jsou poklapy na kanály většinou kulaté a ne hranaté? Kolik je na světě ladičů pian? Který ze států Ameriky byste zrušili a proč?* Velmi mne to zaujalo. Sám totiž už delší čas uvažuji o rychlých diagnózách dobytých duchovna, o předběžném testování pracovní potence, o metodách podobných „screeningovému“ lékařskému vyšetření. Při něm se také ve větším souboru jedinců odhalují okamžité taci, kterým by se měla (popřípadě neměla) věnovat další pozornost. Rád se podělím o tu část svého amatérského poznání, která by mohla být použitelná na uchazečky a uchazeče o činnost soudcovskou a přinést alespoň částku toho užitku, jaký poskytují dobře utajené metody profesionální.

Nejjednodušší z rychlých diagnostických metod budiž označena jako *zevní ohledání*. Podle velkého nosu, uší, nohou a rukou (vedle jiných ukazatelů) prý usuzují sexuologové, že muž je dobře vybaven pro pohlavní život. Z rozměrných okrajových částí těla se však dá hádat i na mohutnosti rázu myšlenkového. Vždyť v Rostandově hře Cyrano z Bergeracu se praví: „Velký nos velkého ducha značí“. Při další variantě zevního ohledání nás spíš zaujme mírně neduživý zjev adepta či adeptky. Zkušenost učí, že právě lidé sužovaní lehčími nemocemi se dožívají vysokého věku a prokazují mimořádnou výkonnost.

Jisté až chorobně přecitlivělosti si také všímá *zkouška poslechová*. Testovacím nástrojem tu bývá řečný pracovník či pracovnice s průrazným hlasovým orgánem. Taková osoba rozmlouvá po jistý čas s uchazečem, jehož reakce přitom sledujeme. Nese-li nelibě rozvláčný rozhovor i decibely při něm vyluzované, zařadíme ho okamžitě mezi nadějně kandidáty na funkci soudcovskou. Můžeme totiž předpokládat, že tvorbu písemných verdiktů nebude oddalovat nadbytečnými výpověďmi svědků. Nebude také asi nakloněn příliš častým konverzačním dýchánkům s kolegy a kolegyněmi. Navíc prý bylo zjištěno, že čím víc nás dráždí silnější zvukové vjemy, tím větší jsou i naše myslitelské schopnosti.

Test zevního prostředí spočívá v tom, že zájemci ukážeme obstojně zařízenou pracovnu, v níž by měl působit. Zároveň mu sdělíme, že příležitostně necháme místnost vymalovat, zařídít dokonalejším nábytkem a provedeme zde i další úpravy. Naše pracovní sympatie vzbudí ten, kdo řekne „ale vždyť to tak stačí“, neboť se hrozí pomýšlení, že by na nějaký ten týden mohl být úpravami vyrušován z práce. Ve stáncích duševní činnosti totiž často existu-

je nepřímá úměrnost mezi efektním vzhledem místnosti a efektivními výsledky (rozuměj pracovními), které jsou v těchto místnostech dosahovány.

Při *testování ctížádosti* přinutíme zkoumaného uchazeče, aby se vyjádřil ke svým představám o budoucím profesním a zejména funkčním růstu. Když nás přesvědčuje, že není ctížádostivý, nastražíme svou opatrnost. Může se jednat o známku ambicí nezřízených, nebo se tak projeví povaha celkově pohodlná. Všichni lidé jsou totiž ctížádostiví, liší se jenom druhem cti, které jsou žádostiví. Odpověď budoucího soudce v civilních věcech by zněla: *„Chtěl bych vydávat takové rozsudky, k nimž by strany dospěly smírnou cestou, pokud by jejich zástupci uvažovali a jednali racionálně a nehledali by alibi v soudním rozhodnutí.“*

Zajímavé výsledky zaznamenáváme u *testu suverenity*. Při něm sledujeme, s jakou mírou sebejistoty někdo pronáší své úsudky. Vycházíme při tom z přesvědčení, že hodnotný člověk vůbec a soudce zvláště si klade některé předběžné otázky, než rozhodne, a ví, že věci (a jejich právní hodnocení) mohou nakonec vyhlížet jinak, než jak se nám původně jevily.

Metoda *volného vyprávění* je sice časově náročnější, ale má za to zvýšenou vypovídací hodnotu. Zájemce necháme, aby hovořil o tématu mu blízkém, nejraději o některém ze svých koníčků. Často přitom nejlépe poznáme, jak umí definovat i třídít jevy, argumentovat a jak je vůbec na tom s úrovní odborného uvažování. Podstatu celé věci dobře vystihuje stará anekdota, v níž spolu rozmlouvají dva rybáři na břehu řeky a jeden z nich říká tomu druhému: *„Pane docente, vy nechytíte nic stejně jako já, ale vy si to umíte tak krásně zdůvodnit.“*

Tím přecházíme k *testu vtípnosti*. Uchazeči uvedeme několik anekdot a všímáme si, které a jak se u něj ujmou. Z toho pak soudíme na jeho postoje i charakter myšlenkových operací. Vždyť slova vtíp a důvtíp nemají k sobě daleko. Uvedu příklad: Profesor Cyril Höschl, světově proslulý lékařský odborník, vyprávěl v televizním medailonu následující anekdotu: Do ordinace sexuologa přijde pán a říká: *„Pane doktore, mám takovou potíž - příliš dlouhý penis. Co byste mi radil?“ Lékař neváhá a opáčí: „Radím Uzel“.* Předpokládejme, že takovou anekdotu předložíme budoucímu soudci nebo soudkyni. Pokud se okamžitě uvolněně zasmějí, projeví tím cit pro jazykové subtility; nebudou se jednou ostýchat při projednávání choulostivých trestních záležitostí; budou mít povědomost o specialistech v takových věcech, a proto vhodně rozhodnou, koho z nich požádat či nepožádat o podání znaleckého posudku.

Čtenář z rodu těch (ne)laskavých jistě objevil leccos lehkovážného na mých diagnostických metodách. Možná mne i doporučí na cenu za zvláště poptaný výzkum.

Listanu věrným!

„Prosím nekamenovat, tento systém nevymyslela ani FPR, ani ZČU, ba ani žádné jiné akademické nebo výzkumné pracoviště, je dán systémem financování z veřejných zdrojů a v tuto chvíli nedává jiné možnosti,“ uzavírá svůj mail vyučujícím na Fakultě právnické Západočeské univerzity proděkan této fakulty pro strategii a rozvoj či – chcete-li patřičně světácky – vice-dean for strategy and development Bohumil Havel poté, kdy pedagogy informoval, že „čím větší bude efektivita vědecké práce zaměstnanců FPR, tím vyšší budou finanční příspěvky do dalšího rozvoje vědy a výzkumu.“

Na tom posledně citovaném by nebylo snad nic špatného, nebýt jiné pasáže o tom, že „je jistě věcí Vaší volby, zda a kde budete publikovat, stejně jako zda a kde budete vykazovat. V tomto smyslu vedení FPR neklaď žádné požadavky. Pouze dává ke zvážení, zda při volbě publikace nevolit recenzovaný časopis. Obdobně by FPR velmi pomohlo, kdyby její zaměstnanci svou práci vykazovali v databázi ZČU, a to nejen z důvodu finančních...“

Čtenář promine, že si ulevím v hanáckém nářečí:

„Když slyším zkratku RIV, vaří se mně kriv!“

Pro nezasvěcené, RIV je zkratkou pro *Rejstřík informací o výsledcích*, do něhož se sofistikovaným způsobem vkládají informace o publikační činnosti, které jsou posléze odstupňovaně honorovány nejen podle toho, zda jde o monografii, článek či recenzi, ale také podle toho, zda bylo publikováno v impaktovaném, recenzovaném či naopak ostatním časopise. Aby se časopis stal privilegovaně impaktovaným, musí splnit celou řadu formálních kritérií, mimo jiné i odpovídající podíl článků vědeckých oproti ostatnímu obsahu, což v podstatě znemožňuje vydávání časopisu zároveň vědeckého a běžně informačního. Rovněž tak časopis recenzovaný musí splnit předepsaná kritéria. O tom, kdo je pomyslným Havlovým terčem, se lze dočíst na polosrozumitelnými zkratkami protknutém webu www.vyzkum.cz.

Jako každý správný grafoman stojím nyní pouze před rozhodnutím, „kde budu publikovat“, neboť doba, kdy nebylo jasné, „zda budu publikovat“, pro mne definitivně skončila se zrušením cenzury po listopadu 1989.

První věc, na kterou si budu muset dát pozor, je přítomnost RIV-u a vyplnění všech kolonek v rámci výkaznictví. Děsí mě, kolik výtečnicků by nebylo úspěšných... Lze uvést několik demonstrativních příkladů.

Staroegyptský první ministr předposledního panovníka 5. dynastie Džedkarea Isesiho Ptahotep, autor

dosud čtených Maxim, by neuspěl hned proto, že by ztroskotal u kolonky „nosič“, leda by již ve Staré říši dokázal dodnes dochovaný text na tzv. Prisseově papyru, uloženém v pařížské Bibliothèque nationale a nazývaném „nejstarší kniha světa“, naskenovat a vypálit na CD...

O pár kolonek výše by skončil ve formuláři Marcus Tullius Cicero. Jeho první zveřejnění *De officiis* z 1. století před Kristem trestuhodně postrádá anglické resumé. Pokud by se snad Cicero pokusil o klíčová slova v etruštině, narazil by s tím, že jsou dnes natolik nesrozumitelná, že jejich obsah neumí rozluštit ani sama Vladimíra Dvořáková...

Svého diskvalifikačního trestu by se dočkal i Cesare Beccaria. Vybral si pro svoje dílo *Dei delitti e delle pene* nakladatele, který nebyl schopen zařadit pro tiráž ISBN...

Stejně jako pro vydavatele dnešního Bulletinu advokacie bylo by pro Rudolfa Thurn-Taxise, Karla Jaromíra Erbena a Jana Jeřábka složité proměnit podle podoby z r. 1861 na „RIV-ový časopis“ Právníka s tehdy obdobnou tematickou strukturou...

Kde tedy publikovat?

Nabízejí se Prasečí rozhledy.

Tento zcela neznámý časopis se stal recenzovaným i přesto, že přijmout účast v redakční radě zprvu odmítli renomovaní zahraniční experti Mr. Pig (London) či M. Cochon (Paris). Vydavateli se totiž podařilo přesvědčit ozajstného cudzinca akademika Ošipaného (Malacky) a externího doktoranda z Arden M. Sangliera (France), který zároveň působí i v zahraničním recenzovaném sborníku...

Na jakémisi freecoolinském blogu se uvádí, že prý je redakční rada Prasečích rozhledů vstřícná a s publikací příspěvku souhlasí, jak jí to jen stanovená procenta pro obligatorní odmítání příspěvků nezakazují. Neuspěje-li autor v Prasečích rozhledech, Sanglierův kolega Kanec (Přeštice) mladého Francouze jistě přesvědčí, aby text prosadil ve sborníku...

Nuže.

Uvést se obdobou rubriky Víte, že...? Jeden sloupeček by byl věnován neformálním advokátským a právnickým spolkům. Nevynechat přitom větu o tom, jak účastníci akce Praha bez právníků v 2. polovině 20. století v dnes zaniklé restauraci Na plovárně v Hlásné Třebáni mimo jiné debužirovali a nevyhnuli se ani lahodným jaternicím a jelítkovému prejtju?

Je však osudnou chybou začít textem, který nezapadá do tematického záběru odborného časopisu...

Opustit dějiny advokacie a advokátní právo a přijít

„hujersky“ s rozpravou „Zločin zabijačky v evropském trestním právu – úvaha de lege ferenda“?

Nezávislí vědci se ale vždy nemusejí ohledně vědeckosti příspěvku shodnout. Zcela zaručeně objektivně napsaný článek přijatý v Prasečích rozhledech s jednomyslným souhlasem redakční rady by krátce po publikaci nemilosrdně rozcupoval v Jatečních listech řecký profesor (Thessaloniki), o němž v jeho vlasti nedávno vyšlo najevo, že ve svých znaleckých posudcích stranil lobby prodejců souvlaki a gyrosu...

Vidíte, že zůstat věrným Bulletinu advokacie není těžké, neboť to dá rozum.

„Nejdražší právnícký časopis“ je přece určen advokátům, advokátním koncipientům a tedy příslušníkům stavu, který zahrnuje nejvíce právnícky vzdělaných mozků v České republice.

Nejsou sami čtenáři nejlepšími neformálními recenzenty?

Nevyhrál snad Bulletin advokacie párkrát cenu Karlovarských právníckých dnů?

Nelze znectit památku Václava Mandáka a jeho životního díla.

Nespočívá snad svoboda slova a svoboda tisku v tom, že si autor bude bez zaměstnavatelových narážek a doporučení psát, kde a co chce?

Jak se líbí komercialistům takto nastavená pravidla hospodářské soutěže?

Kamenovat někoho je přece v tuto chvíli nepřípadné.

Kámen je třeba využít jinak, mimo jiné na stavbu hráze proti přepjatému formalismu...

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Leitartikel

Radim Miketa: Lasst uns sie lehren, lehrt sie, lasst uns lernen!	3
--	---

Aktuelles

Die Präsidentin der polnischen Rechtsanwaltskammer und der Chefredakteur der fachlichen Advokaten Zeitung Palestra sind beim Flugzeugsturz bei Smolensk umgekommen	4
Die Justizministerin hat den Entwurf zur Vereinheitlichung der Unterhaltshöhen vorgestellt Ivana Cihlářová	5
Einladung zum 5. Symposium des Höchsten Gerichts	6
Einladung zu den XVII. Karlsbader Juristentagen	8

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung	14
Neue Institute und Vorgehensweisen bei der Zustellung von Schriftsätzen František Korbek, Dana Prudíková	15
Die Schiedsgerichtsklausel in Verbraucherverträgen im Lichte der aktuellen Rechtsprechung tschechischer Gerichte und des Gerichtshofes der Europäischen Gemeinschaften Jana Horská, Jakub Burian	22
Vier Jahre Kündigungen „ohne gerichtliche Einwilligung“ Michaela Balousová	24
Ein Nachsinnen über die Problematik der Platzierung der Unterschrift (zur Diskussion) Michal Marini	27

Aus der Rechtsprechung

Persönlichkeitsschutz – die ordnungsgemäße Entschuldigung	29
Vertrag über den Forderungsabtritt – Folgen der Ungültigkeit	30
Abweichendes Vorgehen beim Vogelschutz – Recht der Europäischen Gemeinschaften	33
Aus der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte	38

Aus der Fachliteratur

Karel Malý, Michal Tomášek et al.: Neue Erscheinungen im Recht zu Beginn des 21. Jahrhunderts, Band I: Historische Impulse der Rechtswissenschaft (Michaela Židlická)	42
L. David, F. Ištvánek, N. Javůrková, M. Kasíková, P. Lavický und Koll.: Die Zivilprozessordnung. Kommentar Teil I. und II. (Jan Hurdík)	43
Robert Pelikán: Kommentar zum Gesetz über die Umwandlung von Handelsgesellschaften und Genossenschaften (Lucie Josková)	45
Zdeněk Vaniček: Rechtsvorschriften im Zusammenhang mit dem Gesetz über elektrische Kommunikation (Martin Maixner)	46
Falk Fritsch: Der Schutz sozialer Bindungen von Ausländern. Eine Untersuchung zu Artikel 8 EMRK (Nicole Grmelová)	46
Jiří Malíř und Koll.: Der Mensch in Mähren in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts (Stanislav Balík)	47
Aus dem Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft	50

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Auf Bewölkung folgen Schauer	52
------------------------------------	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	53
Aus der Sitzung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	54
Ein Versicherungsangebot bei Betriebsunterbrechung aus Gründen von Arbeitsunfähigkeit und Brand	55

Aus Europa

Der Lissaboner Vertrag Lenka Vojřívová	56
Bericht von der Konferenz „Der Bürger und die Konvergenz von Rechtsordnungen“ in Heidelberg Michaela Navrátilová	59

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Die zweitbeste Arbeit in der Kategorie Talent des Jahres im Rahmen des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2009 Dana Ondrejová	64
Einladung zur Veranstaltung „Um das Geweih des Erzherzogs Ferdinand“ in Konopiště	69
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	70
Einladung zum ersten internationalen Moot Court Finale in der Tschechischen Republik	72
Unterstützung von Patenten auf IPR Konferenz Vladimír Iliev	73
„Verbrechen und Strafe“ – Konferenzbericht Ivana Cihlářová	74
Die Einladung zum Volleyball des Paares in Náchod	76
Die Einladung zum 2. Jahrgang des Beach Volleyball Tourniers der Tschechischen Rechtsanwaltskammer BUDWEISER CUP	77

Aus der juristischen Gesellschaft

In memoriam JUDr. Miloš Kočka Václav Král	78
---	----

Zum Schluss

Augenblickliche Diagnose des fachlichen Scharfsinns Petr Hajn	79
Ich bleibe treu! Stanislav Balík	80
Zeichnung von Lubomír Lichý	81

Inhaltsverzeichnis	82
Zusammenfassung/Summary	83
Table of Contents	84

František Korbel, Dana Prudíková: Neue Institute und Vorgehensweisen bei der Zustellung von Schriftsätzen

Der Artikel erklärt detailliert die Reform bezüglich von Zustellungen, die im Rahmen der zusammenfassenden Reform des Zivilgesetzbuches (Gesetz Nr. 7/2009 Smlg.) durchgeführt wurde. Die Reform hat das bisherige System von Zustellungen vollends umgestellt und hat eine deutlich strukturiertere und effektivere Rechtsregelung mit vielen Änderungen für die Beteiligten und ihre Vertreter mit sich gebracht. Nach jahrelanger Diskussion wurde das Prinzip der Pflichtzustellungsadresse eingeführt, womit für das Gericht die Pflicht zum Nachweis über die Adresse des tatsächlichen Aufenthalts des Beteiligten weggefallen ist, ebenso wie die Möglichkeit der rückwirkenden Anzweiflung der Zustellung mit Verweis auf die Behauptung, dass sich der Adressat nicht am Ort der Zustellung aufgehalten hat. Die Verantwortlichkeit für die Zustellung wurde auf den Beteiligten übertragen. Die Reform hat eine gesetzliche Reihenfolge der Zustellungsarten eingeführt, mit ausdrücklicher Bevorzugung der elektronischen Zustellung mittels Datenbanken. Bei allen Personen, die eine Datenbank eingerichtet haben, ist ihre Nutzung Pflicht. Die Gründe für die Unwirksamkeit einer Zustellung wurden grundsätzlich reduziert. Die Reform hat vielfach die Zustellungsvorgänge gem. der Zivilprozessordnung mit den Regelungen in der Verwaltungsprozessordnung und der Steuerprozessordnung und dem Gesetz Nr. 300/2008 Smlg., über elektronische Rechtsgeschäfte und die autorisierte Konvertierung von Dokumenten in Einklang gebracht.

Jana Horská, Jakub Burian: Die Schiedsgerichtsklausel in Verbraucherverträgen im Lichte der aktuellen Rechtsprechung tschechischer Gerichte und des Gerichtshofes der Europäischen Gemeinschaften

Der Artikel widmet sich der Problematik von Schiedsgerichtsklauseln in Verbraucherverträgen, und zwar aus gesetzlicher Sicht, als auch vor allem aus der Sicht der aktuellen Rechtsprechung tschechischer Gerichte und des Gerichtshofes der Europäischen Gemeinschaften. Grund für die Verfassung des Artikels war eine Verlagerung in der Entscheidungspraxis tschechischer Gerichte, die in den letzten Jahre begonnen haben, diese Schiedsgerichtsklauseln aus den, im Artikel aufgeführten Gründen in Zweifel zu ziehen.

Michaela Balousová: Vier Jahre Kündigungen „ohne gerichtliche Einwilligung“

Am 31. März 2010 sind vier Jahre seit der Wirksamkeit des Gesetzes Nr. 107/2006 Smlg. vergangen, das unter anderem die Voraussetzungen für die Beendigung des Mietverhältnisses hinsichtlich einer Wohnung seitens des Vermieters geändert hat, und zwar dadurch, dass es in einigen Fällen ermöglicht hat, das Mietverhältnis ohne gerichtliche Einwilligung zu kündigen. Diese Veränderung hat bedeutend die Position

der Vermieter in den Fällen vereinfachen sollen, in denen auf Seiten der Mieter ein unangemessenes Verhalten zu vermerken war, das einen der Kündigungsgründe dargestellt hat. Die Verfasserin stellt in dem Artikel Erwägungen an, ob es tatsächlich zu einer Vereinfachung des gesamten Prozesses und zu einer Entlastung der Gerichte gekommen ist und weist auf einige Probleme hin, die die Reform des Bürgerlichen Gesetzbuches mit sich gebracht hat.

Michal Marini: Ein Nachsinnen über die Problematik der Platzierung der Unterschrift (zur Diskussion)

Der Beitrag beschäftigt sich mit der Problematik der Platzierung der Unterschrift auf Urkunden und erinnert an die Entscheidung des Höchsten Gerichts vom 25. Mai 2006, Az. 26 Cdo 1789/2005, in dem das Höchste Gericht konstatiert, dass keine rechtliche Vorschrift bestimmt, wo auf einer Urkunde, die eine schriftliche Willenserklärung enthält, die Unterschrift platziert sein soll. Die in dieser Entscheidung enthaltenen Rechtsfolgen wurden auch in späteren Entscheidungen bestätigt (konkret in der Entscheidung des Höchsten Gerichts vom 27. März 2008, Az. 26 Cdo 2317/2006 und in der Entscheidung vom 15. Februar 2007, Az. 26 Cdo 492/2006).

František Korbel, Dana Prudíková: New institutes and procedures in delivering letters

The article describes details of the reform in delivering letters resulting from the summary amendment of the Civil Procedure Code (Act No. 7/2009 Coll.). The amendment absolutely changed the hitherto existing delivering system and it provided significantly briefer and more effective regulation with many changes for parties and their representatives. After years of discussion, the principle of statutory delivery address was introduced and the obligation of courts to establish the address of the actual stay of a party and possibility of retroactive questioning of delivery, while referring to the allegation that the addressee did not stay at the place of delivery, was cancelled. Responsibility for delivery was transferred to parties. The amendment introduced statutory order of manners of delivery and significant preference of electronic form by using data boxes. All persons who opened data boxes have to use them mandatorily. The list of reasons for declaration of in-

effective delivery was fundamentally shortened. The amendment unified delivering procedures in the Civil Procedure Code and the regulation set in the Administrative and Tax Code and with the Act on Electronic Acts and Authorized Document Conversion, No. 300/2008 Coll.

Jana Horská, Jakub Burian: Arbitration clause in consumer contracts in the light of current judicial decisions of Czech courts and the ECJ

The article deals with problems of arbitration clauses in consumer contracts, both from the law point of view and current judicial decisions of Czech courts and the European Court of Justice point of view. The reason for writing this article was the shift in the decision-making practice of Czech courts that have started to question the arbitration clauses in the past years on the grounds mentioned in the article.

Michaela Balousová: Four years of the notices of termination "without a court's consent"

On March 31, 2010, four years have lapsed since the effective date of Act No. 107/2006 Coll. that, inter alia, changed conditions for termination of lease of flats by a lessor, enabling thus a lessor to give a notice of termination with regard to lease of flat without a court's consent in certain cases. It was the purpose of this change to make the lessor's position easier in cases of lessee's unsuitable conduct accomplishing some reasons for giving a notice of termination. In the article, the author is considering whether the entire process was actually simplified and workload of courts reduced; she also emphasizes certain problems appearing in practice after the amendment of the Civil Code.

Michal Marini: Meditation on issues relating to the location of signatures (for discussion)

The contribution deals with problems of the location of signatures on documents and reminds the decision of the Supreme Court, ref. No. 26 Cdo 1789/2005 of May 25, 2006, in which the Supreme Court states that no legal regulation defines where a signature should be located in a document recording a written manifestation of will. Legal conclusions arrived at in this decision have been repeatedly affirmed in later decisions as well (specifically in the decision of the Supreme Court, ref. No. 26 Cdo 2317/2006 of March 27, 2008, and the decision ref. No. 26 Cdo 492/2006 of February 15, 2007).

Leading Article

Radim Miketa: Let's teach them, teach them, let's teach ourselves!	3
---	---

News

President of the Polish Bar Council and chief-editor of the professional legal journal Palestra passed away during the tragedy in Smolensk	4
The Minister of Justice introduced a proposal for maintenance amounts unification Ivana Cihlářová.....	5
Invitation to the 5th Supreme Court symposium	6
Invitation to the XVIII Karlovy Vary Law Days	8

Legal Theory and Practice**Articles**

Summary	14
New institutes and procedures in delivering letters František Korbek, Dana Prudíková.....	15
Arbitration clause in consumer contracts in the light of current judicial decisions of Czech courts and the ECJ Jana Horská, Jakub Burian.....	22
Four years of the notices of termination "without a court's consent" Michaela Balousová.....	24
Meditation on issues relating to the location of signatures (for discussion) Michal Marini.....	27

Case-law

Protection of personality – proper apology	29
Contract on assignment of receivables – consequences of invalidity	30
Different procedure in protection of birds – EC law	33
ECHR case law	38

Professional Literature

Karel Malý, Michal Tomášek et al.: New phenomena in law at the beginning of the 21st century, volume I: Historical impetuses to law development (Michaela Židlická).....	42
L. David, F. Ištvánek, N. Javůrková, M. Kasíková, P. Lavický a kol.: Civil Procedure Code, Commentary, Parts I and II (Jan Hurdík).....	43
Robert Pelikán: Commentary on the Act on Transformation of Business Companies and Co-operatives, Part I (Lucie Josková).....	45
Zdeněk Vaniček: Legal regulations relating to the Electronic Communications Act (Martin Maixner).....	46
Falk Fritsch: Der Schulz sozialer Bindungen von Ausländern. Eine Untersuchung zu Artikel 8 ERMK (Nicole Grmelová).....	46
Jiří Malíř and coll.: A human in Moravia in the second half of the 18th century (Stanislav Balík).....	47
Bulletin of the Slovak Legal profession brings	50

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

It is raining from clouds	52
Czech Legal Profession	
Disciplinary practice Jan Syka.....	53
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha.....	54
Offer of insurance of operation interruption on the grounds of sickness leave and fire	55

Europe

Lisbon Treaty Lenka Vojířová.....	56
Conference report "Citizen and legal orders convergency" in Heidelberg Michaela Navrátilová.....	59

Information and Points of Interest**You should know**

2nd winning paper in the Talent of the year category of the Lawyer of 2009 competition Dana Ondřejová.....	64
Invitation to the event "Antlers of Archduke Ferdinand" to be held at Konopiště	69
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association	70
Invitation to the first Moot Court international finals in the Czech Republic	72
IPR Conference supported patents Vladimír Iliev.....	73
"Crime and punishment" – conference report Ivana Cihlářová.....	74
Invitation to the Volleyball Tournament of Couples in Náchod	76
Invitation to the 2nd year of the Czech Bar Association tournament in beach volleyball BUDWEISER CUP	77

Legal community

Remembering JUDr. Miloš Kočka Václav Král.....	78
---	----

Finally

Immediate diagnoses of professional sagacity Petr Hajn.....	79
Semper fidelis! Stanislav Balík.....	80
Drawing by Lubomír Lichý	81

Inhaltsverzeichnis	82
---------------------------------	----

Zusammenfassung/Summary	83
--------------------------------------	----

Table of Contents	84
--------------------------------	----

advokátní kancelář, s.r.o.

přijme do svého týmu schopné a zkušené advokátní koncipienty / advokátní koncipientky

POŽADUJEME:

Velmi dobrou úroveň
znalostí českého
i evropského práva
Výbornou znalost anglického jazyka
(znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
Vysoké pracovní nasazení
Samostatnost, flexibilitu
Profesionální vystupování

NABÍZÍME:

Zajímavou práci
v přední české advokátní kanceláři
Finanční ohodnocení
odpovídající schopnostem
Možnost profesního růstu
Moderní pracovní prostředí
budovy CITY TOWER
Zázemí renomované kanceláře

KŠD ŠŤOVÍČEK advokátní kancelář, s.r.o.,

CITY TOWER, Hvězdova 1716/2b,
140 78 Praha 4, Česká republika
tel.: +420 221 412 611, fax: +420 222 254 030, www.ksd.cz
V případě Vašeho zájmu zašlete prosím svou nabídku
s životopisem v českém a anglickém jazyce
na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz,
případně na ksd.law@ksd.cz

Advokátní kancelář Haškovcová&Co.

HAŠKOVCOVÁ&Co.

Haškovcová&Co. je jednou z předních pražských advokátních kanceláří s českou i mezinárodní klientelou, dlouholetými zkušenostmi a silnou pozicí na trhu. Ve své praxi se zaměřujeme především na následující oblasti: obchodní právo, zejména korporátní právo včetně M&A, právo nemovitostí a výstavby, restrukturalizace a právo duševního vlastnictví.

Advokátní kancelář Haškovcová&Co. vznikla rozdělením advokátní kanceláře bpv Braun Haškovcová v dubnu 2010 a ve své praxi plynule navazuje na dosavadní poradenskou činnost pro stávající klienty, mezi které patří jak významné mezinárodní, tak i domácí společnosti působící v klíčových ekonomických odvětvích. V našem týmu působí zkušení profesionálové, kteří jsou schopni poskytovat právní služby v několika světových jazycích (vedle angličtiny a němčiny též ve francouzštině, italštině, ruštině a dalších).

Pro rozšíření našeho týmu hledáme

ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTKU / ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

Vhodný kandidát by měl mít:

- ▶ Vysokou úroveň odborných znalostí
- ▶ Výbornou znalost anglického a/nebo německého jazyka
- ▶ Profesionalitu, vysoké pracovní nasazení, motivaci k dalšímu odbornému rozvoji
- ▶ Smysl pro týmovou práci

Vybranému kandidátovi nabídneme:

- ▶ Zázemí advokátní kanceláře s mezinárodní klientelou a kontakty
- ▶ Profesní podporu ze strany zkušených kolegů
- ▶ Možnost podílet se na zajímavých projektech pro významné klienty
- ▶ Výborné finanční ohodnocení, možnost kariérního růstu

Pokud vás naše nabídka zaujala a chcete se stát členem našeho týmu, zašlete svůj strukturovaný životopis na e-mail: office@haskovcova.com nebo na adresu: Haškovcová&Co., Václavské nám. 823/33, 110 00 Praha 1

www.haskovcova.com

nejúspěšnější mezinárodní advokátní kancelář působící v České republice
(Chambers Europe 2008)

nejlepší advokátní kancelář v České republice dle výběru klientů
(International Law Office 2008)

nejúspěšnější advokátní kancelář střední a východní Evropy v oblasti M&A
(Financial Times/Mergermarket 2007)

nejúspěšnější advokátní kancelář v České republice
(International Financial Law Review/Euromoney 2006)

nejúspěšnější advokátní kancelář v České republice
(International Financial Law Review/Euromoney 2004)

WEIL GOTSHAL

WEIL, GOTSHAL & MANGES

nabízí pracovní příležitosti pro

ADVOKÁTY a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTY

Kandidát by měl splňovat následující požadavky:

- velmi dobrá znalost platného práva
- motivace k vysokému pracovnímu nasazení
- výborná znalost anglického jazyka
- předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou

Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím:

průvodní dopis a Curriculum Vitae v českém a anglickém jazyce

Písemné nabídky s uvedením Vaší kontaktní adresy a telefonního čísla zašlete na adresu:

WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář

k rukám Kláry Koppové a Marty Krížkové

Křížovnické nám. 195/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

e-mail: klara.koppova@weil.com, martina.krizkova@weil.com

Renomovaná advokátní kancelář s mezinárodní klientelou přijme do svého týmu schopné

advokáty a advokátní koncipienty

Nabízíme:

- zajímavou práci s možností odborného růstu
- ohodnocení odpovídající pracovnímu výkonu a schopnostem
- možnost získání praxe ve všech oblastech práva
- přátelský a dynamický kolektiv
- dobré pracovní zázemí a perspektivu dlouhodobého uplatnění a růstu ve firmě
- podporu odborného a jazykového vzdělávání

Požadujeme:

- výbornou znalost a orientaci v platném právu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- znalost práce na PC
- profesionální vystupování, samostatnost a schopnost týmové práce
- výbornou znalost anglického jazyka slovem i písmem (znalost dalšího jazyka vítána)

Své nabídky spolu s profesním životopisem zasílejte na e-mailovou adresu legal@fsak.cz
Více podrobností o naší advokátní kanceláři naleznete na webových stránkách www.akfelix.cz

KNOW IT.

It is good to know that with more than 450 professionals providing commercial legal counsel, Noerr as one of the leading European law firms offers the ideal environment for an outstanding career path.

Pro svou pražskou pobočku hledáme KONCIPIENTA ČI KONCIPIENTKU

Od svého budoucího kolegy/kolegyně očekáváme vysokou úroveň odborných znalostí, zejména pak v oblasti obchodního práva, znalost němčiny a/nebo angličtiny slovem a písmem, vysoké pracovní nasazení, flexibilitu, komunikativnost, schopnost týmové práce a zájem o další všestranný rozvoj.

Nabízíme zajímavou a mnohotvárnou práci, prostor pro seberealizaci, tým mladých spolupracovníků, mezinárodní prostředí a odpovídající finanční ohodnocení.

V případě zájmu prosím zašlete svůj životopis v českém a anglickém jazyce k rukám Patricie Černé (Noerr v.o.s., Na Poříčí 1079/3a, 110 00 Praha 1) na e-mailovou adresu patricie.cerna@noerr.com.

Noerr's culture of openness, trust and respect cultivates the growth of individual competency and an entrepreneurial spirit. Feels good.

FEEL IT.

BERLIN
BRATISLAVA
BUCHAREST
BUDAPEST
DRESDEN
DÜSSELDORF
FRANKFURT/M.
KIEV
MOSCOW
MUNICH
NEW YORK
PRAGUE
WARSAW

NOERR.COM

Noerr

Havel & Holásek

advokátní kancelář

Advokátní kancelář HAVEL & HOLÁSEK s.r.o. hledá do svého rychle se rozšiřujícího týmu (téměř 90 právníků, 60 studentů právnických fakult a celkem více než 200 spolupracovníků) nové kolegy.

Podle výsledků oficiálních českých soutěží *Právník roku a Právnická firma roku* za poslední dva roky patří kancelář mezi tři nejúspěšnější české právnické firmy.

Mezinárodní rankingové agentury *Thomson Reuters, Practical Law Company* či *European Legal 500* a další řadí kancelář mezi vedoucí na českém právním trhu.

Kancelář je jediným českým členem prestižní mezinárodní sítě *State Capital Group*, která sdružuje 140 advokátních kancelář s více než 10 000 právníky po celém světě.

PRAHA

Advokáty/Advokátky

- Bankovníctví, finance a kapitálové trhy
- Farmacie a zdravotnictví
- Telekomunikace, IT, IP a mediální právo
- Právo v oblasti sportu
- Ruská právní deska
- Italská právní deska

Konciienty/Konciientky

- Bankovníctví, finance a kapitálové trhy
- Telekomunikace, IT, IP a mediální právo
- Farmacie a zdravotnictví
- Nemovitosti a výstavba
- Řešení sporů a vymáhání pohledávek
- Pracovní právo
- Ruská právní deska

Právník/Právníčka

- Professional support lawyer

BRNO

Advokáty/Advokátky

- Fúze, akvizice a prodeje podniků
- Nemovitosti a výstavba
- Právo obchodních společností

OSTRAVA

Konciienty/Konciientky

- Fúze, akvizice a prodeje podniků
- Nemovitosti a výstavba
- Řešení sporů a vymáhání pohledávek

BRATISLAVA

Advokáty/Advokátky/ Konciienty/Konciientky/ I celé týmy právníků

- Všechny oblasti právních služeb

Nabízíme:

- možnost profesního růstu
- vynikající finanční ohodnocení
- mladý kolektiv rychle se rozvíjející advokátní kanceláře
- spolupráce s odborníky z partnerských poradenských společností či prestižních zahraničních právnických firem
- studijní a pracovní pobyty v zahraničí

Očekáváme:

- výbornou znalost platného práva
- zkušenosti v mezinárodní nebo přední české právnické firmě
- výbornou znalost anglického, případně dalšího světového jazyka
- flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu
- loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Profesní životopis v anglickém či českém jazyce prosím zašlete na adresu:

HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.,
advokátní kancelář
Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
kariera@havelholasek.cz
Více informací o nabízených pozicích: www.havelholasek.cz

ŠACHTA &
PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

přijme do svého týmu advokáty a advokátní konciienty s praxí

Nabízíme

Zajímavou práci pro významnou mezinárodní i českou klientelu, spolupráci se zahraničními partnery, dynamický pracovní kolektiv, možnost profesního růstu a finanční ohodnocení odpovídající pracovním výsledkům.

Požadujeme

Vysoké pracovní nasazení, schopnost týmové práce, aktivní přístup, vysokou úroveň odborných znalostí, výbornou znalost AJ, flexibilitu a dlouhodobý zájem o práci v advokacii.

V případě zájmu zašlete svůj životopis v českém a anglickém jazyce k rukám slečny Šárky Babákové, hr@jurista.cz.

ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s., advokátní kancelář
Radlická 28/663, 150 00 Praha 5, tel.: +420 251 566 005, fax: +420 251 566 006